ΜΠΟΥΚΈΤΟ

Έτος 9ον
Αρ. 408

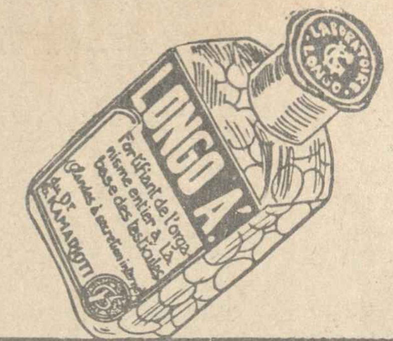
LONGO A.
Fortifiant de l'organisme entier à la base des testicules
du Dr KALAMBOKI
LABORATOIRE LONGO

LONGO
Εἰδικὸν
δι' ἐξησθενημένους

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΔΙ' ΟΡΜΟΝΩΝ
ΛΟΓΚΟ Α' δι' ἄνδρας — ΛΟΓΚΟ Β' διὰ γυναῖκας

Παρασκευάζονται ἀπὸ εἰδικὰ τονωτικὰ ἀδενικὰ ἐκχυλίσματα πρὸς τόνωσιν τῶν ἐσωσωματικῶν ἀδένων οἵτινες τόσον πολὺ συντελοῦσιν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὑγείας καὶ τῶν σωματικῶν δυνάμεων.

Ἐνδείκνυνται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς καταπτώσεως, εἰς συμπτώματα νευρασθενείας καὶ ὑπερκοπώσεως σωματικῆς ἢ πνευματικῆς.

Ἡ διάρκεια τῆς θεραπείας δέον νὰ συνεχισθῇ ἀπὸ ἑνὸς μέχρι δύο μηνῶν ἀναλόγως τῆς σοβαρότητος τῆς παθήσεως

Κανένα ἀπὸ τὰ φημιζόμενα φάρμακα δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὰς σκευασίας,
ΛΟΓΚΟ Α' καὶ ΛΟΓΚΟ Β'
διότι τὰ Λόγκο δὲν ἐμπεριέχουσιν ἐπιβλαβεῖς διεγερτικὰς ἢ ἐρεθιστικὰς οὐσίας, ἀλλὰ μόνον θεραπευτικάς, ἤτοι
ΕΙΔΙΚΑ ΤΟΝΩΤΙΚΑ ΑΔΕΝΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ Θ. Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 8 - ΑΘΗΝΑΙ

Εἶναι ἐγκεκριμένα παρὰ τοῦ Ὑπουργ. Ὑγιεινῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 109.392,11/12/28 ἀποφάσεως.

Ἔχετε δωρεὰν ἀποζημίωσιν κάθε φορὰ ποὺ θὰ ἀσθενήσετε καὶ ἡ οἰκογένειά σας ἐὰν πάθη ποτὲ ἡ ζωή σας.

Ἔχετε τὸν κανονικὸν τόκον ἐπὶ τῆς καταθέσεώς σας.
Ἔχετε τὰ χρήματά σας ὅποτε τὰ θελήσετε

Διὰ τοῦ νέου
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΟΥΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ
Νὰ βάφετε μόνη Σας τὰ περσινά Σας φορέματα μὲ Γερμανικὰς βαφὰς μάρκας
ARTI
καὶ θα γίνουν ἐντελῶς καινούργια.
Αἱ βαφαὶ ARTI πωλοῦνται εἰς τὰ Φαρμακεῖα καὶ τὰ Ἐμπορικὰ τῆς συνοικίας Σας εἰς 61 μοδέρνους χρωματισμούς.
Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος: Π. ΓΣΑΓΚΑΡΗΣ, Ἀθῆναι. Λέκα 21α. Θεσσαλονίκη: Ἑρμοῦ 16.

ΝΕΑ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ
ΔΙΑ ΝΑ ΚΑΜΝΗ ΤΑΣ ΓΥΝΑΙ
ΝΑ ΦΑΙΝΩΝΤΑΙ Ν
τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Δερματολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς
νης, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη εἶνε παγκοσμίως γνωστή.
ΜΕΤΑΞΥ 19 ΚΑΙ 50 ΕΤΩΝ
δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἡ ἡλικία μιᾶς γυναίκας.

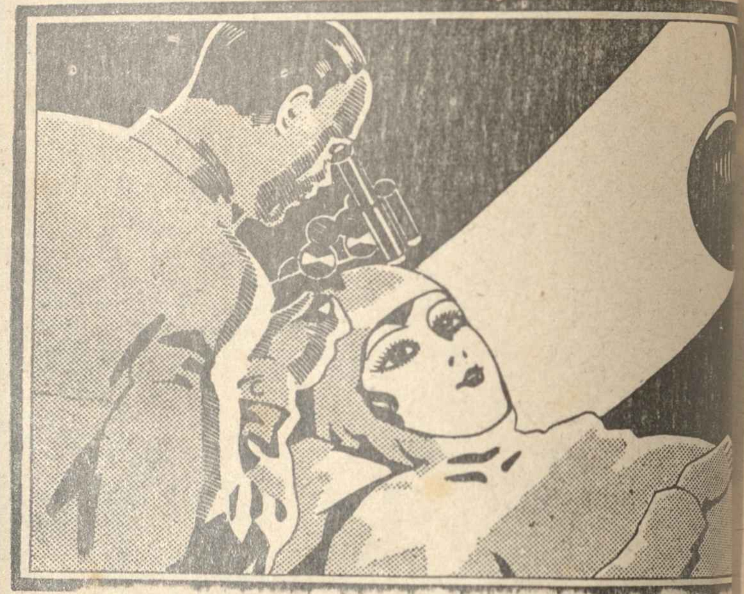

Ἀπεδείχθη ἀπὸ τὸν καθηγητὴν Dr STEJSKAL καὶ ἄλλους
δερματολόγους, ὅτι ἡ ἐπιδερμὶς δύναται νὰ τρώγῃ, δηλαδὴ δύναται
ροφᾷ διαφόρους τροφὰς εἰδικῶς παρασκευασθείσας, αἱ ὁποῖαι ἀπορ
ἀπὸ τὴν ἐπιδερμίδα μεταβαλλόμεναι συντόμως εἰς ἱστοὺς πλήρεις ζω
καὶ ὑγείας. Μία γυναῖκα 50 χρόνων δύναται εὐκόλως νὰ φαίνεται
καὶ νὰ κάμνῃ χρώματα, ὅπου θὰ κάμνουν πολλὰς φίλας της νὰ
λεύουν. Εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ Ἰατρικοῦ περιοδικοῦ τῆς
νης, ὁ καθηγητὴς Dr STEJSKAL γράφει ὅτι ἡ φρέσκη κρέμα καὶ τ
καταλλήλως ἀνεμεμιγμένα μὲ κρόκον αὐγοῦ καὶ φυτικὰ ἐκχυλίσματα
φουν τὴν ἐπιδερμίδα εἰς τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον ἐναπετέθησαν. Ἐγγυώ
100,000 φράγκα ὅτι ἡ κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ, χρώματος ρόζ, περιέχει ἐκτ
θρεπτικὰς ὕλας, συνιστωμένας ἀπὸ τὸν Dr STEJSKAL, κατὰ τρόπον
αἰσθητόν. Ἡ βελτίωσις εἶνε αἰσθητὴ ἤδη ἀπὸ τὴν πρώτην νύκτα. Μετ
ζεσθε τὴν κρέμαν ΤΟΚΑΛΟΝ χρώματος ρὸζ διὰ τὴν νύκτα προτοῦ
σετε καὶ τὴν τροφὴν διὰ τὴν ἐπιδερμίδα, ὄχι λιπαράν, χρώματος λευ
πρωΐ, διότι ἡ κάθε μία ἔχει διαφορετικὴν ἐνέργειαν. Ἐὰν ἐνεργήσ
αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐγγυόμεθα θαυμάσια ἀποτελέσματα, ἄλλως ἐπιστ
τὰ χρήματα. Μὴ συγχέετε τὰς κρέμας TOKALON μὲ τὰς κοινὰς κρ

Γεν. ἀντιπρόσωπος Α. Π. Ρεμπουτζάκος, ὁδὸς Πραξιτέλους 42, Ἀ

Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ
ΩΡΑΙΟΤΗΤΟΣ...
...διαρκεῖ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἐφ' ὅσον χρησιμοποιεῖτε τὴν Κρέμαν, τὴν Πούδραν καὶ τὸν Σάπωνα
ΣΙΜΟΝ
τὰ ὁποῖα ἐξαλείφουν τὰ ἄτοπα τῆς ζέστης καὶ τοῦ ψύχους.
CRÈME
SIMON

Ὀφθαλμίατρος ΑΘ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ, ὁδὸς Ἀβέρωφ 5. τηλ. 53—40.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΡΑΠΤΙ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΦΟΡΕΜΑΤ

Ἡ κ. ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ
ματοῦχος τῆς Ἀκαδημία
πτικῆς τῶν Παρισίων
15ετίαν ράπτρια τῆς ἄλλο
τοκρατορικῆς Αὐλῆς καὶ
τέρας κοινωνίας Κων)πο
μὲ εἰκοσαετῆ πεῖραν, Κ
λις—Παρίσι—Ἀθῆναι, ἀ
βάνει νὰ διδάξῃ καὶ κατ
καλλιτέχνιδας ραπτρίας.

Ἰδιαίτεραι συμφωνία
τὰς ἐκ τῶν Ἐπαρχιῶν
τευομένας. ΔΙΔΑΚΤΡΑ
Γράψατε: Καν Ἀνδρονίκη
κτάση, Νίκης 26, Ἀθῆναι.

Συνιστῶμεν τὴν ΟΦΘΑ
ΛΟΓΙΚΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗΝ
ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ, Ὑ
τῆς Ὀφθαλμολογίας ἐν τῷ
πιστημίῳ.
Μενάνδρου 27-Ἀθῆναι, Τη

Η ΤΡΙΩΤΑ (Τοῦ Φὸν Κὰρλ Κέχρ)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΓΙΑΓΚΟΣ ΧΑΝΕΙ!...

(Ἀνέκδοτο)

Ἐποχὴ προπολεμική, ὅταν οἱ ἄνθρωποι δῶ—πέρα δὲν ἔδεναν καθόλου τοὺς σκύλους μὲ τὰ λουκάνικα, παρὰ λογάριαζαν καὶ τὴν πεντάρα. Καὶ μὲ τὸ δίκιο τους, ἀφοῦ μὲ μιὰ πεντάρα ἀγόραζαν ἕνα κουτὶ σπίρτα, ἕνα κουλούρι κι' ἕνα... λουκάνικο.

Στοῦ Γεώργου τοῦ Κανούτα, κεῖ κοντὰ στὰ Ἐξάρχεια, ἔπαιζαν χαρτιὰ κάθε βράδυ. Μαζευόνταν στὴ μικρὴ τραπεζαρία δυὸ—τρεῖς κατεργαραῖοι, πέντ' ἔξη ἀτζαμῆδες, κι' ἀγωνιζόνταν ὥς στὶς δυὸ ἀπὸ τα μεσάνυχτα, νὰ πάρῃ ὁ ἕνας τοῦ ἀλλουνοῦ κανένα εἰκοσιπεντάρικο. Φτωχοὶ ὅλοι τους: Ἕνας γιατρὸς χωρὶς πελατεία, ἕνας ἀξιωματικὸς παντρεμένος χωρὶς μεγάλη προῖκα, ἕνας ἄλλος ποὺ δὲν εἶχε παντρευτεῖ ἀκόμα, ἕνας μουφλούζης βιομήχανος ποὺ εἶχε καταντήσει λογιστὴς στὸ ἐργοστάσιό του, ἕνας ὑπάλληλος ὑπουργείου, ἕνας φοιτητὴς ἐπαρχιώτης, ποὺ ὁ πατέρας του τοῦ ἔστελνε 125 δραχμὲς τὸ μῆνα. Μόν' ὁ νοικοκύρης ἦταν παραλὴς κι' ἔβγαζε ἀπὸ τὴ μύγα ξύγκι. Ἀκόμα κι' ἀπὸ τὸ μίζερο ἐκεῖνο «οἰκογενειακὸ» χαρτοπαίγνιο, κατάφερνε νὰ μὴ χάνῃ ποτέ, κι' ὅταν εἶχε τύχη, τοὺς τὰ μάζευε μιὰ καὶ καλή, τοὺς ἔγδυνε ὅλους.

—Τὴν ἔχανες πάλι ἀπόψε τὴ μπάζα σου, Γεῶργο! ἔλεγε μ' ἕνα πράσινο χαμόγελο ὁ μουφλούζης.

—Ὅποιος ἔχει τὰ πολλά, παίρνει καὶ τὰ λίγα, φιλοσοφοῦσε ὁ παντρεμένος ἀξιωματικός.

—Μὴ μὲ γλωσσοτρῶτε! γελοῦσε εὐθυμότατος —ὅπως δὰ πάντα— ὁ νοικοκύρης. Ἄμ δὲν πρέπει νὰ βγάλω κι' γὼ... ὅσα μοῦ τρῶτε καὶ μοῦ πίνετε κάθε βράδυ; Χαλάλι μου νὰ λέτε!

Κι' ἀλήθεια, ὁ μπουφὲς τοῦ Κανούτα ἦταν πάντα καλὰ στολισμένος. Ἡ γυναῖκα του, βοηθούμενη ἀπὸ τὴν Ἀγλαΐα, τὴν ἀδερφή της, ἔβγαζαν ἀπὸ κεῖ—μέσα ἀδιάκοπα: μπομπόνια, σάντουϊτς, λικέρ, κρασιά, μπύρες. Χωριστὰ ὁ καφὲς στὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τσάϊ στὴ μέση. Κι' ἂν μιὰ—δυὸ φορὲς τὴν ἑβδομάδα, ὁ Κανούτας μάζευε ἀπὸ 200 ὥς 300 δραχμές, τί σήμαινε, ἀφοῦ ξόδευε τόσα κάθε βράδυ; Χαλάλι του βέβαια!

Μέσα στὸ σαλόνι τὰ κορίτσια μιλοῦσαν, γελοῦσαν, χαλοῦσαν τὸν κόσμο....

Μιὰ τετράφυλλη πόρτα, ἀνοιχτὴ πάντα, ἕνωνε τὴν τραπεζαρία μὲ τὸ σαλόνι. Καὶ στὸ σαλόνι περνοῦσαν τὴ βραδιά τους κουτσομπολεύοντας μερικὲς συγγένισσες ἢ φιληνάδες τῆς Κανούταινας, δυὸ ξαδέρφες της, ἡ γυναῖκα τοῦ παντρεμένου ἀξιωματικοῦ κι' οἱ δυὸ ἀδερφάδες τοῦ ἀνύπαντρου. Αὐτὲς ἦταν οἱ ταχτικές. Μὰ κάπου—κάπου πήγαιναν κι' ἔκτακτες. Παραδείγματος χάριν ἡ κυρία Γιαννοπούλου, ἡ γειτόνισσα, μὲ τὴν κόρη της τὴν Εὐλαλία.

Ἡ Εὐλαλία ἦταν πολὺ ὄμορφη —ἡ μόνη δὰ ὀμορφιὰ στὸ σαλόνι ἐκεῖνο— κι' εἶχε βάλει στὸ μάτι τὸν ἀνύπαντρο ἀξιωματικό. Γι' αὐτὸ ἔκανε πὼς τῆς ἄρεσε νὰ παρακολουθῇ τὸ παιχνίδι, καὶ συχνὰ ἄφινε τὶς γυναῖκες καὶ περνοῦσε στὴν τραπεζαρία, ὅπου καθόταν πότε κοντὰ στὸν ἕνα, πότε κοντὰ στὸν ἄλλον —μὰ πάντα ἀντίκρυ στὸν ἀξιωματικὸ— καὶ ποντάριζε κιόλας δεκαρίτσες στὸ μπακαρᾶ «ἀπέξω».

—Γιάγκο! ἡ Μασκότα σου! τοῦ ψιθύριζαν ὅταν ἔμπαινε ἡ Εὐλαλία, γιατὶ ὁ νέος εἶχε παρατηρήσει πὼς ἡ παρουσία της τοῦ ἔφερνε γκίνια καὶ τὰ κατέβαζε φουρκισμένος (πρᾶγμα ποὺ τὸν ἔκανε νὰ χάνη χειρότερα).

Ἀλλὰ μόνο σὰν ἔπαιζε. Ὅλες τὶς ἄλλες ὧρες ἡ Εὐλαλία, στρουμπουλὴ κι' ἀφράτη, τοῦ ἦταν πολύ... ὀρεχτική, καὶ μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση κουβέντιαζε μαζί της, φλερτάριζε μάλιστα, καὶ στοῦ Κανούτα πρὶν ἢ μετὰ τὸ παιχνίδι, κι' ὅπου ἀλλοῦ τὴ συναντοῦσε. Ἡ Κλειὼ καὶ ἡ Λόπη, οἱ ἀδερφες του, τὸ εἶχαν καταλάβει καί, μολονότι τῆς ἔκαναν ἕνα σωρὸ κομπλιμέντα, δὲν ἐχώνευαν τὴ «στρουμπουλὴ» καθόλου. Γιὰ φαντάσου νὰ τὴν ἐρωτευόταν σοβαρὰ ὁ Γιάγκος καὶ νὰ τὴν ἔπαιρνε, τί θὰ γινόνταν αὐτὲς οἱ δυστυχισμένες ;

Γιατὶ ἄλλο δὲν εἶχαν στὸν κόσμο παρ' αὐτὸ τὸν ἀδερφό. Ὁ πατέρας τους, ἀξιωματικὸς κι' ἐκεῖνος, εἶχε πεθάνει ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια κι' ἡ γριὰ δὲν εἶχε παρὰ τὴ σύνταξή της. Ὁ Γιάγκος κρατοῦσε ὁπωσδήποτε τὸ σπίτι μὲ τὸ μισθὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ. Ἐκεῖνες τὸ ξέρουν τί τράβηξαν —τί οἰκονομία, τί στέρηση, τί φτώχεια— γιὰ νὰ τὸν διατηροῦν στὴ Σχολὴ ὅσο νἄβγη. Καὶ τώρ' ἀπ' αὐτὸν περίμεναν τὰ πάντα. Βέβαια, μιὰ μέρα ὁ Γιάγκος θὰ παντρευόταν. Ἀλλὰ χρωστοῦσε νὰ παντρέψη πρῶτα τὶς ἄμοιρες αὐτὲς ἀδερφὲς ποὺ κόντευαν νὰ μποῦν στὸ ράφι· (καὶ δὲν ἔλεγαν καλύτερα πὼς μπῆκαν, τριανταπεντάρες τώρα κι' ἀπάνω ;). Ἐκτὸς πιὰ ἂν ἔβρισκε καμμιὰ μ' ἑκατομμύρια. Μ' αὐτὴ δὲν ἦταν βέβαια ἡ Εὐλαλία, ποὺ ὁ πατέρας της, ὁ συμβολαιογράφος, εἶνε ζήτημα ἂν θὰ τῆς ἔδινε τριάντα χιλιαδοῦλες. Ἄ, μὰ θἆταν καταστροφή !

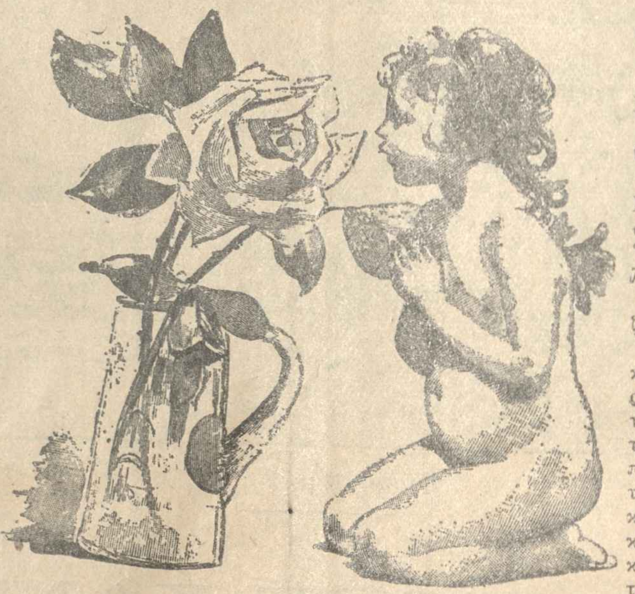

Εἶχε, βλέπεις, καὶ τὸ «πάθος» τοῦ χαρτιοῦ ὁ νέος ὑπολοχαγός. Ἀπ' ὅλους στοῦ Κανούτα, τοὺς φρόνιμους, τοὺς μετρημένους σὰν τὸ νοικοκύρη, αὐτὸς ἔπαιζε ἀνοιχτά, τρελλά. Ἦταν ἱκανὸς νὰ χάση καὶ πενήντα δραχμὲς ἕνα βράδυ, ἔτσι, «στὰ καλὰ καθούμενα». Καὶ γιὰ τὸ σπίτι, τὸ στρατιωτικὸ φτωχόσπιτο, ἦταν κι' αὐτὸ μιὰ μικρὴ «καταστροφή». Ὤ, μὲ τί ἀγωνία, οἱ ἀδερφές, καὶ προπάντων ἡ Κλειώ, ἡ μεγαλύτερη, ἡ ἀσχημότερη κι' ἡ νευρικότερη —ρωτοῦσαν κάθε τόσο ἀπ' τὸ σαλόνι «τί κάνει μέσα ὁ Γιάγκος» ! Μὲ τί παλμὸ σηκωνόνταν καμμιὰ φορὰ καὶ πήγαιναν ὥς τὴν πόρτα, γιὰ νὰ τὸν ἰδοῦν, νὰ καταλάβουν ἀπὸ τὰ μοῦτρα του !... Καὶ τί λύπη, τί ἀπελπισία—καὶ μπροστὰ στὶς ἄλλες ἀκόμα— ὅταν τοὺς ἔλεγαν «ὁ Γιάγκος πάλι χάνει» !.... Γελοῦσαν ὅμως καὶ τὰ γοβάκια τους, στὶς σπάνιες φορὲς ποὺ τοὺς ἔλεγαν πὼς ὁ Γιάγκος κερδίζει. Σὲ τέτοιες στιγμές, τοῦ συγχωροῦσαν ἀκόμα καὶ τὸ φλὲρτ μὲ τὴν Εὐλαλία κι' ἔβρισκαν τὴ «στρουμπουλὴ» σχεδὸν συμπαθητική.

Καὶ νὰ ποῦμε τὴ μαύρη ἀλήθεια, γιὰ κάτι τέτοιες στιγμὲς —τόσο γλυκειές, Θέ μου!— πήγαιναν κι' αὐτὲς οἱ δυὸ στοῦ Κανούτα. Μὰ καὶ δὲν μποροῦσαν μὲ κανένα τρόπο νὰ κόψουν τὸ «πάθος» τοῦ ἀδερφοῦ τους, συμμεριζόνταν τουλάχιστο τὴν ἐλπίδα του στὴν τύχη —τὴν αἰώνια ἐλπίδα τοῦ χαρτοπαίχτη— καὶ τὴν ἀγωνία του, καὶ τὴ στενοχώρια του, καὶ τὴ χαρά του, κι' ἦταν σὰ νὰ παίζουν μαζύ του κι' αὐτές. Μόνο σὰν ἔφευγαν χαμένες, ὁρκιζόνταν νὰ μὴν ξαναφήσουν τὸ Γιάγκο νὰ πάη καί, ἂν δὲν τὸ κατόρθωναν, νὰ μὴν ξαναπατήσουν αὐτὲς τουλάχιστο.... Μὰ ὥς τὸ ἄλλο βράδυ τὸ μετανοιωναν. Καλύτερα νἆταν ἐκεῖ, νὰ τὸν παραστέκουν, νὰ τὸν παρακολουθοῦν. Μποροῦσε νὰ πάη πάλι κι' ἐκείνη ἡ καταραμένη (κακοχρονάχη ποὺ βρέθηκε !...) Γιὰ φαντάσου ὅμως νὰ γύριζε ἄξαφνα ἡ τύχη καὶ νὰ κέρδιζαν ἀπόψε ! Ποῦ τὸ ξέρεις ; Τύχη εἶνε αὐτή ! Πῶς ὁ Κανούτας κέρδιζε κάθε τόσο ἀπὸ διακοσάρες καὶ τρακοσάρες ; Μάγια ἔκανε αὐτός ; Μπά !

Ἔτσι ἡ Κλειὼ κι' ἡ Λόπη εἶχαν καταντήσει σιγὰ—σιγὰ χαρτοπαῖχτρες, χωρὶς νὰ παίζουν οἱ ἴδιες μπακαρᾶ..

***

Ἀπὸ μέρες μιλοῦσαν στοῦ Κανούτα γιὰ τὸ παιχνίδι τῆς Πρωτοχρονιᾶς. Θὰ προσκαλοῦσαν κι' ἄλλους ἀπ' τοὺς συνηθισμένους. Θἄκαναν μπάγκο —ὅσοι ἤθελαν— καὶ μ' ἑκατὸ δραχμές, ἐλεύθερα ! Θὰ σήκωναν μίζα κι' ὡς εἰκοσιπέντε ! Θὰ ξημερωνόνταν. Θἄπαιζαν κι' ὥς τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης ἡμέρας, ὅπως πέρσυ. Διάβολε ! μιὰ φορὰ τὸ χρόνο εἶν' αὐτό. Τί εἶχε νὰ γίνη, τί εἶχε νὰ γίνη !...

Ἡ Κλειὼ κι' ἡ Λόπη φοβόνταν αὐτὴ τὴν ὁλονυχτία, τὴν ἔτρεμαν. Μὰ καὶ τὴν περίμεναν. Γιὰ φαντάσου, κρυφόλεγαν μεταξύ τους, νἄλλαζε ἡ τύχη τοῦ Γιάγκου τὴν Πρωτοχρονιά ! Μὰ καὶ χίλιες δραχμὲς θὰ μποροῦσε τότε νὰ κερδίση. Χίλιες δραχμές ; Καλέ, θἆταν... ἡ σωτηρία ! Θἆχαν γιὰ τὰ λοῦσα τους ἕνα ὁλάκερο χρόνο !...

Κι' ὁ Γιάγκος, φυσικά, εἶχε τὴν ἴδια ἐλπίδα. Γιὰ νὰ πάη στοῦ Κανούτα τὴν παραμονή, ἔβαλε στὸ πορτοφόλι του ὁλάκερο τὸ μισθὸ μὲ τὸ ἐπίδομα, ποὺ εἶχε πάρει τὴν ἴδια μέρα. Εἶχε ζητήσει μάλιστα τῆς γριᾶς του κι' ἕνα ἑκατοστάρικο. Θἄκανε μπάγκ—οὐβέρτ. Κι' ἢ θἄχανε τὰ μισὰ —ἄ, τότε θὰ σταματοῦσε, δὲν εἶχε !— ἢ θἄβγαζε ὅλα τὰ χαμένα τοῦ χρόνου. Ἢ τοῦ βάθους ἢ τοῦ ὕψους !

Καὶ στρώθηκε στὸ πράσινο τραπέζι πρῶτος καὶ καλύτερος. Εἶχε μιὰν ἀνυπομονησία, ἕνα νευρικό, ποὺ οἱ ἄλλοι τοὔλεγαν : «Πῶς κάνεις ἔτσι, καϋμένε ; Δὲν ἔχουμε καμμιὰ βία ἀπόψε. Ὅλ' ἡ νύχτα δική μας εἶνε !» Μὰ ὁ νέος ὑπολοχαγὸς δὲν ἡσύχασε κάπως, ποὺ ἀφοῦ μοιράστηκαν οἱ φίσες —τί φασαρία ἀτέλειωτη !— ἀφοῦ σχηματίστηκαν τὰ ταμπλώ, κι' ἀφοῦ θρονιάστηκε, νὰ κάμη πρῶτος μπάγκο, γιὰ τὸ καλό, ὁ νοικοκύρης.

—Ἔχω πενήντα δραχμές ! εἶπε ἀνακατεύοντας τὰ χαρτιά.

—Ἀ σεβάλ ! φώναξε ἀμέσως ὁ Γιάγκος.

Ὁ Κανούτας τὸν κοίταξε μὲ οἶχτο :

—Ἄρχισες ;...

Καὶ γυρίζοντας στὴν Εὐλαλία, ποὺ παράστεκε :

—Κόψ' τε, δεσποινίς !...

Ἡ Εὐλαλία ἔκοψε ὁλοπρόθυμα κι' ὁ Γιάγκος ἔχασε τὸ ἆ σεβάλ.

—Ἀμ βέβαια, ἡ Μασκότα σου ! τοῦ ψιθύρισαν.

—Γούρι ! γούρι ! φώναξε γελώντας ἡ Εὐλαλία (κι' ἔκανε κάτι βαθειὰ λακκάκια στὰ φουσκωτὰ μάγουλα ὅταν γελοῦσε !) Ὅποιος χάνει στὴν ἀρχή, κερδίζει στὸ τέλος.

—Κι' ὅποιος χάνει στὰ χαρτιά, κερδίζει ἀλλοῦ, πρόσθεσε πονηρὰ ὁ Κανούτας.

Καὶ τὸ παιχνίδι ἐξακολούθησε, ἄτακτο κάπως, μὲ διακοπές, μὲ φωνές, μὲ φασαρία, ὅπως γίνεται πάντα τὸ πρωτοχρονιάτικο παιχνίδι στὰ νοικοκυρόσπιτα, ὅπου οὔτε τὸ πράσινο —κάποτε καὶ κόκκινο— τραπέζι χωράει τοὺς παῖχτες, οὔτε τὸ σπίτι τοὺς καλεσμένους. Γύρω στὸ τραπέζι στεκόνταν ὄρθιοι ἕνα σωρό, μεγάλοι καὶ μικροί, κοριτσόπουλα καὶ μαθητὲς μὲ ναυτικά, ποὺ ποντάριζαν «ἀπέξω» δεκάρες. Αὐτοὶ φώναζαν περισσότερο. Μὰ καὶ στὸ σαλόνι, ὅσοι δὲν ἔπαιζαν, τὰ κορίτσια πρὸ πάντων, μιλοῦσαν δυνατά, γελοῦσαν, χαλοῦσαν τὸν κόσμο. Κι' ὁ Κανούτας, ποὺ ζαλιζόταν, μουρμούριζε κάθε τόσο :

—Τί βουρβουτσουλιὸ εἶν' αὐτό ;... Τὸ κεφάλι μου !...

Ἔπειτα, τελειώνοντας τὸ μακρύ, τὸ ἐκνευριστικό του φυλλάρισμα, φώναξε θριαμβευτικά :

—Ἐννέα !

—Τὸ κεφάλι τώρα θὰ σοῦ πέρασε, τὸν πείραξε ὁ γιατρός.

Μὰ ποῦ τἄβρισκε τόσα ἐννιάρια ! Σὲ λίγη ὥρα εἶχε μαζέψει μπροστά του ὅλες τὶς φίσες κι' οἱ κακόμοιροι οἱ παῖχτες ἔβγαζαν καὶ χαλοῦσαν εἰκοσιπεντάρικα κι' ἑκατοστάρικα. Ὁ παντρεμένος μάλιστα ἀξιωματικὸς ἔβγαλε καὶ πεντακοσάρικο —πρᾶγμα ποὺ προξένησε κατάπληξη.

—Ἄ, μὰ νὰ μὴ τὸ παραχοντρύνουμε, μουρμούρισε ὁ μουφλούζης βιομήχανος.

—Δὲ βαριέσαι ! ἀποκρίθηκε ὁ Γιάγκος. Ἡ ἡμέρα τὸ καλεῖ.

Κι' ἔβγαλε κι' αὐτὸς νὰ χαλάση τὸ δεύτερό του ἑκατοστάρικο.

Ἡ Κλειὼ κι' ἡ Λόπη δὲν ἀνησύχησαν ἀκόμα. Τὸ παιχνίδι ἦταν ἀκόμα στὴν ἀρχή. Μὲ τὸ δεύτερο ἑκατοστάρικο, ὁ Γιάγκος μπόρεσε νὰ ξαναπάρη τὸ πρῶτο καὶ νὰ κερδίση κι' ἄλλο ἕνα... Ἀλλ' ἅμα εἶδαν καὶ τὶς φίσες ἀπὸ τὸ δεύτερο νὰ φεύγουν μιὰ—μιά, δυὸ—δυό, τρεῖς—τρεῖς, τὰ χρειάστηκαν.

—Ἄχ, δὲν μπορῶ νὰ βλέπω !... εἶπε μιὰ στιγμὴ ἡ Κλειὼ στ' αὐτὶ τῆς Λόπης.

—Οὔτ' ἐγώ, ἀποκρίθηκε ἡ Λόπη. Πᾶμε, κι' ὁ Θεὸς νὰ βάλη τὸ χέρι του...

Μπῆκαν στὸ σαλόνι —νὰ μὴ βλέπουν —κι' ἀνακατεύτηκαν μὲ τὶς γυναῖκες ποὺ φλυαροῦσαν. Εὔθυμες τάχα, ἔκαναν πὼς δὲν τὶς νοιάζει γιὰ τὶς πρῶτες χασοῦρες τοῦ Γιάγκου —δὲ βαριέσαι ! ἡ τύχη γυρίζει σὲ μιὰ στιγμή— μὰ ἡ ἀγωνία τους ἄρχιζε νὰ γίνεται μεγάλη κι' ὁ νοῦς τους ἦταν ὅλος στὸ τραπέζι τοῦ παιχνιδιοῦ —στὴν «καμανιόλα»... Ἅμα ἐρχόταν καμμιὰ ἀπὸ κεῖ, τὴ ρωτοῦσαν :

—Τί κάνουν μέσα ;

—Ὁ κύριος Κανούτας μαζεύει ! ἦταν ἡ στερεότυπη ἀπάντηση.

Κι' ἀλήθεια. Ὅλοι ὅσοι γύριζαν ἀπ' τὴν τραπεζαρία στὸ σαλόνι, ἦταν ξετιναγμένοι. Ὁ κ. Κανούτας τοὺς εἶχε πάρει τὰ ψιλὰ μὲ τὰ ἐννιάρια του. Κι' ἐπειδὴ δὲν ἔπαιζαν χοντρά, ἀποτραβιόνταν.

—Εἴδαμε τὴν τύχη μας, ἔλεγαν. Καὶ τοῦ χρόνου !

Μακάρι νἄλεγε τὸ ἴδιο κι' ὁ Γιάγκος. Μὰ ποῦ ! Αὐτός, χωρὶς ἄλλο, θἄχε βγάλει κιόλα καὶ τὸ τρίτο ἑκατοστάρικο. Ἕνα τοὔμενε ἀκόμα. Κι' ἔπειτα ;... Ὤ, Θέ μου !...

Μιὰ στιγμή, ἡ Λόπη ρώτησε τὴν Κανούταινα ποὺ μπῆκε μὲ τραταμέντα :

—Τί κάνει ὁ Γιάγκος ;...

—Δυστυχῶς, χάνει...

—Κλειώ ! Κλειώ ! ἀκοῦς ; Ὁ Γιάγκος χάνει !...

Ἡ ἀγωνία τῶν «κοριτσιῶν» ἄρχισε νὰ γίνεται φανερή. Ἡ Κανούταινα, ἡ Ἀγλαΐα καὶ μερικὲς ἄλλες περιστοιχισαν τὶς ἀδερφὲς τοῦ Γιάγκου γιὰ νὰ τὶς παρηγορήσουν :

—Ὕστερα μπορεῖ νὰ κερδίση... Ἂν κάνη μάλιστα καὶ μπάγκο...

—Μὰ θὰ τοῦ μείνουν λεφτὰ γιὰ μπάγκο ; εἶπε δακρυσμένη ἡ Λόπη.

—Μὰ μπορεῖ νὰ κερδίση λίγα ὡς πονταδόρος... Τὸ χαρτὶ γυρίζει... Νά, ὁ κ. Κανούτας δὲν παραβγάζει πιὰ ἐννιάρια...

Αὐτὸ ἦταν ἀλήθεια. Ὁ μπάγκος εἶχε πάρει τὴν κάτω-βόλτα. Οἱ πονταδόροι εἶχαν ἀρχίσει νὰ ρεφάρουν. Ἀλλὰ μόνον ὁ Γιάγκος ἐξακολουθοῦσε νὰ χάνη, νὰ χάνη. Γιατὶ κυνηγοῦσε, καθὼς λένε, τὰ λεφτά του, διπλασίαζε ὁλοένα τὴ μίζα του κι' ἔπαιρνε ὅλα σχεδὸν τὰ ἆ—σεβάλ, ποὺ τὰ πλήρωνε ἀνεξαίρετα. Τί γκίνια !

Κι' ἴσα—ἴσα ἕνα ἆ-σεβὰλ εἶχε πάρει πάλι, μιὰ στιγμὴ ποὺ ἡ Κλειὼ κι' ἡ Λόπη δὲν μπόρεσαν πιὰ νὰ βαστάξουν καί, χλωμές, τρεμάμενες, μὲ γουρλωμένα μάτια —τί γριὲς ποὺ φαινόνταν !— πλησίασαν τὴν τετράφυλλη πόρτα καὶ στάθηκαν στὸν παραστάτη κοντὰ—κοντά.

Ὁ γιατρὸς ἔκανε τώρα μπάγκο.

—Ἔχω ἑκατὸ δραχμές, εἶπε.

—Ἆ-σεβάλ ! φώναξε ὁ Κανούτας, ποὺ μόλις εἶχε σηκωθεῖ μ' ἕνα μικρὸ κέρδος.

—Παρντόν ! Θὰ τὸ πάω ἐγώ ! φώναξε δυνατώτερα ὁ Γιάγκος.

—Μὰ εἶνε δικαίωμά μου, διαμαρτυρήθηκε ὁ νοικοκύρης.

—Ὄχι, σὲ παρακαλῶ, ἐπέμεινε ὁ ὑπολοχαγός. Ἄφησέ με, Γεῶργο, ἐμένα ποὺ χάνω.

—Πᾶμε μισὰ-μισά ;

—Ὄχι, μόνος μου !

—Ἐμπρός !...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Τὸ τέλος.

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
Τοῦ κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ
ΚΑΡΔΙΕΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΕΡΩΤΑ
Ρωμάτζο βγαλμένο ἀπὸ τὴν πλούσια πηγὴ τοῦ αἰσθήματος. Τὸ εἰδύλλιο ἑνὸς Ἕλληνος ἀξιωματικοῦ καὶ μιᾶς ἐπαρχιωτοπούλας. Σελίδες ἀπὸ τὴ Μικρασιατικὴ τραγωδία, ἀπὸ τὴν Ἀθηναϊκὴ ζωή, ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ ἤθη. «Καρδιὲς γεμᾶτες Ἔρωτα, πάθος συγκίνησι.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΑΤΘΙΔΩΝ

ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

Ε. Κ.

Στὴν λεπτὴ σὰν πολύτιμη καμὲ φυσιογνωμία της, διακρίνεται ἡ εὐγένεια τῆς ἐκλεκτῆς ἀρχοντικῆς Φαναριώτικης οἰκογενείας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ντυμένη ἁπλούστατα καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ παρουσία της ἐξουδετερώνει κάθε πολυτέλεια καὶ ἐκζεζητημένην κομψότητα. Νεαρωτάτη καὶ μόλις ἐμφανιζομένη ἡ χαριτωμένη «ντεμπιτάντ» στὶς ἀπογευματινὲς δεξιώσεις. Ἐξαιρετικῆς μορφώσεως, τὴν διακρίνει μεγάλη συμπαθητικότης.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

—Ἡ χορευτικὴ ἑσπερὶς τῆς Ἔλπα ἐσημείωσε μεγάλη ἐπιτυχία.

—Σὲ ὅλα τὰ τραπέζια κόσμος γνωστὸς καὶ ὡραῖος.

—Τὸ τραπέζι τοῦ κ. Ἀντ. Σταθάτου φιλοξένησε κομψότατες Ἀθηναῖες.

—Δύο θαυμάσια στολίδια ἡ δὶς Λώρα Σταΐκου μὲ ἄσπρη ζωρζὲττ καὶ ἡ δὶς Μαίρη Ἀντ. Σταθάτου μὲ τουαλέττα μπλὲ—ὀπαλίν.

—Στὸ χορευτικὸ τερραὶν ἀναδεικνύεται ἡ σιλουέττα τῆς ὡραίας ἀλλοδαπῆς κ. Παπανικολάου, ἡ ὁποία ἔφερε θαυμάσιο φόρεμα ἀπὸ μαῦρο ταφτᾶ συνδυασμένο μὲ ρὸζ μουσσελίν.

—Ἡ κ. Μεν. Μεταξᾶ, μὲ μαύρη τουαλέττα καὶ κόκκινη βέστα, ἦτο ἀπὸ τὶς πλέον εὔμορφες.

—Ἐπίσης παρευρέθησαν κ. καὶ κ. Στεφ. Πεσματζόγλου μὲ μπλὲ ἀνοικτὸ φόρεμα καὶ ἐσάρπα μαύρη δαντελένια, κ. καὶ κ. Κοσμαδοπούλου μὲ ἀρζὰν φόρεμα χαριτωμένη, κ. καὶ κ. Δροσοπούλου μὲ μαύρη κομψὴ τουαλέττα, ἡ κ. Μαντζίνι μὲ μαύρη τουαλέττα καὶ ἀρζαντὶ κορσὰζ λίαν κοσμητικὴ ἐμφάνισις, ἡ κ. Σαρηγιάννη μὲ λευκὴ τουαλέττα, ἡ κ. Μυταράκη, κ. καὶ κ. Ἀκριβοῦ, ἡ κ. Γ. Νικολαΐδη, ἡ κ. Λιδωρίκη, ἡ κ. Θηβαίου, κ. καὶ κ. Ἀρλιώτη, κ. καὶ κ. Β. Μπένση μὲ μαῦρα, κ. καὶ κ. Δ. Ποσειδῶνος, κ. καὶ κ. Σκένδερ, κ. καὶ κ. Κυριακοῦ.

—Πολλὲς εὔμορφες δεσποινίδες, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὶς Γεωργιάδη μὲ λευκά, δὶς Μπέμπελη Μυταράκη μὲ μπλὲ σιέλ, Δανάη Μυταράκη μὲ λευκά.

—Προφαντὴ ἐμφάνισις ἡ δὶς Θηβαίου —θυγάτηρ τοῦ ὑφυπουργοῦ— μὲ τουαλέττα ρὸζ καὶ κτένισμα ἐξαιρετικῆς μαεστρίας.

—Ἕνα παστὲλ «Ἑλλὲ» ἡ κ. Μαλαμίδη μὲ μπλὲ τουαλέττα.

—Ἕνα «κροκὶ» τῆς «Βὸγκ» ἡ κ. Συνδίκα.

—Λίαν θαυμασθεῖσα ἐμφάνισις ἡ δὶς Χάρι Ποσειδῶνος, φέρουσα τουαλέττα σὲ γραμμὴ ἐξαισία ποὺ ἀνεδείκνυεν ἔτι περισσότερον τὴν ἀγαλματώδη κορμοστασιά της.

—Χορὸς μὲ κέφι μεγάλο. Τρεῖς τζὰζ ἔπαιζαν ἐναλλάξ, προσδίδουσαι μεγάλο ἀντραίν.

—Τέϊα, δεξιώσεις, γεύματα, προγεύματα, ἄπειρα κατ' αὐτάς. Ἄλλα σὲ μικροὺς κύκλους καὶ ἄλλα σὲ μεγάλους.

—Τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην δεξίωσις παρὰ τῷ Στρατ. Ἀκολούθῳ τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας καὶ τῇ κ. Μασινύ.

—Παρευρέθησαν Πρεσβευταὶ Γαλλίας, Ἀγγλίας, Ρουμανίας, Τουρκίας, Ἀλβανίας καὶ αἱ κυρίαι Κλεμὰν Σιμόν, Ράμψαιϋ, Ρασκάνο, Ἐνὶς Μπέη καὶ Ἀσλάνη.

—Ἡ οἰκοδέσποινα, συμπαθητικωτάτη, ἔφερε κομψὴ τουαλέττα ἐμπριμέ.

—Αἴθουσαι διακοσμημέναι μὲ ἀριστοτεχνικὰ ἔπιπλα. Ἕνα χὼλλ θαυμάσιο.

—Αἱ κομψότεραι Ἀθηναῖαι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ κ. Γ. Πατὲ μὲ μαύρη τουαλέττα, ἡ δὶς Σεὼν μὲ μπλέ, ἡ δὶς Λαγουδάκη μὲ κόκκινα, ἡ κ. Μεταξᾶ μὲ μπλέ, ἡ κ. Μανέττα.

—Ἐπίσης παρευρέθησαν ἡ κ. Καποδίστρια, ἡ κ. Ἐπ. Χαριλάου, ἡ κ. Ζάννα, Στρατηγὸς Μανέττας, Στρατηγὸς καὶ ἡ κ. Μαζαράκη, Ναύαρχος κ. Γ. Πανᾶς, ἡ κ. Μπαλάνου —ὡραία ξανθὴ— αἱ δες Φωστηροπούλου, ἐκφραστικὲς φυσιογνωμίες.

—Ἐπίσης παρευρέθησαν Στρατ. Ἀκόλουθος Ἰταλίας καὶ ἡ κ. Τριόμφι, κ. καὶ κ. Ἐμπερλάϊν, κ. καὶ κ. Φίσερ, ὁ κ. Πλίτ, κ. καὶ κ. Μπαλέν, κλπ.

—Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν μιὰ θαυμασία δεξίωσις παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Ι. Λυμπρίτη, τὴν ὁποίαν ὡράϊσε μὲ τὴν παρουσίαν της ἡ δὶς Ἀλίκη Διπλαράκου, ἡ ὁποία ἦτο ὑπέρ ποτε ὡραία καὶ θελκτικὴ μὲ μαῦρο βελουδένιο φόρεμα καὶ καπέλλο θαυμάσιο μαῦρο μικρό.

—Ἔχει τὴν «ἀλλὺρ» τῆς «ἐλεγκὰντ» Ἀμερικανίδος, ἡ δὲ σιλουέττα της εἶνε καταπληκτικὰ κομψὴ καὶ εὐλύγιστη. Γελαστὴ καὶ χαριτωμένη, φεγγοβολοῦσα ἀπὸ ἐξυπνάδα καὶ συμπαθητικότητα.

—Στὴν ὡραία δεξίωσι παρευρέθησαν κ. καὶ κ. Σοφούλη, ἡ κ. Π. Τσαλδάρη, Ναύαρχος καὶ ἡ κ. Γ. Πανᾶ, Στρατηγὸς καὶ ἡ κ. Νεγρεπόντη, κ. καὶ κ. Ἀθηνογένους, ἡ κ. καὶ αἱ δες Π. Μάτσα, ἡ κ. Ἀντωνιάδη χαρίεσσα σιλουέττα, κ. καὶ κ. Χοϊδᾶ, κ. καὶ κ. Μελετοπούλου, δὶς Λυκουρέζου, ὁ κ. Δέλτας, ὁ κ. Κλ. Γεωργιάδης, ἡ κ. Νάδια Κυριακοῦ, αἱ δες Διπλαράκου.

—Δεξίωσις παρὰ τῇ κ. Α. Ἀργυροπούλου.

—Παρευρέθησαν κ. καὶ κ. Γ. Ἀφεντούλη, ἡ κ. Δ. Ὑψηλάντη, κ. καὶ κ. Ἰατρίδου, ἡ δὶς Μπέμπη, ἡ κ. Μ. Παπαδιαμαντοπούλου, ἡ κ. Βούλτσου, κ. καὶ κ. Τσιροπινᾶ.

—Γεῦμα τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Ἀντ. Μπενάκη.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ εἰκὼν τοῦ σημερινοῦ ἐξωφύλλου μας εἶνε ἔργον τῆς ζωγράφου Μαρὶ Λού, μὲ τὸν τίτλο : «Βαρυχειμωνιά».

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ
ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» ΤΟΥ 1932
Κομψό, πολύχρωμο, πλουσίως εἰκονογραφημένο, μοναδικὸ ἀπόκτημα γιὰ τὶς οἰκογένειες. Δρχ. 25.
Στὸ ἐφετεινὸ Ἡμερολόγιο τοῦ «Μπουκέτου» συνεργάζονται οἱ κ.κ. *Γρ. Ξενόπουλος, Π. Χόρν, Αἰμιλία Στ. Δάφνη, Στέφ. Δάφνης, Μένος Φιλήντας, Σωτ. Σκίπης, Θ. Βελλιανίτης, Κ. Καιροφύλας, Χρ. Χρηστοβασίλης, Κ. Φαλτάϊτς, Παῦλος Νιρβάνας, Κλέων Παράσχος, Σταμ. Σταμ., Στρατῆς Δούκας, Δ. Πορφύρας, Χάρης Σταματίου, Ρῶμος Φιλύρας* κλπ. κλπ. Ἐπίσης δημοσιεύονται ἀνέκδοτα ἔργα τῶν *Α. Παπαδιαμάντη, Ἀνδρέα Καρκαβίτσα, Κωστα Κρυστάλλη, Γ. Βώκου,* κλπ. κλπ.

ΓΑΜΟΙ

Ὁ κ. Δημήτριος Λεβεντόπουλος καὶ ἡ δὶς Σταυροῦλα Περδικάρη ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των ἐν Κέᾳ. Παράνυμφος παρέστη ὁ κ. Νικόλ. Θεοδωρόπουλος μετὰ τῆς κυρίας του. Εὐχόμεθα πᾶσαν εὐτυχίαν.

ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ σε ἀπολύτως ἱκανοποιητικὰς τιμὰς παλαιὰ διάφορα βιβλία, παντὸς εἴδους καὶ πάσης γλώσσης, καθὼς καὶ ὁλόκληρες βιβλιοθῆκες. Γράψετε : «Μπουκέτο», Αἰόλου 7 Ἀθήνας.

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟΥ ANDRÉ DAVID

Η ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΓΚΥ, 38 ἐτῶν. ΛΩΡΑ, 24 ἐτῶν.

(Στὸ πάρκο ποὺ περιβάλλει τὸ σπίτι τους, ὁ Γκὺ καὶ ἡ Λώρα περπατοῦν ἀγκαλιασμένοι. Ἡ Λώρα φορεῖ τὸ νυφικό της φόρεμα. Εἶνε μιὰ γλυκειὰ καὶ διάφανη νύχτα, μὲ φεγγάρι).

ΓΚΥ. — Τί ὡραία ποὺ εἶσαι μ' αὐτὸ τὸ φόρεμα, Λώρα! Εἶσαι σὰν ἕνας ἄγγελος... Θυμᾶσαι;... Τὴν πρώτη φορὰ ποὺ σὲ εἶδα στὴν ἐκκλησία φοροῦσες ἕνα φόρεμα κάτασπρο, σὰν κι' αὐτό.

ΛΩΡΑ. — Εἶνε τὸ ἴδιο ἐκεῖνο φόρεμα. Μόνο ποὺ τοῦ πρόσθεσα μερικὲς δαντέλλες καὶ οὐρά, γιὰ νὰ φαίνεται ἐπίσημο, νυφικό.

ΓΚΥ. — Ὥστε εἶνε τὸ ἴδιο;

ΛΩΡΑ. — Ναί. Θέλησα νὰ τὸ φορέσω καὶ σήμερα. Καὶ ξέρεις;... Θἄθελα νὰ μὲ θάψουν μ' αὐτό.

ΓΚΥ. — Λώρα!... Μὴ μιλᾶς γιὰ θάνατο ἀπόψε, ἀγάπη μου. Ἄς θυμηθοῦμε τὰ περασμένα. Πές μου, θυμᾶσαι τὴν ἡμέρα ποὺ σὲ εἶδα γιὰ πρώτη φορὰ στὸ ἐκκλησάκι; Σ' ἀγάπησα ἀμέσως, ἀπ' τὴν πρώτη στιγμή.

ΛΩΡΑ. — Ἐγὼ σ' ἀγαποῦσα κι' ἀπὸ πρίν. Ἀλλὰ δὲν μὲ εἶχες προσέξει. Μόνον ἐκείνη τὴν ἡμέρα στὴ λειτουργία μὲ πρόσεξες.

ΓΚΥ. — Καὶ σ' ἀγάπησα ἀμέσως. Καὶ σ' ἀγαπῶ καὶ θὰ σ' ἀγαπῶ πάντα τρελλά.

ΛΩΡΑ. — Ναί, λέγε μου, λέγε μου πῶς μ' ἀγαπᾶς. Θέλω νὰ πεθάνω ἀκούγοντας αὐτὴν τὴ λέξι ἀπὸ τὰ χείλη σου...

ΓΚΥ. — Λώρα! Μικροῦλα μου, μὴ μιλᾶς γιὰ θάνατο ἀπόψε.

ΛΩΡΑ. — Σ' ἀγαπῶ, Γκύ!... Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ πόσο σ' ἀγαπῶ...

ΓΚΥ. — Κι' ὅμως δὲν μ' ἄφησες ἀκόμα νὰ σὲ φιλήσω στὰ χείλη.

ΛΩΡΑ. — Κι' ὅμως σὲ λατρεύω!...

ΓΚΥ. — Θὰ μ' ἀγαπᾶς πάντα ἔτσι, Λώρα;

ΛΩΡΑ. — Μέχρι θανάτου καὶ πέρα ἀκόμα ἀπὸ τὸν θάνατο. Κι' ἐσύ, Γκύ, μ' ἀγαπᾶς τόσο, ὅσο σ' ἀγαπῶ ἐγώ;

ΓΚΥ. — Ὤ, ἀκόμα περισσότερο. Σὲ λατρεύω. Λώρα!... Σὲ λατρεύω. Ἄφησέ με νὰ φιλήσω τὰ χείλη σου. Τὰ χείλη αὐτά, ποὺ μοῦ λένε τόσο ὡραῖα, τόσο τρυφερὰ λόγια...

ΛΩΡΑ. — Ὄχι, ὄχι ἀκόμα.

ΓΚΥ. — Λώρα μου, εἴμαστε πειὰ παντρεμμένοι. Δὲν εἶνε πολλὲς ὧρες ποὺ ἔγινε ὁ γάμος μας στὸ μικρὸ παρεκκλῆσι ποὺ σὲ εἶδα γιὰ πρώτη φορά...

ΛΩΡΑ. — Ναί, κι' ἔπειτα ἀπὸ τόσον κόσμο ποὺ εἴχαμε γύρω μας, μείναμε ἐπὶ τέλους μόνοι!

ΓΚΥ. — Καὶ θέλησες νἄρθουμε νὰ περπατήσουμε ἐδῶ, στὸ ἀνθισμένο αὐτὸ πάρκο.

ΛΩΡΑ. — Εἶνε τόσο ὡραῖα ἐδῶ! Τόσο ὡραῖα!...

ΓΚΥ. — Εἶνε ὅλα ὡραῖα γύρω, γιατὶ σ' ἀγαπῶ καὶ μ' ἀγαπᾶς.

ΛΩΡΑ. — Γκύ, εἶμαι πολὺ εὐτυχισμένη...

ΓΚΥ. — Κι' ἐγὼ εἶμαι πολὺ εὐτυχισμένος...

ΛΩΡΑ. — Εἶμαι τόσο εὐτυχισμένη, ποὺ θἄθελα νὰ πεθάνω, ναί, θἄθελα νὰ πεθάνω ἀπόψε, ἀκουμπισμένη ἐπάνω στὴν καρδιά σου... *(Ἀκουμπάει τὸ κεφάλι της στὸ στῆθος του).*

ΓΚΥ, *(φιλῶντας τὰ μαλλιά της).* — Μὴ μιλᾶς γιὰ θάνατο ἀπόψε, ἀγάπη μου... Μίλησε γι' ἀγάπη, γιὰ ἔρωτα... Ὤ, Λώρα, θἄθελα νὰ ζῶ αἰώνια μέσα στὴν ἀγκαλιά σου. Μὰ σὲ νοιώθω νὰ ριγῆς... Γιατί, Λώρα; Εἶνε τὸ βραδυνὸ ἀεράκι ποὺ σὲ κάνει νὰ τρέμης;

ΛΩΡΑ. — Ναί, εἶνε τὸ βραδυνὸ ἀεράκι...

ΓΚΥ. — Τότε νὰ φύγουμε ἀπὸ δῶ, Λώρα, πρέπει νὰ πᾶμε στὸ σπίτι.

ΛΩΡΑ. — Ὄχι ἀκόμα... Ὄχι ἀκόμα..

(Τυλίγεται μέσα στὸν νυφικό της πέπλο).

ΓΚΥ. — Θὰ ἔπρεπε νὰ μὴν ἔρθης ἐδῶ μὲ τὸ λεπτὸ αὐτὸ φόρεμα, ἀγάπη μου... Κι' ἔπειτα... Δὲν ξέρω γιατί, μὰ μοῦ φαίνεσαι ἀλλοιώτικη ἀπόψε, Λώρα.

ΛΩΡΑ. — Εἶνε ἴσως τὸ λευκὸ νυφικό μου φόρεμα, εἶνε οἱ πέπλοι, εἶνε τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ....

ΓΚΥ. — Δὲν ξέρω... Δὲν ξέρω... Μὰ φοβᾶμαι ἀπόψε, φοβᾶμαι. Εἴμαστε πολὺ εὐτυχισμένοι κι' ἡ Μοῖρα εἶνε φθονερή.

ΛΩΡΑ. — Μὴ συλλογίζεσαι τὴ Μοῖρα.

ΓΚΥ. — Δός μου τὰ χείλη σου, Λώρα... Εἶνε τώρα τόσος καιρὸς ποὺ τὰ ποθῶ. Γιατί δὲν μ' ἀφίνεις νὰ τὰ φιλήσω;

ΛΩΡΑ. — Κύτταξε τὸ φεγγάρι τί χλωμὸ ποὺ εἶνε, Γκύ!...

ΓΚΥ. — Ἐσὺ εἶσαι πιὸ χλωμὴ ἀπ' τὸ φεγγάρι, ἀγάπη μου.

ΛΩΡΑ. — Κύτταξε πῶς τρέμουν τὰ λουλούδια στὸ βραδυνὸ ἀγέρι, Γκύ...

ΓΚΥ. — Ἐσὺ τρέμεις πιὸ πολὺ ἀπ' τὰ λουλούδια, Λώρα....

ΛΩΡΑ. — Νοιώθεις τὸ γλυκὸ μυστήριο τῆς νυχτερινῆς σιωπῆς γύρω μας, Γκύ;

ΓΚΥ. — Ἐσὺ ἀπόψε μοῦ φαίνεσαι πιὸ μυστηριώδης κι' ἀπὸ τὴ νύχτα, Λώρα μου. Τί ἔχεις ἀπόψε;

ΛΩΡΑ. — Τίποτα... Τίποτα... *(Βήχει).*

ΓΚΥ. — Θεέ μου!... Κρύωσες καὶ βήχεις, ἀγάπη μου!...

ΛΩΡΑ. — Ὄχι, ὄχι...

ΓΚΥ. — Ναί. Πρέπει νὰ πᾶμε πειὰ στὸ σπίτι.

ΛΩΡΑ. — Δὲν ἔχω δύναμι νὰ πάω πειὰ στὸ σπίτι. Πᾶμε νὰ καθήσουμε σ' αὐτὸ τὸ παγκάκι.

ΓΚΥ. — Δὲν ἔχεις δύναμι; Τί θὲς νὰ πῆς, Λώρα;

ΛΩΡΑ, *(ἀκουμπῶντας ἀπάνω του).* Δὲν ξέρω... Ἔννοιωσα μιὰ κούρασι ξαφνική... *(Βήχει).*

(Κάθονται στὸ παγκάκι).

ΓΚΥ. — Μὰ τί ἔχεις, τί ἔχεις ἀπόψε, Λώρα;

ΛΩΡΑ, *(μὲ σβυσμένη φωνή).* — Πεθαίνω ἀπὸ εὐτυχία, Γκύ!...

ΓΚΥ. — Λώρα, μὴ μιλᾶς γιὰ θάνατο ἀπόψε, λυπήσου με!...

ΛΩΡΑ. — Εἶνε ὡραῖος ὁ θάνατος κοντά σου, ἀγαπημένε μου.

ΓΧΥ. — Λώρα, μὴ μιλᾶς ἔτσι... Μόνο ἡ ζωὴ εἶνε ὡραία.... Μὰ τί ἔχεις ἀπόψε, ἀγάπη μου; Δὲν εἶσαι καλά... Παραμιλᾶς.

ΛΩΡΑ. — Κρυώνω, Γκύ. Σφῖξε με στὴν ἀγκαλιά σου...

(Ὁ Γκὺ τὴν ἀγκαλιάζει τρυφερά. Θέλει νὰ τὴ φιλήση στὸ στόμα).

ΛΩΡΑ, *(ἀποτραβιέται).* — Ὄχι, ὄχι!... Μὴ μὲ φιλῆς!...

ΓΚΥ. — Λώρα!... Θεέ μου! Τί ἔχεις ἀπόψε; Εἶσαι ἄρρωστη;

ΛΩΡΑ, *(ἀναστενάζοντας).* — Ἄρρωστη ἀπόψε; Μὰ ἤμουν πάντα ἄρρωστη, ἀγαπημένε μου.

ΓΚΥ. — Τί λές, Λώρα; Ἤσουν πάντα ἄρρωστη ἐσύ;

ΛΩΡΑ. — Ναί... Ἀλλὰ σοῦ τὸ ἔκρυψα... Ὤ, συχώρεσέ με, Γκύ... Συχώρεσέ με... Σοῦ τὸ ἔκρυψα γιατὶ σ' ἀγαποῦσα πολύ...

ΓΚΥ. — Γλυκειά μου Λώρα!... Τί λόγια εἶν' αὐτὰ ποὺ λές, ἀγάπη μου; Δὲν ἔχεις τίποτα... Θυμᾶμαι πῶς μιὰ μέρα ποὔχες πυρετὸ κι' ἔβηχες, ὁ γιατρὸς εἶπε ὅτι δὲν εἶνε τίποτα σπουδαῖο, ὅτι εἶνε ἕνα ἁπλὸ κρυολόγημα.

ΛΩΡΑ. — Ἐγὼ παρακάλεσα τὸν γιατρὸ νὰ μιλήση ἔτσι. Ἀλλὰ τοῦ ὁρκίστηκα ὅτι ποτὲ δὲν θὰ σ' ἀφήσω νὰ μὲ φιλήσης στὸ στόμα.

ΓΚΥ. — Παραμιλᾶς, Λώρα;

ΛΩΡΑ. — Ὄχι, ὄχι, δὲν παραμιλῶ. Τί δὲν ἔκανα γιὰ νὰ μὴ φαίνουμαι ἄρρωστη... Ἀπόψε ὅμως δὲν ἔβαλα καθόλου κοκκινάδι στὰ μάγουλα καὶ γι' αὐτὸ σοῦ χτύπησε ἡ χλωμάδα μου...

ΓΚΥ. — Γιατί τὰ ἔκανες ὅλ' αὐτά, Λώρα;

ΛΩΡΑ. — Γιατὶ σ' ἀγαποῦσα... Γιατὶ ἤξερα ὅτι εἶμαι μιὰ καταδικασμένη. Καὶ ἤθελα πρὶν πεθάνω νὰ γίνω δική σου, ν' ἀκουμπήσω τὸ κεφάλι μου ἀπάνω στὴν καρδιά σου, ὅπως τώρα... Ἤθελα νὰ μὲ ποθήσης, ἤθελα νὰ μοῦ ζητᾶς τὸ φίλημά μου, κι' ἄς μὴν μπορῶ νὰ σοῦ τὸ δώσω... Ἤθελα νὰ σταθῶ νύφη στὸ πλευρό σου... Ἤθελα νὰ πεθάνω σιμά σου, πολὺ σιμά σου, ὅπως πεθαίνω τώρα... Ναί, Γκύ, πεθαίνω!... Τὴν ὥρα ποὺ μὲ στόλιζαν νύφη ἔκαμα αἱμόπτυσι... Μὰ γρήγορα ἔβαλα τὸ μαντηλάκι μου στὰ χείλη μου γιὰ νὰ μὴν τὸ ἰδοῦν... Ἡ συγκίνησι τῆς σημερινῆς ἡμέρας, ἡ χαρά, ἡ ἀγωνία, ἡ ἀγάπη, τὸ αἷμα, ὅλα μαζὺ μὲ σκότωσαν μιὰ ὥρα ἀρχήτερα!... Ναί, ναί, πεθαίνω... Τὸ νοιώθω... Ἀλλὰ μὴν κλαῖς, Γκύ. Πεθαίνω εὐτυχισμένη... Συχώρεσέ με μόνο... Ἤθελα νὰ πεθάνω ἔτσι, ἔτσι, πολὺ σιμά σου, πολὺ σιμά σου... Τόσο ὡραῖα!... Τόσο γλυκά!... Τόσο ὀνειρεμμένα!... Ἡ ψυχή μου, Γκύ, θὰ πάη στὸ φεγγάρι... Στὸ φεγγάρι... Γιὰ νὰ μπορῆ νὰ σὲ βλέπη ἀπὸ κεῖ πάνω...

(Βήχει... Ἕνα κῦμα αἵματος βάφει τὰ χείλη της).

ΓΚΥ, *(σφίγγοντάς την στὴν ἀγκαλιά του).* — Ἀγάπη μου!... Ἀγάπη μου!...

(Ἡ Λώρα χαμογελάει καὶ πεθαίνει εὐτυχισμένη μέσα στὴν ἀγκαλιά του).

ΓΚΥ. — Λώρα!... Λώρα!... Μίλησέ μου... Κύτταξέ με... Λατρεία μου... Ἀλλοίμονο!... Δὲν μοῦ μιλᾶς, δὲν μὲ κυττάζεις;... Λώρα!... Ἄ, τώρα πειὰ δὲν μπορεῖς νὰ μ' ἐμποδίσης νὰ σὲ φιλήσω στὰ χείλη... στὰ γλυκά σου χείλη...

(Φιλεῖ ἀπελπισμένα, παράφορα, τρελλά, τὰ ματωμένα της χείλη, τὰ χείλη της ποὺ δὲν σαλεύουν πειά...).

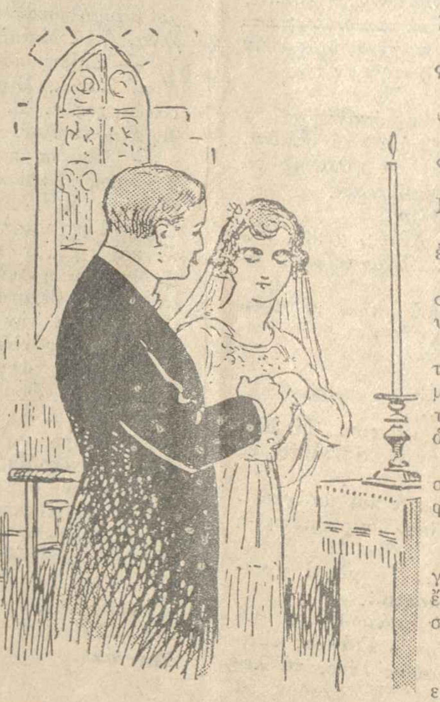

ΛΩΡΑ.—"Ἤθελα νὰ σταθῶ νύφη στὸ πλευρό σου...

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΖΕΒΑΚΟ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΝΑΜΠΕΛΛΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ, εἶπε στὴν Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων ὁ Ρουτζιέρι, θέλετε νὰ μάθετε γιατὶ θὰ πεθάνη ὁ γυιός μου; Νὰ σᾶς πῶ. Πρὸ ὀλίγου, ὅταν εἴσαστε μπρὸς στὸ παράθυρο κι' ἐγὼ στεκόμουν κοντά σας, συγκέντρωσα ὅλη μου τὴν προσοχὴ στὸ χέρι σας, γιατὶ μονάχα ἔτσι μποροῦσα νὰ τὸ ἔχω κάτω ἀπ' τὸ βλέμμα μου καὶ νὰ τὸ ἐμποδίσω ἂν ἐπιχειροῦσε νὰ κινηθῆ. Τὸ δαχτυλίδι ποὺ φορούσατε σπινθηροβολοῦσε μέσα στὸ σκοτάδι καὶ τὸ βλέμμα μου παρακολουθοῦσε σὰν ἀφηρημένο τὶς ἀναλαμπές του. Ἔξαφνα, τὰ μάτια μου θόλωσαν καὶ δὲν ἔβλεπαν πειὰ οὔτε δαχτυλίδι, οὔτε χέρι. Τὸ κεφάλι μου ἀμέσως ζαλίστηκε καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ γύρισε πρὸς τὸ παράθυρο. Ἀπ' αὐτὰ τὰ σημεῖα κατάλαβα, ὅτι κάτι ἐπρόκειτο νὰ μοῦ ἀποκαλυφθῆ κι' ὅτι ἡ ὅρασί μου θὰ βυθιζότανε στὸ μέλλον. Τὸ βλέμμα μου διαπέρασε πράγματι τὸ κιγκλίδωμα καὶ ἐν τούτοις δὲν διέκρινε ἀμέσως τὸν γυιό μου. Ὅταν ὕστερ' ἀπὸ λίγο τὸν εἶδα καθαρά, ἦταν ὥς εἴκοσι βήματα μακρυὰ ἀπ' τὸ παράθυρο, στεκόταν στὸν ἀέρα καὶ περιβαλλόταν ἀπὸ ἕνα φῶς ἀκτινοβόλο, τὸ ὁποῖο ἀποτελοῦσε χτυπητὴ ἀντίθεσι μὲ τὸ γύρω σκοτάδι. Τὸ σῶμα του ὁλόκληρο ἔλαμπε καὶ εἶχε τὸ χέρι του ἀκουμπισμένο στὸ δεξὶ μέρος τοῦ στήθους. Ἔξαφνα τὸ χέρι ἀποτραβήχτηκε καὶ φανερώθηκε μιὰ μεγάλη πληγή, ἀπ' τὴν ὁποία ἔτρεχε ἄφθονο αἷμα, αἷμα ὅμως σὰν ἀναλυτὸ κρύσταλλο καὶ ὄχι κόκκινο, ὅπως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἡ ὀπτασία αὐτὴ δὲν βάσταξε παραπάνω ἀπὸ δυὸ λεπτά. Ἀλλὰ σὲ μιὰ στιγμὴ τὰ βλέμματά μας διασταυρώθηκαν καὶ εἶδα πῶς τὸ δικό του ἔδειχνε μεγάλη λύπη. Σιγὰ—σιγὰ τὸ σῶμα του μεταβλήθηκε σ' ἐλαφρὸν ἀτμό, τὸ φῶς ἐξαφανίστηκε, ἡ ὀπτασία διαλύθηκε....

Ἡ φωνὴ τοῦ Ρουτζιέρι, σβύνοντας σιγὰ—σιγά, ἔμοιαζε στὰ τελευταῖα του λόγια μὲ ψιθυρισμό. Ὁ ἀστρονόμος ἐτελείωσε, ἀλλὰ ἐξακολούθησε νὰ ἔχη τὴ ματιά του καρφωμένη στὸ κενό.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐφρικίασε. Ἐνίσχυσε ὅμως τὴ θέλησί της, ἐπεβλήθηκε στὸν ἑαυτό της καὶ εἶπε μὲ σταθερὴ φωνή, γεμάτη ἀγριότητα:

—Ὁ σύζυγός μου συνήθιζε νὰ μοῦ λέῃ, ὅτι σκόρπιζα παντοῦ τὸ θάνατο... Σοῦ ὁρκίζομαι λοιπὸν ἀπόψε, ὅτι δὲν θὰ πάψω ποτὲ νὰ σκορπίζω τὸν θάνατο... Ὁ Μαριγιὰκ πρέπει νὰ πεθάνη καὶ θὰ πεθάνη! Ὁ Κάρολος πρέπει νὰ πεθάνη καὶ θὰ πεθάνη.... Θὰ καταφύγω σὲ θεοὺς καὶ σὲ δαίμονες καὶ εἶμαι βέβαιη πῶς θὰ μὲ βοηθήσουν νὰ ἀνεβάσω στὸ θρόνο τὸν Ἐρρῖκο, τὸ λατρεμμένο μου γυιό....

Ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ τὰ τρομερὰ λόγια, ἡ Αἰκατερίνη ἔκαμε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ! Ἦταν κακοῦργος, ἀλλὰ καὶ θεοφοβούμενη. Γύρισε κατόπιν στὸ Ρουτζιέρι καὶ τοῦ εἶπε:

—Ρενᾶτε, βλέπεις πῶς κι' ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς καταδικάζει αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο...

—Τὸ γυιό μας;

—Ναί. Ἂς ἀφήσουμε λοιπὸν νὰ γίνη ὅ,τι εἶνε γραμμένο ἀπ' τὴ μοῖρα. Ὅσο γιὰ τὴν ἄλλη, τὴ βασίλισσα τῆς Ναβάρρας ἐννοῶ, πρέπει κι' αὐτὴ νὰ πεθάνη. Ἄκουσε δῶ. Ρενᾶτε. Ἐψυχολόγησα ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀχρείους Οὐγενότους, ποὺ κατέκλυσαν τὴν πρωτεύουσα, ἀπ' τὴ βασίλισσά τους μέχρι τοῦ τελευταίου εὐγενοῦς, καὶ σὲ βεβαιώνω πῶς εἶνε ὅλοι τους ἐπαναστάτες. Ἂν δὲν πατάξω αὐτὸ τὸ θρησκευτικὸ μεταρρυθμιστικὸ κίνημα ἀπὸ τώρα, θἄρθη γρήγορα μιὰ μέρα ποὺ ἡ μοναρχία θὰ καταρρεύση. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀρχίση τὸ κλάδεμα! Ἡ κεφαλὴ τῆς μεταρρυθμίσεως εἶνε ἡ Ἰωάννα ντ' Ἀλμπρέτ, ἡ ὁποία γνωρίζει καὶ τὸ μυστικό μου. Ἐξαφανίζοντας αὐτήν, σώζω τὸν ἑαυτό μου καὶ μαζὺ μὲ μένα τὴν ἐκκλησία καὶ τὸ κράτος. Κι' ἐπειδὴ ἡ γυναῖκα αὐτὴ τυγχάνει νὰ εἶνε καὶ θετὴ μητέρα τοῦ Μαριγιάκ, ποὺ τὸν ἀγαπᾶ σὰν παιδί της, βρίσκω πῶς εἶνε πολὺ φυσικὸ καὶ πολὺ δίκαιο νὰ συναποθάνουν!....

Λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἡ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων τράβηξε συγχρόνως τὸ Ρουτζιέρι νὰ βγοῦν ἔξω ἀπ' τὸν πύργο.

—Μὰ πῶς, δὲν ἤρθαμε δῶ μὲ τὸ σκοπὸ νὰ κυττάξουμε τ' ἀστέρια; τὴ ρώτησε ἐκεῖνος.

—Ἡ παρατηρήσεις σου εἶνε περιττές, τοῦ εἶπε ἡ βασιλομήτωρ. Τώρα πειὰ ἔμαθα ὅ,τι ἤθελα νὰ μάθω...

Πέρασαν μαζὺ ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ κήπου κι' ἔφτασαν μπρὸς σ' ἕνα μικρὸ καὶ κομψὸ κιόσκι ποὺ δὲν ἀπεῖχε περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸ βήματα ἀπ' τὸν πύργο.

Μπῆκαν μέσα στὸ κιόσκι, τὸ ὁποῖο ἡ Αἰκατερίνη εἶχε προορίσει γιὰ κατοικία τοῦ εὐνοουμένου της, κι' ἀφοῦ πέρασαν τὸν προθάλαμο, βρέθηκαν σ' ἕνα εὐρύχωρο δωμάτιο. Ἐκεῖ ἐπάνω σ' ἕνα μεγάλο τραπέζι ἦσαν ἁπλωμένοι διάφοροι ἀστρονομικοὶ χάρτες. Γύρω στοὺς τοίχους ὑπῆρχε μιὰ πλουσιωτάτη βιβλιοθήκη.

—Πᾶμε τώρα στὸ χημικό σου ἐργαστήριο, εἶπε ἡ Αἰκατερίνη στὸν εὐνοούμενό της.

Ὁ Ρουτζιέρι ἀνατρίχιασε, ἀλλὰ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ ὑπακούση. Πέρασαν ἐκ δευτέρου στὸν προθάλαμο καὶ ὁ ἀστρονόμος ἄνοιξε, μὲ τρία διαφορετικὰ κλειδιά, μιὰ βαρειὰ πόρτα μὲ σιδερένια ἐλάσματα. Πίσω της ἦταν ἄλλη πόρτα, ἐπίσης σιδερένια. Ἡ δεύτερη αὐτὴ πόρτα δὲν ἔφερε καθόλου κλειδαριά. Ἀλλά, μόλις ἡ Αἰκατερίνη πάτησε δυνατὰ ἕνα ἀόρατο ἐλατήριο, ἄνοιξε, ἢ μᾶλλον ὑπεχώρησε, ἀφίνοντας πέρασμα σ' ἕνα μόνον ἄτομο.

Τὸ δωμάτιο ὅπου μπῆκαν τώρα, φωτιζόταν ἀπὸ δυὸ παράθυρα. Πίσω ὅμως ἀπὸ τὰ ὡραῖα χρωματιστὰ τζάμια ποὺ τοὔδιναν ἐξαιρετικὴ χάρι καὶ κομψότητα, ὑπῆρχε ἕνα σιδερένιο γαλάζιο κιγκλίδωμα. Συγχρόνως δυὸ χοντρὰ δερμάτινα παραπετάσματα τὸ ἐπροφύλασσαν ἀπὸ κάθε βλέμμα.

Η ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ ΠΟΥ ΞΑΝΑΓΥΡΙΣΕ

Ἡ πρὸ ἡμερῶν ἐπανελθοῦσα ἐκ τοῦ ταξειδίου της στὸν Νέο Κόσμο Μὶς Εὐρώπη 1930, δὶς Ἀλίκη Διπλαράκου.

Ὁ Ρουτζιέρι ἄναψε δυὸ κεριὰ καὶ τὸ δωμάτιο φωτίστηκε ἀμέσως. Μέσα σ' αὐτὸ ἦσαν τοποθετημένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ πεντέξη τραπέζια κι' ἐπάνω σ' αὐτὰ πάμπολλα χημικὰ ἐργαλεῖα, διϋλιστήρια καὶ ἄλλα ὄργανα.

Μέσα σ' ἕνα μικρὸ ἀνοιχτὸ ντουλάπι διεκρίνοντο καμμιὰ ἑκατοστὴ μπουκαλάκια, γεμᾶτα διάφορα ὑγρά. Δίπλα κρεμόταν μιὰ πλουσία συλλογὴ ἀπὸ προσωπίδες, γυάλινες ἢ συρμάτινες.

Σὲ μιὰ ἄλλη γωνία βρισκόταν ἕνα κομψὸ γυάλινο τετράγωνο, ὅμοιο μὲ προθήκη καταστήματος, μέσα στὸ ὁποῖο ἦσαν βαλμένα μὲ τάξι κάθε λογῆς ἀντικείμενα. Σ' ἕνα νεῦμα τῆς Αἰκατερίνης, ὁ Ρουτζιέρι ἄνοιξε τὸ γυάλινο κάλυμμα τῆς προθήκης, μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς μικροῦ κλειδιοῦ, ποὺ τὸ ἔφερε πάντα γύρω ἀπ' τὸ λαιμό του κρεμασμένο ἀπὸ χρυσὴ ἁλυσσιδίτσα.

Ἡ Αἰκατερίνη ἔσκυψε κοντὰ στὴν προθήκη καὶ ψιθύρισε:

—Ἂς δοῦμε κι' ἂς διαλέξουμε... Τί εἶνε αὐτὴ ἡ χρυσὴ βελόνα, Ρενᾶτε;

Ὁ Ρενᾶτος ἔσκυψε κι' αὐτὸς καὶ μ' αὐτὴ τὴν κίνησι τὰ κεφάλια τους ἄγγιξαν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο. Ἡ Αἰκατερίνη γελοῦσε καὶ τὸ πρόσωπό της παρουσίαζε ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀπαισία ὄψι.

—Γι' αὐτὴ τὴ βελόνα ρωτᾶτε, Μεγαλειοτάτη; ἀποκρίθηκε ὁ Ρουτζιέρι μὲ χαμόγελο. Πάρτε ἕναν ὁποιονδήποτε καρπό, παραδείγματος χάριν ἕνα χνουδωτὸ καὶ κατακόκκινο ροδάκινο. Βυθίστε ἔπειτα μέσα τὴ βελόνα ποὺ ἡ μύτη της εἶνε τόσο λεπτή, ὥστε θἆναι ἀδύνατο νὰ φανῆ τὸ μέρος ὅπου καρφώθηκε. Ὁ καρπὸς ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ δὲν θὰ πάθη τίποτε, ἀλλὰ ὅποιος τὸν δοκιμάσει, θὰ πάθη ζαλάδες καὶ τὸ βράδυ θἆναι νεκρός...

—Ἄ, ἄ, κατάλαβα! Κι' ἐκεῖνο τὸ ὑγρὸ ποὺ βρίσκεται κλεισμένο στὸ μπουκάλι; Νομίζει κανεὶς πῶς εἶνε καθαρὸ λάδι...

—Καὶ πράγματι λάδι εἶνε. Ἂν ρίξετε ὅμως μέσα στὸ ἁγνὸ λάδι τῆς λάμπας σας δέκα—δώδεκα σταγόνες ἀπ' αὐτό, θὰ κοιμηθῆτε ὅπως πάντα, χωρὶς νὰ αἰσθανθῆτε καμμιὰ ἀδιαθεσία, ἀλλὰ δὲν θὰ ξυπνήσετε πειά!....

—Θαυμάσια, ἔξοχα, Ρενᾶτε! Κι' αὐτὰ ἐδῶ τὰ μπουκάλια στὴ σειρά;

—Περιέχουν ἐκχυλίσματα ἀπὸ διάφορα λουλούδια. Ἂς ὑποθέσουμε, ὅτι περπατᾶτε μὲ κάποιον φίλο σας μέσα στὸν κῆπο καὶ ὅτι τοῦ ἐκθειάζετε τὴν ὀμορφιὰ μιᾶς τριανταφυλλιᾶς. Αὐτὸς στέκεται νὰ τὴ θαυμάση καὶ σκύβει νὰ κόψη ἕνα τριαντάφυλλο. Τὸ παίρνει, τὸ μυρίζει καὶ... πάει καλιά του ἂν τὴν προηγούμενη μέρα ἐλάβατε τὴ φροντίδα νὰ χύσετε μέσα στὰ φύλλα τοῦ ρόδου δέκα σταγόνες ἀπ' αὐτὸ τὸ ὑγρό.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΙΑ'.

Η ΙΔΑΝΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

ΕΧΕΤΕ δίκηο νὰ μοῦ πῆτε : Ὅλο γιὰ τὴν Κυβέλη καὶ τὴ Μαρίκα Κοτοπούλη μᾶς μιλᾶς, ἐκφράζεσαι γι' αὐτὲς μὲ θαυμασμὸ κι' ἐνθουσιασμούς, ὅλο γύρω μᾶς τὰ φέρνεις χωρὶς νὰ μᾶς λὲς καὶ τὴν ἀλήθεια. Ἐπὶ τέλους δὲν ἤσουν νέος τότε καὶ νέος μὲ καρδιὰ μάλιστα, σὰν καλλιτέχνης ποὺ εἶσαι ; Πῶς πέρασες κοντὰ ἀπ' τὶς ἐξαιρετικὲς αὐτὲς γυναῖκες ἀσυγκίνητος. Ἢ ντρέπεσαι νὰ μᾶς πῆς πὼς τὶς ἀγάπησες καὶ κεῖνες σ' ἀπέκρουσαν ; Γιατὶ δὲν μᾶς ξομολογιέσαι τὸν κρυφό σου πόνο ; Γράψιμο θὰ πῆ ἐξομολόγησις κι' ἀσφαλῶς ἀπ' ὅλα τὰ γραψίματα τὰ ὡραιότερα εἶνε ἐκεῖνα ποὺ οἱ συγγραφεῖς μᾶς διηγοῦνται τῆς ζωῆς τους τοὺς πόνους. Ἢ φοβᾶσαι μὴ τὰ διαβάσουν κι' ἡ ἴδιες καὶ μάθουν πὼς τότε σ' ἔκαναν νὰ ὑποφέρης ;

Δὲν θέλεις δηλαδὴ σήμερα, ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια, νὰ ταπεινωθῆς μπροστά τους ; Γιατὶ τόση περηφάνεια ; Ἢ ἔχεις ἰδέα πὼς μπορεῖ νὰ θυμώσουν μαζύ σου ; Τότε, ἂν κι' εἶσαι συγγραφέας, δὲν ξέρεις τὶς γυναῖκες. Καὶ ἡ πιὸ τρανὴ πριγκήπισσα κολακεύεται καὶ μὲ τοῦ ταπεινότερου ὑπηκόου της τὸ ἐρωτικὸ βλέμμα. Μὰ κι' ἂν ὑποθέσουμε πὼς θὰ θυμώσουν, γιατὶ ἐτόλμησες κάποτε ἐσὺ καὶ νὰ διανοηθῆς μιὰ ἐρωτικὴ μὲ μεγάλες πρωταγωνίστριες εὐτυχία, δὲν θὰ ἔχουν καθόλου δίκηο. Γιατὶ στὸ κάτω—κάτω τῆς γραφῆς, ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια κι' ἕνα ἔγκλημα παραγράφεται, ὄχι ἕνας ἔρωτας, μάλιστα ὅταν ἔμεινε στὸ στάδιο τῆς ἀπόπειρας, τί λέω ; ἀκόμα λιγώτερο, στὴν κατάστασι μιᾶς ἐντελῶς διανοητικῆς ἀνέφικτης ἐπιθυμίας.

Μὰ κι' ἂν δὲν ἔννοιωθες τὸ θάρρος νὰ πετάξης τόσο ψηλὰ στὶς κορυφὲς τοῦ θεάτρου, ἐπὶ τέλους πές μας σὲ ποιὰ χθαμαλώτερα ἐδάφη ἔρριξες τὰ δίχτυα σου; Μέσα στὰ παρασκήνια ἔζουσες τόσα χρόνια. Δὲν εἶχες κι' ἐσὺ κανένα εἰδύλλιο ἐρωτικό ; Τὸν καλόγερο θέλεις νὰ μᾶς κάνης ;

Μὴ μὲ βάζετε μπροστὰ κι' ἀφῆστε με καὶ μένα νὰ μιλήσω καὶ ν' ἀπολογηθῶ. Ναί, ἀκριβῶς, τὸν καλόγερο θέλω νὰ κάνω, ἢ μᾶλλον δὲν θέλω νὰ τὸν κάνω, γιατὶ ἀληθινὰ ἐκεῖνον τὸν καιρὸ ἤμουν ἕνας καλόγερος, ἕνας ἀσκητής. Ὅσοι μὲ ξέρετε καὶ τώρα μὲ διαβάζετε, βέβαια θὰ ἔχετε σκάσει στὰ γέλια.

Μ' αὐτὸ θὰ πῆ πὼς δὲν μὲ ξέρετε καλά. Ὅταν λέω πὼς ἤμουν καλόγερος, νὰ συνεννοούμαστε, δὲν μιλάω γιὰ τὸ σῶμα μου. Βέβαια μέσα στὴ θάλασσα ζοῦσα κι' ὄχι στὸ μοναστῆρι, ὅπου οἱ καλογέροι φοβοῦνται καὶ τὸ νερὸ ἀκόμα ν' ἀγγίξη τὸ σῶμα τους, γιὰ νὰ μὴ φύγουν τοῦ βαπτίσματος τὰ μύρα. Λοιπὸν μὲ τὰ πλοῖα ποὺ ταξείδευα σὲ διάφορες χῶρες καὶ πολιτεῖες καὶ στὴ θάλασσα κυλιόμουνα καὶ στὴ στεριὰ ἀκόμα ὅπου τὄφερνε ἡ τύχη, ὅταν στὰ διάφορα λιμάνια ἔβγαινα ἔξω καὶ γλεντοῦσα μὲ τοὺς ἄλλους συναδέλφους.

Λοιπόν, ὅταν μιλάω γιὰ καλογερική, ἐννοῶ τὴν ψυχή μου ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ποὺ δὲν ἤθελε νὰ δοθῆ σὲ γυναῖκα, μὰ νὰ εἶνε ὁλόκληρη ἀφοσιωμένη στὴν ἀποστολή της, στὴν Τέχνη. Μπορῶ μάλιστα νὰ σᾶς πῶ, πὼς τ' ἀκόλαστα αὐτὰ γλέντια τοῦ ναυτικοῦ, ἐφύλαξαν τὴν ψυχή μου νὰ πιαστῆ καὶ νὰ παρασυρθῆ. Ἔκανα δηλαδή, χωρὶς νὰ τὸ ξέρω τότε, ἐκεῖνο ποὺ λέει κάπου ὁ Ὀσκὰρ Οὐάϊλδ : «Ἀφίνω τὸ σῶμα μου νὰ κυλιστῆ στὴ λάσπη, γιὰ νὰ μείνη ἀλώβητη ἡ ψυχή μου».

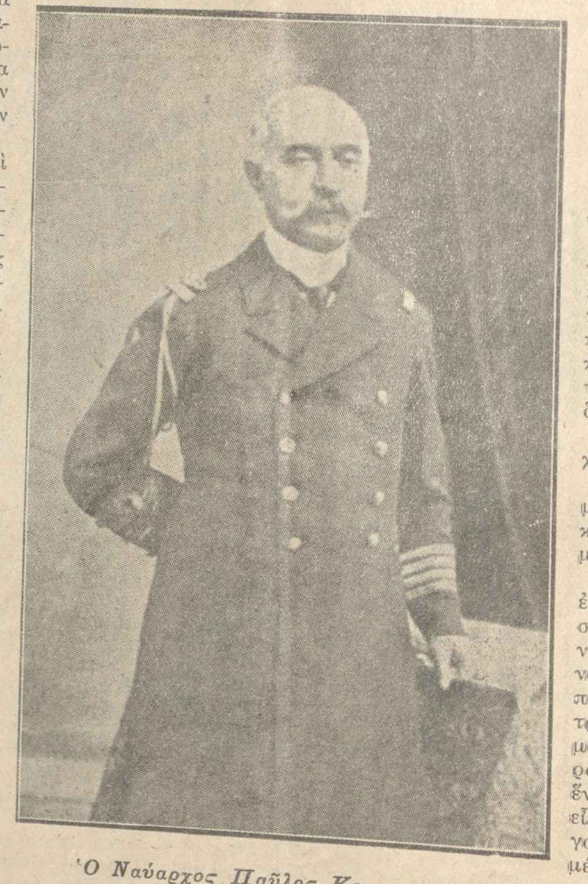

Ὁ Ναύαρχος Παῦλος Κουντουριώτης.

Θὰ μὲ ρωτήσετε πάλι, καὶ πολὺ δίκαια : «Μὰ μὲ τὰ σωστά σου δὲν ἐρωτευόσουν, βρὲ Παντελῆ, γιατὶ νόμιζες πὼς εἶχες μιὰ μεγάλη ἀποστολὴ στὴν Τέχνη ;»

Μὰ εἶνε περιττὸ νὰ σᾶς ἐπαναλαμβάνω πάλι τὰ ἴδια ποὺ σᾶς εἶπα στὰ προηγούμενα σημειώματά μου, πὼς δηλαδὴ τότε ἤμουν μιὰ ἐντελῶς κωμικὴ ὕπαρξις —ὄχι μόνο ἐγώ, μὰ καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι— ποὺ ἐνόμιζα πὼς εἶμαι ὁ ὑπεράνθρωπος τοῦ Νίτσε. Ἕνας ὑπεράνθρωπος λοιπὸν δὲν μποροῦσε ποτὲ ν' ἀγαπήση, νὰ ἔχη τέτοιες ἀνθρώπινες ἀδυναμίες.

Ἔπειτα ὁ Νίτσε μᾶς εἶχε διδάξει νὰ μισοῦμε τὴ γυναῖκα. Μᾶς ἔλεγε πὼς ὅποιος πάει κοντὰ στὴ γυναῖκα, πρέπει νὰ κρατάη καμουτσίκι, λὲς πὼς ὅλοι οἱ ἄντρες ἔπρεπε νὰ γίνουμε ἀξιωματικοὶ τῆς καβαλλαρίας !

Μᾶς ἔλεγε ἐπίσης πὼς ὁ ἄντρας ἀγαπάει τὸν κίνδυνο καὶ τὸ παιχνίδι, γι' αὐτὸ ἀγαπάει καὶ τὴ γυναῖκα, γιατὶ εἶνε τὸ πιὸ ἐπικίνδυνο παιχνίδι. Λοιπόν, πῶς νὰ μπλεχτοῦμε ἐμεῖς μὲ τέτοια ἐπικίνδυνα παιχνίδια, τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν εἴχαμε καιρὸ νὰ χάνουμε ; Ἡ δόξα εἶχε ἀνοίξει τὰ φτερά της καὶ μᾶς περίμενε νὰ πᾶμε ἀπὸ κάτω γιὰ νὰ κλωσήση ὑπερανθρώπους !

Ἔπειτα κι' ὁ Ἴψεν, ποὺ ἦταν τότε τῆς μόδας καὶ σὲ μένα τὸν θεατρικὸ θὰ ἔκανε περισσότερη ἐντύπωσι ἀπ' τοὺς ἄλλους, συνεπλήρωνε τοῦ Νίτσε τὶς ἐπαγγελίες. Ἔλεγε πὼς ὁ ἔρωτας δὲν εἶνε προχώρεμα, ἀλλὰ σταμάτημα. Μᾶς ἔλεγε πὼς ἐμεῖς οἱ καλλιτέχνες πρέπει νὰ εἴμαστε νεκροί, νὰ μὴ ζοῦμε. Ζωὴ δὲν ὑπάρχει γιὰ μᾶς, μονάχα Τέχνη. Τὴ γυναῖκα πρέπει νὰ τὴ βλέπη ὁ Γλύπτης μόνο σὰν μοντέλλο, ὄχι σὰν μιὰ ζωντανὴ ὕπαρξι.

Κι' ἐβλέπαμε τότε κι' ἐμεῖς οἱ ἠλίθιοι ὑπεράνθρωποι ὅλες τὶς γύρω μας γυναῖκες σὰν μοντέλλα, ποὺ θὰ μᾶς ὁδηγήσουν νὰ πλάσουμε τὶς ἡρωΐδες τῶν ἔργων μας. Καὶ τώρα ποὺ «Ξυπνήσαμε ἐμεῖς οἱ νεκροί», γέροι πειά, καὶ συνήλθαμε ἀπ' τὴ βλακεία μας, φεῦ, τὰ μοντέλλα δὲν μᾶς θέλουν πειά ! Μὰ πὲς τώρα κι' ἂν μᾶς ἤθελαν, τί νὰ τὰ κάνουμε ;

Ὁ Ἴψεν μᾶς ἔλεγε ἐπίσης σ' ἕνα ἀπ' τὰ καλύτερα ἔργα του, στὸ «Γιάννη, Γαβρίλη, Μπόρκμαν», ὅτι ἡ ἰδανικὴ γυναῖκα δὲν βρίσκεται πουθενά, παρὰ σὲ κάποιες ἴσως ἄγνωστες χῶρες. Αὐτὰ τὰ λόγια δηλαδὴ τὰ βάζει στὸ στόμα ἑνὸς γέρου ἀποτυχημένου δραματικοῦ συγγραφέα, ποὺ περιφέρει χρόνια ὁλόκληρα ἕνα ἔργο του ἀπὸ θέατρο σὲ θέατρο, χωρὶς νὰ γίνη δεκτὸ κι' ὅλο τὸ διορθώνει καὶ τὸ ξαναδιορθώνει, μὲ τὴν ἰδέα πὼς εἶνε ἀριστούργημα. Λοιπόν, ἡ τραγικὴ αὐτὴ ὕπαρξι, ὅπως πιστεύει στὸ ἔργο του, ἔτσι πιστεύει πὼς κάπου ἴσως βρίσκεται καὶ ἡ ἰδανικὴ γυναῖκα.

Δὲν ξέρω γιατί, ἐγὼ ὁ μισογύνης ἕνεκα Νιτσαϊσμοῦ καὶ Ἰψενισμοῦ, ὅταν διάβαζα καὶ ξαναδιάβαζα, ἀπὸ τὰ μικρά μου νειᾶτα, αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ ἀποτυχημένου δραματικοῦ συγγραφέα τοῦ Ἴψεν, μοῦ ἐρχόταν στὸ νοῦ μιὰ σκηνὴ τῆς ἐντελῶς παιδικῆς μου ἡλικίας, ὅταν ἀκόμα φοροῦσα παντελόνια.

Μὲ εἶχε στείλει ὁ πατέρας μου σὲ μιὰ δανειστικὴ βιβλιοθήκη γιὰ νὰ τοῦ ἀλλάξω κάποιο Γαλλικὸ βιβλίο. Ἐκεῖ συνάντησα μιὰ γνωστὴ κυρία, οἰκογενειακή μας φίλη, λιγάκι συγγενῆ μας καὶ γυναῖκα ἑνὸς τότε νέου καὶ ὡραίου ἀξιωματικοῦ τοῦ ναυτικοῦ, ποὺ ἔπειτα εὐτύχησα νὰ τὸν ἔχω προϊστάμενο σ' ὅλη τὴ ναυτική μου ζωή.

Τὴν χαιρέτησα μὲ σεβασμό, ἐκείνη μὲ χάϊδεψε καὶ μοῦ εἶπε :

— Ψάχνω νὰ βρῶ βιβλία γιὰ τὸν ἄντρα μου. Μὰ δυστυχῶς δὲν ξέρει ξένες γλῶσσες καὶ δὲν ὑπάρχουν Ἑλληνικὰ βιβλία γιὰ ναυμαχίες καὶ ναυτικὰ κατορθώματα.

Γιατὶ αὐτὴ ἡ κουβέντα νὰ μοῦ κάνη τόση ἐντύπωσι, ὥστε νὰ μὴ τὴν ξεχάσω ποτὲ πειὰ στὴ ζωή μου ; Γιατὶ ὅταν εἶχα γίνει μισογύνης, πάντα ἐρχόταν στὸ νοῦ μου αὐτὴ ἡ γυναῖκα, σὰν μιὰ ἐξαίρεσις, σὰν μιὰ γυναῖκα ποὺ ἤθελε νὰ γαλουχήση τὸν ἀγαπημένο ἄντρα της μὲ ναυτικὰ κατορθώματα καὶ ναυμαχίες γιὰ νὰ τὸν δῆ μιὰ μέρα μεγάλο ; Καὶ ρωτοῦσα πάντα, γιατὶ ἄραγε ἔλαβε ὑπ' ὄψιν ἕνα παληόπαιδο μὲ κοντὰ παντελόνια καὶ τοῦ εἶπε αὐτὰ τὰ ὡραῖα λόγια ; Μήπως τὴν ὁδηγοῦσε σ' αὐτὸ κάποια Μοῖρα ποὺ βλέπει τὰ μέλλοντα ἢ τὴν ἔσπρωχνε κάποια προαίσθησι;

Μὰ δυστυχῶς ἡ γυναῖκα αὐτὴ πέθανε νέα. «Ὃν ὁ Θεὸς φιλεῖ, ἀποθνήσκει νέος».

Καὶ ὅταν μιὰ φορά, ὕστερα ἀπὸ καιρὸ εἶχα τὸν ἄντρα της κυβερνήτη, μιὰ βραδυὰ διάβαζα στὸ διαμέρισμα τῶν ἀξιωματικῶν ἕνα Ρωσσικὸ βιβλίο μεταφρασμένο Γαλλικά. Τὸ εἶχε γράψει κάποιος Ρῶσσος ἀξιωματικός, αὐτόπτης μάρτυς τῆς ναυμαχίας τῆς Τσουσίμας στὸ Ρωσσοϊαπωνικὸ πόλεμο. Ἔξαφνα ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει μέσα ὁ κυβερνήτης. Μοῦ λέει :

— Τί διαβάζεις αὐτοῦ, Παντελῆ ;

— Κάτι γιὰ τὴ ναυμαχία τῆς Τσουσίμας. Ἐπιγράφεται : «Ἡ ἀγωνία ἑνὸς θωρηκτοῦ».

— Ν' ἀκούσουμε καὶ μεῖς λοιπόν ! Εἶνε γαλλικὰ ὅμως.

— Δὲν πειράζει, κύριε κυβερνῆτα, θὰ προσπαθήσω νὰ σᾶς τὸ μεταφράσω προχείρως.

Ἄρχισα λοιπὸν νὰ διαβάζω σιγὰ—σιγὰ ἀπ' εὐθείας στὰ Ἑλληνικά. Τὸ θεωροῦσα αὐτὸ ποὺ ἔκανα καὶ σὰν ἕνα μνημόσυνο στὴ νεκρή.

Ἐκεῖνος ἄκουγε μὲ προσοχὴ τοὺς ὑπερανθρώπους ἀγῶνες τῶν Ρώσσων, τὸν ἡρωϊσμό τους, τὴν ψυχική τους δύναμι, ποὺ μὲ μερικὰ

σαπιοκάραβα, μὲ πληρώματα ἀγύμναστα καὶ ἀξιωματικοὺς τῆς περιστάσεως, ξεκίνησαν μίλλια ὁλόκληρα ὡς τὴν Ἀπωτάτη Ἀνατολή, πηγαίνοντας πρὸς βέβαιη καταστροφή, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ σώσουν τὸ γόητρό τους, τὴν τιμή τους. Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ὅταν ὁ συγγραφεὺς ἔβαζε νὰ μιλάη τὸν ἴδιο τὸ Ρῶσσο ναύαρχο Ροζενσβένσκυ, τὴν ψυχὴ αὐτῆς τῆς τολμηρῆς, τῆς γενναίας ναυτικῆς ἐπιχειρήσεως, εἶδα τὸν κυβερνήτη νὰ δακρύζη.

Ξαναθυμήθηκα τὴν πεθαμένη κι' ὅταν τὴν νύχτα κλείστηκα στὴν καμπίνα μου γιὰ νὰ κοιμηθῶ, εἶπα στὸν ἑαυτό μου, χωρὶς νὰ τὸ πῶ ποτὲ σὲ κανέναν ἄλλον, σὰν κάτι ἱερὸ ποὺ κρύβει κανεὶς μὲ προσοχὴ στὰ βάθεια τῆς ψυχῆς του, εἶπα μέσα μου, πὼς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος θὰ γίνη μιὰ μέρα μεγάλος, θὰ εἶνε ὁ ναύαρχος ποὺ θὰ ὁδηγήση τὸν Ἑλληνικὸ στόλο στὴ Νίκη.

Δὲν πέρασαν πολλὰ χρόνια, καὶ στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου ἀντιλαλοῦσε μιὰ μέρα τὸ κανόνι. Σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ νησιὰ ἤμουν κι' ἐγὼ μὲ τὸ ἄγημα τῆς κατοχῆς. Ἡ νησιώτισσες καὶ οἱ νησιῶτες, οἱ πιὸ γέροι δηλαδή, γιατὶ οἱ ἄλλοι ἦσαν στρατιῶτες στὸν ἐχθρό, μέσα στὶς ἐκκλησίες, μὲ τοὺς δεσποτάδες μαζὺ καὶ τοὺς παπάδες γονατιστοί, ἔκαναν δέησι γιὰ τὴ νίκη τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου. Ἀλλιῶς ἀπελπισία : Πᾶνε ἡ νίκες τοῦ στρατοῦ, πάει κι' ἡ Θεσσαλονίκη ! Καὶ στὰ νησιὰ γενικὴ σφαγή ! Ὅλοι θὰ περνούσαμε ἀπ' τὸ μαχαῖρι τοῦ ἐχθροῦ. Ἐγὼ ἤμουν ἥσυχος. Ὄχι πὼς εἶμαι ψύχραιμος καὶ παλληκάρι, μὰ γιατὶ εἶχα πεποίθησι στὸ ἄστρο τοῦ Παύλου Κουντουριώτη, γιατί βέβαια εἶνε περιττὸ νὰ σᾶς πῶ πὼς περὶ αὐτοῦ πρόκειται. Ἀπὸ πάνω μας φτερούγιζε κάποια ψυχὴ καὶ μᾶς παράστεκε.

Ὅταν ὅλα τελείωσαν καλά, ἐγὼ ψιθύρισα κάποιο ὄνομα· ἦταν τὸ ὄνομα τῆς γυναίκας ἐκείνης, ποὺ ὅταν ἀκόμα ἤμουν παιδάκι, μὲ χάϊδεψε καὶ μοῦ εἶπε πὼς ψάχνει νὰ βρῆ βιβλία γιὰ νὰ κάνη τὸν ἄντρα της μεγάλο. Μὰ αὐτὴ δὲν ἦταν πειὰ μαζύ μας, γιὰ νὰ δῆ τὰ ὄνειρά της ζωντανεμένα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Τὸ ΙΒ' μέρος.

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟ ΤΡΟΠΑΙΟ

Ὁ περίφημος Ἰταλὸς φιλόλογος καὶ ἑλληνιστὴς Φίλελφος, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ σοφοῦ Ἰωάννου Χρυσολωρᾶ καὶ πῆρε γυναῖκα τὴν πανέμορφη θυγατέρα του Θεοδώρα, ἦρθε κάποτε σὲ διάστασι ἐξ αἰτίας τῆς παραγωγῆς μιᾶς ἑλληνικῆς λέξεως μὲ τὸν Ἕλληνα φιλόλογο Τιμόθεο, δεινὸν κι' αὐτὸν περὶ τὰ γραμματικά.

Οἱ δυὸ φιλόλογοι, βλέποντας ὕστερ' ἀπὸ μεγάλη καὶ πεισματώδη συζήτησι, ὅτι δὲν κατέληγαν σὲ καμμιὰ συμφωνία, ἀποφάσισαν νὰ καταφύγουν γιὰ τὴ λύσι τῆς διαφορᾶς των στὴν κρίσι ἑνὸς τρίτου. Ἐστοιχημάτισαν μάλιστα, ὅτι σὲ περίπτωσι ποὺ θὰ ἔχανε ὁ Φίλελφος, νὰ πληρώση ἑκατὸ τάλληρα στὸν Τιμόθεο. Ἂν δὲ ἔχανε ὁ Τιμόθεος, νὰ κόψη καὶ νὰ δώση στὸν ἀντίπαλό του τὴ γενειάδα του !..

Ὁ κριτής, στὸν ὁποῖο κατέφυγαν, ἀφοῦ συμβουλεύτηκε διάφορα παληὰ λεξικὰ καὶ ἄλλα κιτάπια, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ Φιλέλφου, ὁ ὁποῖος ἔτσι βγῆκε νικητὴς καὶ ἀπαίτησε τὴν ἐκπλήρωσι τῆς συμφωνίας των ἐκ μέρους τοῦ νικημένου.

Ὁ ἀτυχὴς Τιμόθεος ἱκέτευσε, ἔκλαψε, πρόσφερε χρήματα γιὰ νὰ μὴν πάθη τὸ ρεζιλῆκι ποὺ τὸν περίμενε, ἀλλὰ ὁ ἀντίπαλός του στάθηκε ἀνένδοτος... Ἐννοοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ πάρη τὴ γενειάδα τοῦ Τιμοθέου. Κι' ὅταν τέλος τὴν πῆρε, τὴν κάρφωσε στὴ διδασκαλική του ἕδρα σὰν περίλαμπρο τρόπαιο!

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἀπὸ τὰ πουλιὰ μοιάζει τῆς γυναίκας ἡ πέρδικα κι' ἀπὸ τὰ ἑρπετὰ τὸ φεῖδι.

Ἀριστοτέλης

Ἡ γυναῖκα εἶνε ἕνα πλᾶσμα ποὺ δὲν ἐπιδέχεται κανέναν ὁρισμό.

Λαμπὲρ

Τρία πράγματα ἀγάπησα ὑπερβολικά, χωρὶς νὰ μπορέσω ὅμως νὰ τὰ ἐξηγήσω : τὴ ζωγραφική, τὴ μουσικὴ καὶ τὶς γυναῖκες.

Φοντενὲλλ

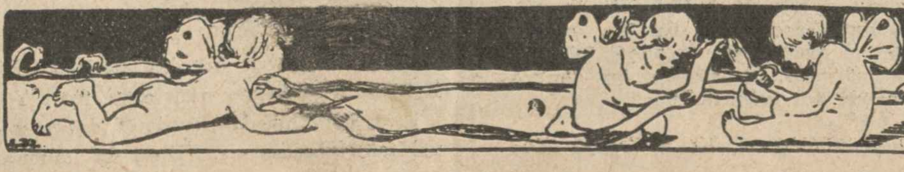

ΑΠΟ ΤΟ ΕΝΔΟΞΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Ὁ τιμωρημένος ἀξιωματικός. Πῶς ἔκανε ἕνα πρώτης τάξεως ταξειδάκι ἀναψυχῆς. Ὅπου ἐμφανίζεται τὸ «Μετζητιέ». Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ναυάρχου θέλει νὰ παρακολουθήση τὴ ναυμαχία. «Ὕπαγε εἰς τὸ νοσοκομεῖον !...». Τὰ τουρκικὰ πολεμικὰ ποὺ δὲν κάνουν γιά.... ναυμαχίες. Στὴν Κρήτη. Κανεβάρο καὶ Κουντουριώτης, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὁ ναύαρχος Κουντουριώτης διακρινόταν πάντα γιὰ τὸν ὑπηρεσιακό του ζῆλο καὶ τὴν αὐστηρότητά του, ποὺ οὐδέποτε ὑπῆρξε ἄδικη.

Κάποτε θέλησε νὰ τιμωρήση γιὰ κάποιο παράπτωμα ἕναν κατώτερο ἀξιωματικό, καὶ ἡ τιμωρία ποὺ τοῦ ἐπέβαλε ἦταν πολὺ πρωτότυπη. Τὸν ὑποχρέωσε δηλαδὴ ἐπὶ δυὸ βδομάδες νὰ βρίσκεται διαρκῶς ἐν πλῷ στὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων.

Καὶ ἐπειδὴ τὰ πλοῖα ποὺ περιπολοῦσαν ἐκεῖ ἄλλαζαν κάθε τόσο, ὁ τιμωρημένος ἀξιωματικὸς ἀναγκαζόταν νὰ ἐπιβιβάζεται κάθε φορὰ στὰ νεοερχόμενα πολεμικὰ γιὰ νὰ συνεχίση τὴν ποινή του.

Μετὰ μιὰ βδομάδα ὁ πονετικὸς ναύαρχος τοῦ χάρισε τὴν ὑπόλοιπη τιμωρία κι' ὁ τιμωρημένος ἀξιωματικὸς βγῆκε μᾶλλον κερδισμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι, ἀφοῦ ἔκαμε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἕνα ἀπ' τὰ ὡραιότερα ταξείδια ἀναψυχῆς.

* * *

Στὶς 23 Φεβρουαρίου, ὅταν τὸ «Μετζητιὲ» βγῆκε ἀπ' τὰ Στενὰ μαζὺ μὲ μερικὰ ἀντιτορπιλλικά, ὁ ναύαρχος παρέλαβε τὸν «Ἀβέρωφ» καὶ μερικὰ ἄλλα πλοῖα κι' ἔσπευσε πρὸς συνάντησί τους. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἡ σάλπιγγες σήμαναν πολεμικὴ ἔγερσι καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ κι' οἱ ναῦτες τῆς ναυαρχίδος μας ἔτρεξαν νὰ καταλάβουν τὶς θέσεις των.

Μέσα στὸν «Ἀβέρωφ» ἔτυχε νὰ βρίσκεται τὴν ἡμέρα αὐτὴ καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ ναυάρχου Ἰωάννης Κουντουριώτης. Μετὰ τὸ σάλπισμα λοιπόν, ὁ Ἰωάν. Κουντουριώτης παρακάλεσε τὸν ναύαρχο νὰ τοῦ ἐπιτρέψη νὰ παρακολουθήση τὴ ναυμαχία.

— Ἐσύ, εἶπε τότε ὁ Παῦλος Κουντουριώτης στὸν ἀδελφό του, νὰ πᾶς κάτω στὸ νοσοκομεῖο, ποὺ εἶνε θωρακισμένο καὶ βρίσκεται σὲ ἀσφάλεια. Ἄφησε ἐμᾶς τοὺς στρατιωτικοὺς ἐδῶ γιὰ νὰ κάνουμε τὴ δουλειά μας....

* * *

Κατὰ τὴν ἔναρξι τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου, ἔστειλαν ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο τῶν Ναυτικῶν στὸ ναύαρχο μιὰ ἔκθεσι περὶ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, μαζὺ μὲ διάφορες φωτογραφίες τῶν μονάδων ποὺ τὸν ἀποτελοῦσαν.

Ὁ ναύαρχος πῆρε στὰ χέρια του τὶς φωτογραφίες, τὶς κύτταξε μιὰ στιγμὴ κι' ἔπειτα τὶς ἔδωσε στὸν ἐπιτελάρχη του, λέγοντας μὲ κάποια περιφρόνησι :

— Μ' αὐτὰ δὲν γίνονται ναυμαχίες.

* * *

Κατὰ τὴν Κρητικὴ Ἐπανάστασι τοῦ 1896, ὁ Παῦλος Κουντουριώτης ἦταν κυβερνήτης τοῦ «Ἀλφειοῦ» καὶ εἶχε διαταγὴ νὰ παραμένη μπρὸς στὰ Χανιά. Ἔξαφνα τοῦ ἀνήγγειλαν, ὅτι ὁ Ἰταλὸς ναύαρχος Κανεβάρο, ὁ ὁποῖος διοικοῦσε τοὺς ἡνωμένους στόλους τῶν Δυνάμεων, εἰδοποιοῦσε διὰ σήματος τὸν «Ἀλφειὸ» νὰ ἐγκαταλείψη τὰ Κρητικὰ ὕδατα.

— Τί νὰ τοῦ ἀπαντήσουμε, κύριε κυβερνῆτα ; ρώτησε τότε ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας τὸν Κουντουριώτη.

— Ν' ἀνοίξετε τὶς μπουκαπόρτες, ἀπάντησε ὁ ἀτρόμητος κυβερνήτης τοῦ μικροσκοπικοῦ σκάφους, καὶ νὰ ἑτοιμάστε τὰ πυρομαχικά !

Ἡ ἀπειλητικὴ αὐτὴ κίνησι ἔγινε ἀμέσως ἀντιληπτὴ κι' ὁ ξένος στόλαρχος δὲν τόλμησε νὰ ἐπαναλάβη τὴν ἀξίωσί του.

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Ὁ Ἀντώνιος Μαρτελάος καὶ ἡ παραξενειές του. Τὸ παπαδοπαῖδι μὲ τὴ θερμὴ φαντασία. Ἡ περιπέτειές του. Πῶς ἐδίδαξε τὸ Διονύσιο Σολωμό. Ὁ Μαρτελάος ποιητὴς καὶ ἱεροκήρυκας. Ἡ φιλία του μὲ τὸν Θεόδ. Κολοκοτρώνη. Τὰ ἐπεισόδιά του μὲ τοὺς «εὐγενεῖς» τῆς Ζακύνθου. Οἱ ἀντίπαλοί του: Γούλιαρης, Κουτούζης κλπ. Σάτυρες, παρωδίες, πειράγματα. Ἕνας περίεργος τύπος, κτλ.

ΕΝΑΣ ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους δασκάλους τοῦ Ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Διον. Σολωμοῦ ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἀντώνιος Μαρτελάος, ποιητὴς καὶ αὐτός, ἂν καὶ ὄχι πολὺ γνωστὸς στὸ Ἑλληνικὸ κοινό. Ἡ ζωὴ τοῦ Μαρτελάου ἦταν ἀρκετὰ ἰδιόρρυθμη. Γεννήθηκε στὴ Ζάκυνθο, στὰ 1754 καὶ ἦταν παπαδοπαῖδι. Ὁ πατέρας του — ποὺ κατήγετο ἀπὸ παληὰ οἰκογένεια εὐγενῶν — ἦταν καὶ παπᾶς καὶ μουσικοδιδάσκαλος καὶ λαμπρὸς ψάλτης. Ὅταν πέθανε, στὶς 4 Ἰουλίου 1754, ἄφησε τὴν παπαδιὰ ἔγκυο, κι' ἔτσι τὸ παιδὶ ἐπῆρε τ' ὄνομα τοῦ πατέρα, Ἀντώνιος κι' αὐτός.

Ὁ Ἀντώνιος Μαρτελάος γινόταν ἕνα ζωηρότατο παιδί, ὁρμητικό, τολμηρό. Θέλοντας νὰ μορφωθῆ, πήγαινε διαρκῶς μὲ λογίους καὶ κληρικούς, ἀκόμη καὶ μὲ δυτικούς, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἐδίδαξαν τὴ λατινικὴ καὶ ἰταλικὴ φιλολογία. Νεώτατος ὁ Μαρτελάος, φόρεσε τὸ ράσο γιὰ νὰ γίνη ἐφημέριος τῆς ἰδιόκτητης ἐκκλησίας των, τῆς «Ἀναλήψεως», καὶ νὰ διαδεχθῆ — σύμφωνα μὲ τὰ τοπικὰ ἔθιμα — τὸν πατέρα του. Ἅμα ὅμως ἀνδρώθηκε, ἄφησε τὴν ἰδέα νὰ χειροτονηθῆ ἱερεύς. Μολαταῦτα ἐκράτησε τὸ ἱερατικὸ φόρεμα μέχρι θανάτου.

Ὁ Μαρτελάος ὡς κυριώτερο ἐπάγγελμά του εἶχε νὰ διδάσκη Ἑλληνικὰ καὶ Φιλοσοφία στὰ ἀρχοντόπουλα τοῦ νησιοῦ, ζητῶντας ὅμως γενναία πληρωμή, ἀφοῦ ἀπὸ τὰ φιλομαθῆ παιδιὰ τῶν φτωχῶν ὄχι μόνο δὲν ἔπαιρνε δίδακτρα, ἀλλὰ τοὺς ἀγόραζε καὶ τὰ βιβλία. Εἶχε ὅμως καὶ μιὰ ἰδιοτροπία: Ἔλεγε: «Ὁ μελετῶν τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας συγγραφεῖς, πρέπει νὰ ἔχη τὸ στομάχι ἀδειανό»! Ἑπομένως, παρέδιδε τρεῖς ὧρες... πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου! Ἐν τούτοις, οἱ μαθηταί του, ποὺ τὸν ἐσέβονταν πολύ, ἐπήγαιναν μὲ τὸ φαναράκι στὸ σπίτι του. Ὅλοι οἱ τότε ἐπιστήμονες, λόγιοι, κληρικοί, καλλιτέχνες, ἐχρημάτισαν μαθηταὶ τοῦ Μαρτελάου. Ὁ Φώσκολος καὶ ὁ Σολωμὸς ἦσαν ἀπὸ τοὺς πιὸ τακτικούς. Καὶ ὅπως θὰ ἰδοῦμε παρακάτω, ἡ διδασκαλία τοῦ Μαρτελάου ἐπηρέασε τὸν ἀργότερα Ἐθνικό μας ποιητή, ἀκόμα καὶ στὴν ποίησι.

* * *

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη φούντωναν σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη ἡ ἰδέες τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Ὁ Μαρτελάος ἦταν ἀπὸ τοὺς θερμοὺς ὀπαδοὺς τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν καὶ τὰς μετέδιδε στοὺς μαθητάς του. Τὴ διδασκαλία του αὐτὴ δὲν τὴν ἔβλεπαν φυσικὰ μὲ καλὸ μάτι οἱ εὐγενεῖς καὶ λοιποὶ πλούσιοι τῆς Ζακύνθου καὶ τὸν ἔβαλαν στὸ ντουφέκι. Ὁ Μαρτελάος ἔπρεπε νὰ ἐξοντωθῆ, νὰ ρεζιλευτῆ. Ἐμπῆκε λοιπὸν σὲ ἐνέργεια ἡ συκοφαντία, ἡ διαβολή, κάθε ποταπὸ μέσο. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Μαρτελάου διέταξαν τοὺς χωρικοὺς νὰ δένουν τὰ φορτηγὰ ζῶα τους στὴν πλατεῖα τῆς Ἀναλήψεως, κοντὰ στὸ σπίτι του δηλαδή, γιὰ νὰ ταράζουν — μὲ τὶς φωνές τους οἱ χωρικοί, μὲ τὰ γκαρίσματά τους τὰ ζῶα — τὸν σοφὸ διδάσκαλο ὅταν παρέδινε, μελετοῦσε, συνέγραφε ἢ ἐκήρυττε ἀπὸ τὸν Ἄμβωνα τὸν θεῖο λόγο!

Μιὰ μέρα, τόσο ἐθύμωσε ἀπ' αὐτά, ὥστε ἐκδικήθηκε τοὺς εὐγενεῖς μὲ τὸν ἑξῆς τρόπο: Ἕνας ἀπ' αὐτούς, ὁ «ἄρχοντας Δημήτριος Κομοῦτος», ἤθελε νὰ ποζάρη καὶ γιὰ ποιητὴς καὶ λόγιος. Ὁ Μαρτελάος λοιπόν, βλέποντας τὸν Κομοῦτο νὰ γυρίζη ἀπὸ τὴν ἐξοχὴ καβάλλα στὸ γάϊδαρό του, τὸν σταματᾶ στὴ μέση τῆς πλατείας, γονατίζει μπροστά του καὶ ἀρχίζει νὰ ἐκφωνῆ τὸν πανηγυρικὸ τοῦ... γαϊδάρου! Τελειώνοντας, ἐξέφρασε τὴ λύπη του γιὰ τὸν γάϊδαρο, ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ σηκώνη καὶ τὸ βάρος τῶν ἀρχόντων, τῶν «ἐχθρῶν τῆς ἀνθρωπότητος». Σημειωτέον ὅτι τότε οἱ ἄρχοντες πάντοτε ἐπὶ ὄνου ἐπήγαιναν στὰ χτήματά τους.

* * *

Γοργὰ κυλάει ὁ καιρός. Ὅλα μεταβάλλονται. Καὶ ἡ ἰσχυρὰ Ἑνετικὴ Δημοκρατία πέφτει, γιὰ νὰ κυριαρχήση ἡ Γαλλικὴ ἀντίληψις, «τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου», ἡ Ἐλευθερία, ἡ Ἀδελφότης καὶ ἡ Ἰσότης. Ἡ Ἑνετικὴ Πολιτεία κατηργήθη στὴν Ἑπτάνησο. Στὰ 1797 ἦλθαν στὴ Ζάκυνθο οἱ δημοκρατικοὶ Γάλλοι. Οἱ Ζακυθινοὶ «τσιταδῖνοι» ἐπανηγύριζαν τὴν ἀπολύτρωσί τους ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς, ἐχόρευαν γύρω ἀπὸ τὸ συμβολικὸ «Δέντρο τῆς Ἐλευθερίας», ἐτραγουδοῦσαν τὴ «Μασσαλιώτιδα» καὶ τὰ φιλελεύθερα θούρια τοῦ Ρήγα, τοῦ Μαρτελάου, τοῦ Κούρτσολα, τοῦ Δανελάκη, τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ Μόντη — καὶ ἄλλων γνωστῶν ἢ ἀγνώστων ποιητῶν. Μέσα σὲ μεγάλες φωτιὲς ἔκαιγαν τὰ φύλλα τῆς περίφημης «Χρυσῆς Βίβλου», τῶν εὐγενῶν τῆς Ἑπτανήσου, ἔκαιγαν τὶς ἀρχοντικὲς περοῦκες καὶ τὰ σύμβολα τῆς Βενετιᾶς.

Ὅταν ἔγινε μάλιστα ἡ μεγάλη γιορτὴ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας στὴν «Πλατεῖα τοῦ Μώλου», ὁ Μαρτελάος ἀνέβηκε σ' ἕνα κάθισμα καὶ μίλησε μιὰ ὥρα ὁλόκληρη μπροστὰ στὸν ἔξαλλο λαό, ποὺ ζητωκραύγαζε καὶ πυροβολοῦσε.

Ἡ χαρὰ ὅμως αὐτὴ δὲν κράτησε πολύ, γιατὶ οἱ Ρῶσσοι, σύμμαχοι τῶν Τούρκων, κατέλαβαν τὴ Ζάκυνθο καὶ τὸ ρωσσικὸ κνοῦτο ἄρχισε νὰ λειτουργῆ ἀλύπητα στὴ ράχη τῶν Ζακυθινῶν χωρικῶν καὶ κάθε δημοκρατικοῦ. Πρῶτα, στὴ Γαλλικὴ κατοχή, ἐκρύβονταν οἱ ἀριστοκράτες. Τώρα κρυβόντουσαν οἱ «ποπολάροι». Μιὰ μέρα μάλιστα οἱ εὐγενεῖς μὲ τοὺς ἀνθρώπους τους ἔκαναν κίνημα νὰ σφάξουν τοὺς δημοκρατικοὺς καὶ ὁ Μαρτελάος ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγη σ' ἕνα καράβι γιὰ νὰ σωθῆ.

□□□□ ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ □□□□

Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής.
(Πίναξ τοῦ Γκουΐντο Ρένι)

Τέλος, στὰ 1800, τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου ἐκηρύχθησαν ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς ἀνεξάρτητα, ἀπετέλεσαν τὴν «Ἑπτάνησον Πολιτείαν» καὶ ἡ τάξις ἀποκατεστάθη παντοῦ.

Ὁ Μαρτελάος ἦταν πολὺ φιλόπατρις. Ὅταν ἔμαθε τὴν ὕπαρξι τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ὁρκίστηκε νὰ θυσιαστῆ γιὰ τὴν πατρίδα κι' ὅταν πῆγε ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης στὴ Ζάκυνθο, ἐγνωρίστηκε μαζύ του, τὸν ἐκτιμοῦσε πολύ, ἐπρόβλεπε τὸν ρόλο του στὸν Ἀγῶνα καὶ ὅταν τὸν συναντοῦσε, ἔγερνε τὸ κεφάλι μπροστά του, λέγοντας:

— Προσκυνῶ τὴν Ἑλλάδα!

Μιὰ μέρα ὁ Μαρτελάος βρέθηκε στὸ Ζακυθινὸ ἀκρωτῆρι Νταβία, ὅπου μιὰ παρέα φίλων του, λαϊκῶν καὶ κληρικῶν, διασκέδαζε μὲ χοροὺς καὶ τραγούδια. Ὁ Μαρτελάος, κυττάζοντας τ' ἀντικρυνὰ βουνὰ τοῦ Μωρηᾶ, τόσο ἐνθουσιάστηκε, ὥστε σέρνοντας πρῶτος τὸ χορὸ καὶ ἀεροκυματίζοντας τὸ μαντῆλι του, αὐτοσχεδίασε τοὺς ἑξῆς στίχους:

Νὰ ἰδῶ, παιδιά, νὰ ἰδῶ, παιδιά, τὸ φλάμπουρο (κι' ἐγώ,
Τῆς Λευτεριᾶς ὁλούθενε νὰ λάμψη, νὰ χαρῶ.
Βουνὰ ψηλά, βουνὰ ψηλά, λαγκάδια καὶ βυθούς,
πηδᾶτε τα, περνᾶτε τα, ἀφανῆστε τοὺς ἐχθρούς!
Ποτάμια τὸ αἷμα τῶν τυράννων ἂς τρέξει,
τὴ γῆ μας ἂς βρέξει, χωρὶς πόνο καρδιᾶς...

* * *

Ὁ ἀείμνηστος Ζακυθινὸς λόγιος Σπ. δὲ Βιάζης, γράφει γιὰ τὸ Μαρτελάο:

«... Ὁ Μαρτελάος ὑπῆρξεν ὁ δημοτικώτερος ποιητὴς τῆς ἐποχῆς του. Τὰ ἐθνικά του ἔργα ἦσαν εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ὁλοκλήρου τῆς Νήσου, ἰδίως καθ' ὃν χρόνον ἡ Ζάκυνθος ἦτο ὑπὸ τοὺς Γάλλους δημοκράτας. Καὶ ἀφοῦ παρῆλθεν ὁ δημοκρατικὸς πυρετός, ἐξηκολούθησαν οἱ φιλοπάτριδες νὰ τὰ ψάλλουν εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰ συμπόσια ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον».

Ὅταν ὁ Μαρτελάος ἐδιάβασε τὰ ποιήματα τοῦ Ρήγα, τόσο ἐνθουσιάστηκε, ὥστε φώναξε:

— Μὲ τὸ Συνταχτικὸ τοῦ Γαζῆ, θὰ παραδίδω καὶ τὴ Γραμματικὴ τοῦ Ρήγα!

Στὰ 1797, ὁ ἅγιος ἐνθουσιασμὸς τοῦ Μαρτελάου ξέσπασε σ' ἕνα θούριο, ποὺ ἀρχίζει μὲ τὶς ἑξῆς στροφές:

Ὅθεν εἶσθε τῶν Ἑλλήνων
Παλαιά, ἀνδρειωμένα
Κόκκαλα ἐσκορπισμένα
Τώρα λάβετε πνοήν!

Σταῖς φωνὲς τῆς σάλπιγγός μου
Ὄχ τὸ μνῆμα ἀναστηθῆτε
Καὶ τὸ Γένος σας θὰ ἰδῆτε
Εἰς τὴν πρώτη του τιμήν!

Καὶ εἶνε φανερὸ ὅτι ἀπὸ τὶς δυὸ αὐτὲς στροφές, ὁ μαθητής του Σολωμὸς ἐπηρεάστηκε στὴν ἀρχὴ τοῦ «Ὕμνου τῆς Ἐλευθερίας». Ἀλλ' ὁ ὕμνος αὐτὸς τοῦ Μαρτελάου ἐτάραξε τοὺς ἐχθροὺς τῆς δημοκρατίας καὶ τοὺς φιλορώσσους. Ἕνας ἀπ' αὐτούς, ὁ Νικόλαος Γούλιαρης, ἔγραψε μιὰ παρῳδία, ποὺ ἀρχίζει ἔτσι:

Ποιὸς ἀγροίκησε ποτέ του
Κόκκαλα πνοὲς νὰ ἐκβάλουν
Σάλπιγγα νὰ καταλάβουν
Κι' ὄχ τὰ μνήματα νὰ ἐβγοῦν;

Ψεῦμα μέγα ἐν ἀληθείᾳ!
Πλὴν καὶ τοῦτο ἂν εἶχε γίνει,
Τῆς Ἑλλάδος οἱ ἀνδρεῖοι
Ποία τιμὴ ἤθελε ἰδοῦν;

Ἀλλ' ὁ πιὸ ἐπικίνδυνος ἀντίπαλος τοῦ Μαρτελάου ἦταν ὁ περίφημος ζωγράφος Νικόλαος Κουτούζης, σατυρικὸς ποὺ δάγκωνε μέχρις αἵματος. Ἐχθρὸς τῶν δημοκρατικῶν καὶ προσωπικῶς τοῦ Μαρτελάου, τὸν ἐσατύρισε μὲ διαφόρους τρόπους. Τὸν ἔλεγε «προδότη», «ἀμαθῆ», «ἀγύρτη», «λαοπλάνο», «ἄνανδρο». Ὁ Κουτούζης δὲν ἤλπιζε τότε στὴν ἀναγέννησι τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἔγραφε:

Μαρτελάε μου, σοφέ μου
Ποιὸς πεθάνη, πάει πεθαίνει.
Νέα Ἑλλάδα δὲν θὰ ἰδοῦμε
Ποιὸς πεθάνει, πάει πεθαίνει.

Εἶνε χῶμα τώρα ὅλα
Τ' ἀνδρειωμένα κοκκαλάκια,
Δὲν θωρεῖς, διδάσκαλέ μου,
Παρὰ μόνον σκουληκάκια.

Ὅταν ὁ Μαρτελάος ἐκήρυττε, ὁ Κουτούζης στεκότανε ἀντικρὺ κι' ἔκανε κινήματα καὶ γκριμάτσες ἀποδοκιμασίας. Ὅ,τι κι' ἂν ἔκανε, τέλος, ὁ Μαρτελάος, ὁ Κουτούζης τὸ ἐσατύριζε...

Ὁ Ἀντώνιος Μαρτελάος ἐδίδαξε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ στὸν κατόπιν μεγάλον ποιητὴ Οὖγο Φώσκολο. Παρακολουθοῦσε τὴν πρόοδό του, τὴ δόξα του, καὶ ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ ἐδιάβασε τοὺς «Τάφους» του, ἔγραψε μ' ἐνθουσιασμό:

Τοῦ κάκου Φράγκο θέλουν νὰ σὲ κάμουνε,
Ποῦ 'σαι Ἕλληνας τὰ «Μνήματα» φωνάζουνε!

Οἱ Ζακυθινοὶ τῆς ἐποχῆς του ἐσέβονταν πολὺ τὸν Μαρτελάο. Ἔλεγαν: «Τῶπε ὁ Μαρτελάος!» ἢ «Ρώτα τὸν Μαρτελάο!».

Ὁ Ἀντώνιος Μαρτελάος ἔζησε ὡς σοφὸς καὶ πατριώτης καὶ πέθανε εὐχαριστημένος γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Ἑλλάδος του.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΥΣ

ΤΟΥ ANAGELSE

ΠΩΣ ΚΑΤΑΚΤΑΤΑΙ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΑΡΔΙΑ

(Ἀπὸ τὸ Παρισινὸ Περιοδικὸ «Μυστήριο καὶ Μοῖρα»)

ΑΣΦΑΛΩΣ δὲν ὑπάρχει πιὸ δυστυχισμένος ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ἐρωτευμένο καὶ δειλὸ συγχρόνως, ἀπὸ αὐτὸν ποὺ λατρεύει μιὰ γυναῖκα καὶ δὲν τολμᾶ νὰ τῆς τὸ πῆ.

Ναί, ὅσο πιὸ βαθειὰ ἐρωτευμένος εἶνε ἕνας ἄνδρας, τόσο εἶνε καὶ πιὸ δειλός.

Μὰ πιὸ δύσκολη στὴν περίπτωσι αὐτή, πιὸ λεπτή, πιὸ τραγική, εἶνε ἡ θέσις τῆς ἐρωτευμένης γυναίκας, καὶ μάλιστα τῆς νέας κόρης. Αὐτὴ πειὰ — ἡ νέα — δὲν τολμᾶ, λόγῳ τῶν κοινωνικῶν προλήψεων, νὰ φανερώση τὴν ἀγάπη της. Ἂν συμβεῖ λοιπὸν νὰ εἶνε ἐξ ἴσου δειλὸς κι' ὁ νέος, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶ κι' ὁ ὁποῖος τὴν ἀγαπᾶ τρελλά, τί γίνεται τότε; Πῶς θὰ φανερώσουν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τὸ αἴσθημά τους; Θὰ πάη στὰ χαμένα μιὰ ἀγάπη εἰλικρινὴς καὶ ἀμοιβαία, μόνο καὶ μόνο γιατὶ οἱ ἐρωτευμένοι εἶνε δειλοί;

Ἡ περισσότερες γυναῖκες δὲν εἶνε ἀρκετὰ ψυχολόγοι καὶ δὲν καταλαβαίνουν ὅτι ἕνας «δειλὸς ἐρωτευμένος» ἔχει τὰ ἴδια καὶ περισσότερα προτερήματα ἀπὸ τὸν τολμηρό, κρύβει μιὰ καρδιὰ γενναία καὶ πιστή.

Ἐπίσης ἡ γυναῖκες δὲν ἀγαποῦν καθόλου τοὺς δειλούς, οὔτε κι' αὐτοὺς τοὺς φαινομενικῶς δειλοὺς ἀκόμα. Γι' αὐτό, ἂν θέλουμε νὰ κερδίσουμε τὴν καρδιὰ μιᾶς γυναίκας, πρέπει νὰ εἴμαστε ἐξ ἀρχῆς τολμηροὶ καὶ ἄφοβοι.

Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ κατακτήσουμε μιὰ γυναῖκα στενάζοντας σιωπηλὰ κοντά της. Πρέπει λοιπὸν νὰ μὴν ἀφίνουμε νὰ χαθῆ ἡ κατάλληλη στιγμὴ γιὰ νὰ τῆς ἐκφράσουμε τὸν ἔρωτά μας.

Θάρρος, νεαροὶ ἐρωτευμένοι!... Τί θὰ γίνη ἄν, μόλις μείνετε μόνοι μὲ τὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾶτε, ἀρχίσετε νὰ τρέμετε ἀπὸ τὴ συγκίνησι καὶ δὲν μπορεῖτε νὰ προφέρετε καμμιὰ λέξι καὶ πρὸ πάντων τὴ λέξι ποὺ θέλετε νὰ τῆς πῆτε;

Ἂς πάρουμε γιὰ παράδειγμα ἕναν νέο ἐρωτευμένο καὶ δειλό.

Ὁ νέος αὐτὸς ἔχει ὑψώσει σ' ἕνα βάθρο φανταστικὸ τὴ γυναῖκα ποὺ λατρεύει. Τοῦ φαίνεται ὅτι εἶνε θεά, ὅτι δὲν μοιάζει καθόλου μὲ τὶς ἄλλες γυναῖκες. Ἂν τοῦ πῆτε ὅτι μόνον ἐπειδὴ τὴν ἀγαπᾶ, ἡ γυναῖκα αὐτὴ τοῦ φαίνεται ἀνώτερη ἀπὸ τὶς ἄλλες κι' ὅτι στὴν πραγματικότητα δὲν εἶνε τίποτα τὸ ἐξαιρετικό, θὰ θυμώση καὶ δὲν θὰ σᾶς πιστέψη. Γι' αὐτὸν δὲν ὑπάρχει τίποτε στὸν κόσμο ὡραιότερο καὶ ἀγνότερο ἀπὸ τὸ ἀντικείμενο τῆς λατρείας του.

Καὶ ὅμως... Δὲν τολμᾶ νὰ πῆ στὴ λατρευτή του τὴ λέξι ποὺ θὰ ἐξέφραζε ὅλα ὅσα νοιώθει γι' αὐτή. Δὲν ἔχει τὴ δύναμι νὰ τῆς πῆ: «Σ' ἀγαπῶ!».

Ἕνας ἄλλος ποὺ δὲν τὴν ἀγαπᾶ καθόλου τὴν ἴδια γυναῖκα, ἀλλὰ θέλει ἁπλῶς νὰ περάση μαζύ της τὸν καιρό του, δὲν θὰ δυσκολευτῆ καθόλου νὰ τῆς πῆ τὴ «θεία» λέξι. Θὰ τῆς πῆ τὸ «σ' ἀγαπῶ», θὰ θριαμβεύση, θὰ κάνη ἴσως τὴν καρδιά της νὰ σκιρτήση, κι' ἂς τῆς λέει ψέμματα. Γιατὶ τὸ πᾶν στὸν ἔρωτα εἶνε τὸ θάρρος, ἡ τόλμη. Κι' ὅταν δὲν τὴν ἔχει τὴν τόλμη αὐτὴ ὁ ἐρωτευμένος, θὰ χάση γιὰ πάντα ἴσως τὴ γυναῖκα ποὺ λατρεύει, καὶ τῆς ὁποίας πολὺ πιθανὸν νὰ κέρδιζε τὴν καρδιά, ἂν δὲν ἦταν τόσο δειλός.

Ἔ, λοιπόν, πρέπει νὰ γιατρευθῆ κανεὶς ἀπὸ τὴ δειλία του, γιὰ νὰ μπορέση ν' ἀγαπηθῆ. Καὶ γιὰ νὰ τὸ πετύχη αὐτό, γιὰ νὰ νικήση, πρέπει νὰ λογικευθῆ, νὰ σκεφθῆ. Ἕνας ἄνδρας δὲν φοβᾶται τίποτα. Διακινδυνεύει τὴ ζωή του τόσο στὸν πόλεμο, ὅσο καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης. Παλαίει μὲ χίλια ἐμπόδια, μὲ χίλιες κακὲς κι' ἀνάποδες περιστάσεις. Καὶ θὰ χάση τὸ θάρρος του μπροστὰ σὲ μιὰ γυναῖκα; Δὲν εἶνε ντροπὴ καὶ ἀνανδρία αὐτό; Τί φοβᾶται, ἐπὶ τέλους; Μήπως προβλέπει καμμιὰ ἄρνησι ἐκ μέρους τῆς γυναίκας ποὺ ἀγαπάει; Μὰ καὶ ἡ πιὸ ἀδιάφορη γυναῖκα θὰ τοῦ ἀρνηθῆ στὴν περίπτωσι αὐτὴ μὲ κάποια εὐγένεια. Ἄλλωστε, δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶ κάθε ἄνδρας, ὅτι ὁποιαδήποτε γυναῖκα κολακεύεται ὅταν τῆς κάνουν μιὰ ἐρωτικὴ ἐξομολόγησι, ἔστω κι' ἂν δὲν ἀγαπᾶ τὸν ἄνθρωπο ποὺ τῆς λέει γλυκὰ ἐρωτικὰ λόγια.

Ἐπὶ τέλους, ἂν δὲν τολμᾶτε νὰ μιλήσετε σεῖς ὁ ἴδιος στὴν ἀγαπημένη σας, παρακαλέστε ἕναν φίλο σας νὰ τῆς διαβιβάση τὴν ἐξομολόγησί σας.

Ἀλλὰ πρέπει αὐτὸς ὁ φίλος σας νὰ εἶνε πολὺ εἰλικρινὴς ἀπέναντί σας καὶ νὰ ξέρη νὰ ἐκφράζεται μὲ λόγια ὡραῖα καὶ πειστικά.

Μὰ τί τὰ θέλετε... Ἡ γυναῖκα δὲν ἐνθουσιάζεται συνήθως μὲ τέτοιες μεσολαβήσεις.

Νομίζει ὅτι αὐτὸς ποὺ τὴν ἀγαπᾶ, δὲν τῆς ἔχει ἀρκετὴ ἐμπιστοσύνη γιὰ νὰ τῆς ἐκφράση ὁ ἴδιος τὸ αἴσθημά του, δὲν τὴν ἀγαπάει ἀρκετὰ γιὰ νὰ καταφεύγη σ' ἄλλον.

Ὑπάρχει τέλος κι' ἕνα ἄλλο μέσον ἐξομολογήσεως: Τὸ γράμμα. Μπορεῖ κανεὶς νὰ γράψη μὲ πολὺ περισσότερη εὐκολία ὅ,τι δὲν τολμᾶ νὰ ἐκφράση μὲ τὰ χείλη.

Ἀλλὰ κι' ἕνα γράμμα, ὅσο θερμὸ καὶ τρυφερὸ κι' ἂν εἶνε, δὲν ἱκανοποιεῖ τελείως τὴ γυναῖκα. Τὴ βάζει ἐπίσης σὲ δύσκολη θέσι. Γιατὶ πρέπει ν' ἀπαντήση κι' αὐτὴ μ' ἐπιστολή, πρᾶγμα ἐπικίνδυνο κτλ. κτλ. Ἔπειτα δὲν μπορεῖ μιὰ γυναῖκα νὰ γράψη ἀπ' εὐθείας σ' ἕναν ἄνδρα ὅ,τι αἰσθάνεται κρυφὰ μέσα στὴν καρδιά της.

Τὴν ἐπιτυχία στὸν ἔρωτα τὴν ἔχει αὐτὸς ποὺ τολμᾶ νὰ κυττάζη κατάματα τὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾶ.

Δὲν εἶνε ἄλλωστε καθόλου ἱπποτικὸ νὰ ἀναγκάζουμε μιὰ γυναῖκα νὰ μᾶς ἀπαντᾶ γραπτῶς.

Γι' αὐτὸ θὰ δώσουμε ἐδῶ στοὺς δειλοὺς ἐρωτευμένους μερικὲς συμβουλές, τὶς ὁποῖες νομίζουμε ὡς τὶς καλύτερες καὶ τὶς πιὸ ἀποτελεσματικές, γιὰ νὰ φέρουν εἰς πέρας μιὰ αἰσθηματική τους ὑπόθεσι:

Ἀγαπᾶτε τρελλὰ μιὰ γυναῖκα καὶ δὲν τολμᾶτε νὰ τῆς τὸ πῆτε; Καταφύγετε στὸ ἑξῆς μέσον: Μείνετε ὁλομόναχος κι' ἀφῆστε τὴ φαντασία σας νὰ σᾶς παρασύρη ὡς τὸ λατρευτό σας πρόσωπο. Φαντασθῆτε δηλαδὴ ὅτι βρίσκεστε μπροστὰ στὴν ἀγαπημένη σας κι' ὅτι τῆς λέτε τὸ τί αἰσθανόσαστε γι' αὐτήν.

Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ φαντάζεστε αὐτὸ πολὺ ζωηρά, μ' ὅλη σας τὴν ψυχή, μ' ὅλη σας τὴν καρδιά.

Κάνετε αὐτὸ τὸ πείραμα καὶ θὰ πετύχετε ὅ,τι ποθεῖτε.

Μὴ χαμηλώνετε λοιπὸν τὰ μάτια σας μπροστὰ στὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾶτε. Προσπαθεῖτε νὰ τὴν κυττάζετε κατάματα χωρὶς δειλία καὶ φόβο. Καὶ ἂν δὲν τολμᾶτε νὰ τῆς πῆτε ὅτι τὴν ἀγαπᾶτε, καταφύγετε στὸ ἑξῆς τέχνασμα:

Πέστε της ὅτι κάποιος γνωστός σας τὴν ἀγαπᾶ καὶ τότε θὰ μπορέσετε νὰ τῆς περιγράψετε ὅλη τὴ θέρμη καὶ τὴν τρυφερότητα τῶν αἰσθημάτων σας, μὲ τὴν ἰδέα ὅτι μιλᾶτε γιὰ κάποιον τρίτο. Ἔτσι σιγά-σιγὰ θὰ πάρετε θάρρος καὶ θὰ πῆτε περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἐλπίζατε.

Τότε ἐκείνη θὰ καταλάβη ὅτι πρόκειται γιὰ σᾶς τὸν ἴδιο, κι' ὅταν πειὰ θὰ σᾶς ρωτήση: «Ποιὸς εἶνε αὐτὸς ποὺ μ' ἀγαπᾶ τόσο;», δὲν θὰ σᾶς εἶνε καθόλου δύσκολο νὰ τῆς πῆτε θαρρετά: «Ἐγώ!».

Ὁ δειλὸς χαμηλώνει τὰ μάτια του μπροστὰ στὴ γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾶ. . . Καὶ τότε ἐκείνη τὸν περιφρονεῖ! . . .

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΗΣ κ. ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΣΤ. ΔΑΦΝΗ

ΕΡΩΤΕΣ ΙΣΚΙΩΝ

Β'.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΤΗΣ κουμπώνει μπροστὰ τὸ νυχτικὸ ἡ μητέρα της, τῆς στρώνει τὰ μαλλιὰ κι' ἔτσι βρίσκει τὴν εὐκαιρία νὰ τῆς ἀγγίξῃ μὲ τρόπο τὸ μάγουλο: δὲν ἔχει πυρετό.

— Πῆρε ὅμως δροσιά· νὰ κλείσω;

— Ὄχι, ὄχι! κάν' ἡ Γιασεμὴ μὲ λαχτάρα.

Πάλι «ὄχι», μὰ γιατί; συλλογιέται ἡ μάνα καί, ἀφοῦ τὴ μπουμπούλωσε μ' ἕνα μεγάλο σάλι, κάθεται κι' αὐτὴ στὰ σκοτεινά, δίπλα της. Ὦ, Θεέ μου, ἐτοῦτο τὸ σκοτάδι ποὺ τὶς ζώνει καὶ τὶς δυὸ ἀπὸ παντοῦ, πόσο τήνε βαραίνει! Τῆς φαίνεται πὼς ὅλο καὶ βουλιάει μέσα σ' ἕναν τάφο, ὅπου σύρθηκαν ὅλα μαζὶ καὶ θάφτηκαν ἡ περασμένη της ζωὴ κ' ἡ τωρινή.... Κι' ὥς τόσο τ' ἀστέρια φέγγουνε, τὰ σύννεφα ταξειδεύουν, τὰ δέντρα πρασινοφυλλιάζουν κι' ὅλος ὁ κόσμος ζῇ.... Τῆς ξανάρχονται στὸ νοῦ τὰ λόγια τοῦ γιατροῦ: «Ἀφῆστε την νὰ κάνῃ ὅ,τι θέλει...» Ἀνοιξιάτικες εὐωδιὲς γεμίζουν τὸ καμαράκι καὶ ἡ παντοδύναμη φύση τῆς στέλνει μακρυνὲς ἐλπίδες. Ναί. Στὰ σκοτεινά του λόγια ὁ γιατρὸς ἄνοιξε κι' ἕνα φωτεινὸ παράθυρο: «Ἡ φύσις κάνει θαύματα!» Ἄξαφνα τὴν πιάνει ἕνας φόβος! Σκύβει, ψαχουλεύει.... Ὄχι, ὄχι· ἀνασαίνει τὸ παιδί της καὶ μάλιστα τῆς πιάνει τὸ χέρι.

— Γιὰ δές, μαμά, αὐτὸς εἶνε;

Ἡ μητέρα σκύβει, κοιτάζει λίγο καὶ ἀποκρίνεται:

— Ναί, αὐτός.

Τί ὡραῖα ποὺ νοιώθουνται τώρα! Γι' αὐτὸ δὲ θέλει νὰ τῆς κλείσῃ τὸ παράθυρο· βλέπει τὸ καϋμένο κάτι καὶ τῆς περνᾷ ἡ ὥρα.

Αὐτὸς λοιπὸν εἶνε μὲ τὸ καπέλλο στὸ κεφάλι· τώρα τὸ βγάζει, κι' ἀερίζεται ἀργά, ἀργά· κι' ὅμως δὲν κάνει ζέστη· ποιὸς ξέρει ἀπὸ ποῦ μακριὰ ἔρχεται.... τώρα γυρίζει πρὸς τὰ μέσα καὶ τὸ πετᾷ κάπου.... σὲ κανένα καναπὲ ἢ σὲ τραπέζι, ποιὸς ξέρει.... Βάζει τὰ χέρια στὶς τσέπες τοῦ πανταλονιοῦ καὶ στέκεται ὁλόϊσιος μὲ τὸ κεφάλι ψηλά.

— Εἶνε λίγο παχύς....

— Ὄχι· ὁ ἴσκιος τόνε δείχνει ἔτσι.

— Τὸν ξαίρεις;

— Ναί. Τὸν εἶδα χτὲς ποὺ ἄπλωνα στὴν ταράτσα. Εἶνε ὡραῖο παλληκάρι κι' εὐγενικό. Καθὼς ἀνέβαινε τὴ σκάλα του, ἐγὼ ἔσκυψα νὰ δῶ καὶ τότες αὐτὸς ἔβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ μὲ χαιρέτησε.

Τὸ χέρι τῆς Γιασεμῆς τρέμει μὲς στὸ χέρι τῆς μητέρας. «Τήνε χαιρέτησε; Αὔριο μπορεῖ καὶ νὰν τῆς μιλήσῃ! Ἡ μαμὰ θὰν τοῦ πῇ: —Ξαίρετε; Ἔχω τὴ Γιασεμή μου ἄρρωστη· ἂς εἶστε καλὰ ποὺ τὴ διασκεδάζετε μὲ τὸ βιολί σας....»

— Γιατὶ τρέμεις; ρωτᾶ ἡ μητέρα.

— Δὲν ξαίρω, μαμά.

— Μήπως κρυώνῃς;

— Καθόλου!

Κι' ἀλήθεια· δὲν ξαίρει γιατὶ τρεμούλιαζε, ὅταν τῆς εἶπε ἡ μητέρα της: «....καὶ τότες αὐτὸς ἔβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ μὲ χαιρέτησε.»

Νάτονε πάλι **αὐτὸς** ποὺ γύρισε ξαφνικὰ πρὸς τὰ μέσα καὶ φαίνεται πὼς κάτι λέει.... κάνει μιὰ χειρονομία, σὰ νὰ λέῃ: «καλά, καλά», καὶ πάλι στέκεται στὸ παράθυρο ἀκούνητος σὰ μπρούντζινο ἄγαλμα. Σὲ λίγο σκύβει ἔξω, κοιτάζει μιὰ δεξιά, μιὰ ἀριστερά, κ' ὕστερα μπαίνει, κάθεται κοντὰ στὸ παράθυρο, ἀκουμπᾷ τοὺς ἀγκῶνες στὸ τραπέζι του, βέβαια. Νά, νά!.... αὐτὸ εἶνε τσαγιέρα· σερβίρεται μόνος του.... πίνει.... Τί ὡραῖος ποὺ εἶνε!.... πόσο τὸν ἀγαπάει!.... σὰ νὰν τόνε ξαίρῃ χρόνια! Ἄξαφνα φαίνεται μιὰ γυναίκα.... νά! κλείνει τὸ παράθυρο: ντούπ! θαρεῖς πὼς ἔπεσ ἕνας μαχαλτὰς μὲς στὴ βραδινὴ σιγαλιὰ κι' ἔσπασε στὰ δυὸ τὸ γιοφύ ποὺ ἕνωνε τὸ σκοτάδι μὲ τὸ φῶς.

— Ἂς κλείσωμε τώρα κι' ἐμεῖς....

— Ἂς κλείσωμε, λέει ἡ Γιασεμὴ μὲ μιὰ φωνὴ σὰ νἄρχεται ἀπ ἄλλον κόσμο.

Τὴν ἄλλη μέρα γύρεψε τὸν καθρέφτη. Κοιτάχτηκε στὰ μάτια κα τρόμαξε. Ὄχι πὼς ἦταν ἄσκημα τὰ μάτια της ἔτσι ὅπως ἦτανε, ἀλλὰ γιατί, ἴσια—ἴσια, εἴχανε μεγαλώσῃ καὶ λάμπανε ἀπὸ μιὰ ὀμορφιὰ —ποὺ αὐτὴ δὲ μποροῦσε νὰν τῆς βρῇ τὴν αἰτία. Ὕστερα τὰ μάτια της ψαχούλεψαν τ' ἄλλα χαρακτηριστικά. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ κέρινο πρόσωπο εἶνε δικό της. Πόσες σκιὲς ἔχουν κατέβη κάτω ἀπὸ τ φρύδια, ἀπὸ τὰ τσίνορα.... στὰ μηλίγγια!.... Κι' ὅμως χαμογελᾷ. Ἡ νιότη της εἶνε ὄμορφη, ὅπως κι' ἂν εἶνε. Κι' ἔπειτα ὁ γιατρὸ εἶπε νὰ μὴ δίνῃ σημασία. Οὔτε καὶ νοιάζεται πιὰ γιὰ τὰ ἰσκιερὰ ἀνθρωπάκια ποὺ πηγαινοέρχονται ἀνήσυχα καὶ πότε—πότε σκύβουνε κα κοιτᾶνε στὸ βάθος τῆς κάσσας μιὰ ζωντανὴ ποὺ στολίζεται σὰν π θαμμένη... Ἡ Γιασεμὴ χαμογελᾷ. Σιάζει τὰ μαλλιά της. Κατεβάζ μιὰ μπουκλίτσα ποὺ ἀγγίζει τὸ ἀριστερό της φρύδι. Πῶς τῆς πάει Εἶπε στὴ μητέρα της νὰ τῆς βάλῃ τὴ θαλασσιά της κορδέλλα π ταιριάζει τόσο στὰ μαλλιά της· νὰν τῆς δέσῃ πάνω ἀπ' τὸ δεξί τ αὐτὶ ἕναν ὡραῖο πεταχτὸ φιόγκο. Τί ὡραία ποὺ ἐγείνηκε! Μπορεῖ ξαφνα, καθὼς ἡ μαμὰ θ' ἀνοίγῃ τὰ τζάμια, νὰ βγαίνῃ ὁ γείτονάς τ ἀπ' τὴν πόρτα καὶ νὰ βγάλῃ τὸ καπέλλο του νὰν τὴ χαιρετήσῃ: «— Πῶς εἶστε καλά;» «—Ἔ.... ἂς τὰ λέμε καλά.... Ἔχω κοριτσάκι μου ἀνήμπορο....» «— Τί λέτε; Τὸ κοριτσάκι σας!.... ἀνήμπορο!.... Ὦ! μὰ θὰ ρθῶ νὰ τὸ δῶ! τώρα!.... ἀμέσως Κα ἡ Γιασεμὴ βιάζεται. Βρίσκει πὼς ἡ μαμά της ἀργεῖ νὰ τῆς καταφέ τὸ φιόγκο. Ἡ μητέρα της πάλι βλέπει αὐτὸ τὸ ξεγύρισμα καὶ θέλει ν κλάψῃ ἀπὸ χαρά. Ἦρθε ὅμως τὸ βράδι καὶ πέρασε βουβὸ καὶ ἄχαρ Ἔτσι πέρασε καὶ τὸ ἄλλο βράδι. Τὴν τρίτη μέρα, τὴν ὥρα ποὺ βασιλευε ὁ ἥλιος, σύννεφα μαῦρα σηκώθηκαν πίσω ἀπ' τὶς ἀντικρυνὲ σκεπές. Νά τα! ψηλώνουν σὰ βουνά, ἀνεβαίνουν γαλήνια, ἐνῷ μέσ τους βογγᾷ ἡ τρικυμία, ὥσπου σκεπάζουν ὅλο τὸν οὐρανό. Μιὰ-δυὸ ἀστραπές, κ' ὕστερα μιὰ μακρυνὴ βροντή....

— Κάπου βρέχει, λέει ἡ μητέρα, ἀνασηκώνοντας τὸ μπερντεδάκ

Καὶ ἡ Γιασεμὴ νομίζει πὼς ὅλ' αὐτὰ τὰ σύννεφα μαζεύτηκα μὲς στὴν ψυχή της· ἡ καρδιά της φουσκώνει... Ὦ, τί δύσκολα περνοῦν ἡ ὧρες!.... Νὰ πάλι ἡ σκούρα γραμμὴ στὸ ταβά μὲ τὸ θλιβερό της σχῆμα καὶ τὰ κοκκινογάλαζα λουλουδάκια.... Καθὼς ἡ ἄρρωστη ἔχει πεντωμένα τὰ μάτια τη ψηλά, νοιώθει ζεστὰ τὰ δάκρυα ν κυλοῦν ἀπὸ τὶς ἄκριες καὶ κάθε λ ἀκούει κι' ἕνα μουγγὸ «τάκ» ἀπάν στὸ προσκεφάλι της. Ἡ μητέρα τη καθὼς γυρίζει καὶ τήνε βλέπει.... Θεέ μου, καὶ τί γίνεται μὲς στὴν καρδιὰ κάθε μάνας ποὺ ἔχει τὸ παιδί τη ἄρρωστο καὶ τὸ βλέπει ἄξαφνα ν κλαίῃ χωρὶς φανερὸ λόγο;

Γέρνει ἀπὸ πάνω της καὶ τὴν παρακαλάει. Καθὼς τήνε χαϊδεύει, νοιώθει πὼς ὁ πυρετὸς ἔχει ἀνέβη.

— Γιατί; Τί ἔχεις;.... Μήπως σοῦ πονεῖ πάλι ἐδῶ;.... Γιατί, παιδί μου, δὲν πίνεις πιὰ τὸ γάλα σου, νὰ γείνῃς γρήγορα καλὰ καὶ τώρα πο θάμπῃ ὁ Μάης νὰ βγοῦμε κι' ἐμεῖς ἔξω, νὰ πᾶμε στὴν ἐξοχή...., ἔ;....

«Ὄχι, δὲ θέλει τίποτα, δὲν πονεῖ πουθενά.... δὲν τῆς πάει κάτω τίποτα.... Ἔχει ἐδῶ ἕναν κόμπο!....»

— Γιατί; Πές μου ἐμένα....

Ἄχ, πῶς θὰ ἤθελε νὰν τῆς πῇ: «Μαμά, εἶνε δυὸ βραδιὲς τώρα ποὺ δὲ βλέπω πιὰ στὸν ἀντικρυνὸ τοῖχο τὸν ἀγαπημένο μου ἴσκιο.» Αὐτὸ θὰ ἤθελε νὰ πῇ, μὰ κάτι τὴν κρατάει, κι' αὐτὴ δὲν ξαίρει τί. Δὲν ξαίρει γιατὶ ντρέπεται. Κάτι ὅμως λέει μπερδεμένα.

— Τί εἶπες; ρωτᾶ ἡ μητέρα της γεμάτη ἀγωνία.

— Λέω.. ἀκούγαμε καμμιὰ φορὰ καὶ κεῖνο τὸ βιολί. Τώρα, φαίνεται, θἄφυγε αὐτός. Λές, μαμά, νἄφυγε;

Καὶ στὸ πρόσωπό της δὲ βλέπει παρὰ δυὸ μάτια ποὺ καῖνε μὲ τὴ φλόγα τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῆς ἐλπίδας.

***ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ**: Τὸ τέλος.*

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

Η ΘΑΜΠΩΜΕΝΗ ΧΩΡΑ

Πολλὲς φορὲς στοῦ δειλινοῦ τὴ μυστικὴ τὴν ὥρα,
ὅταν γυρνῶ μὲ τὴν ψυχὴ βαρυὰ συλλογισμένη,
πολλὲς φορὲς στὴν ἐρημιὰ βγαίνει μιὰν ἄϋλη χώρα,
μιὰ χώρα πάντα σιωπηλὴ καὶ πάντα θαμπωμένη.
Τὰ σπίτια της εἶνε κλειστὰ κι' εἶνε παληά. Κλω-
(νάρια
ξεβγαίνουν μέσ' ἀπ' τὶς φτωχὲς αὐλές, τὶς ρημαγ-
(μένες,
στοὺς τοίχους, στὰ κατώφλια τους φυτρώνουνε χορ-
(τάρια
κι' ἡ στέγες μέσ' στὴν πράσινη τὴ μούχλα εἶνε
(ντυμένες.
Ἔτσι εἶνε. Κι' ἄλλα τἄχω δεῖ — θαρρῶ — στὰ
(μαῦρα ξένα,
ἄλλα ἐδῶ πέρα στὸ χωριὸ καὶ κάποια στὸ νησί μου,
κάποια στὸ δρόμο τοῦ γιαλοῦ, σὲ χρόνια εὐτυχι-
(σμένα,
κι' ὅλα τους, κι' ὅλη ἡ χώρ' αὐτὴ μοῦ λέει γιὰ τὴ
(ζωή μου.
Ἀ! Καθὼς μπαίνω στ' ἄχαρα τὰ βραδυνὰ στε-
(νά της,
κανένας δὲν ὑπάρχει πειὰ νὰ βγῇ νὰ μ' ἀπαντήσῃ,
ἐγὼ εἶμαι ὁ μόνος κι' ὁ στερνὸς ποὺ τὰ περνῶ
(διαβάτης.
Θυμᾶμαι ἀγάπες. σβύνεται τὸ λίγο φῶς στὴ δύσι.
Σβύνεται ἀγάλια, ὁλότελα. Κι' ἡ χώρα ἡ θαμπω-
(μένη
μαζὺ μ' ἐκεῖνο σιωπηλὴ βυθίζεται μακρυά μου.
Γυρνάω σκυφτός. Κι' ἀλλοίμονο, τριγύρω μου δὲ
(μένει
παρὰ ἡ νυχτιὰ κι' ἡ σκοτεινιὰ κι' ἡ ἀτέλειωτη ἐ-
(ρημιά μου.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΣΑΝ ΠΟΛΥ

Η ΕΡΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΛΟΛΑΣ ΜΟΝΤΕΖ

Δ'.

ΜΟΛΙΣ ἡ Λόλα Μοντὲζ ἔμαθε τὸν θάνατο τοῦ φίλου της, τοῦ ἀτυχοῦς ἀξιωματικοῦ Τζέφφερυ, ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ ὑπομείνῃ τὸ χωρισμό της καὶ ὑπέκυψε στὴν ὕπουλη ἀρρώστεια τοῦ στήθους του, εἶπε μὲ χαιρεκακία:

— Καλὰ νὰ πάθῃ! Γιατί νὰ μὴν ἐπιμείνῃ νὰ μὲ παντρευτῇ; Μ' ἄφησε στοὺς πέντε δρόμους ἐξ αἰτίας τοῦ καταραμένου τοῦ θείου του κι' ἀναγκάστηκα ἔτσι νὰ χαρίζω τὴν καρδιά μου στὸν ἕνα καὶ στὸν ἄλλο. Ἄχ, αὐτοὶ οἱ ἄνδρες!... Τί ἄκαρδοι!... Μὰ ἔγνοια τους. Θὰ ψήσω χιλιάδες ἀπ' αὐτούς!...

Ἡ Λόλα κράτησε τὸ λόγο της καὶ ἔκανε πραγματικῶς ὅ,τι εἶπε. Στὸ διάστημα τῶν ἀκόλουθων πέντε ἐτῶν, εἶχε ἀποχτήσει τόσους φίλους, ὥστε, καθὼς ἔλεγε ἡ ἴδια, δὲν θυμόταν οὔτε τὰ ὀνόματά τους.

Ἀλλ' ἂς παρακολουθήσουμε λεπτομερέστερα τὴ σταδιοδρομία της.

Ἀφοῦ ἡ ὡραία ζωντοχήρα ξώδεψε μέχρι τελευταίας πεντάρας στο Λονδῖνο τὸ γενναῖο χρηματικὸ δῶρο τοῦ σὲρ Χότζ, ξαναγύρισε στὸ 1839 στὴν Ἱσπανία καὶ ἔγινε χορεύτρια, διατρέχοντας ὅλες τὶς ἐπαρχίες, ἀπὸ τῆς Γαλικίας μέχρι τῆς Ἐστρεμαδούρας. Κατόπιν θέλησε νὰ ἐπιδείξῃ τὴ χορευτική της δεινότητα καὶ στὸ Θέατρο τῶν Βρυξελλῶν, ὅπου ἔμεινε λίγον καιρό, ὕστερα δὲ πῆγε στὸ Παρίσι.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐκεῖ δὲν μπόρεσε νἄβρῃ μιὰ θέσι ἀνταξία τοῦ ταλέντου της, ἐπισκέφτηκε διαδοχικὰ τὸ Βερολῖνο, ὅπου τὴν ἐσφύριξαν, τὴ Βεσσαραβία, ὅπου τὴν ἐκυνήγησαν, καὶ τὴν Πετρούπολι, ὅπου ὁ Τσάρος τὴ δέχτηκε μ' ἀνοιχτὲς ἀγκάλες καὶ τὴν ἐγέμισε μὲ ρούβλια.

Καὶ τώρα θὰ σᾶς διηγηθοῦμε μερικὰ χαρακτηριστικὰ ἀνέκδοτα, σχετικὰ μὲ τὶς ὀνομαστὲς αὐτὲς περιοδεῖες τῆς Μοντέζ.

Ὅταν ἡ Λόλα βρισκόταν στὶς Βρυξέλλες, ἐρωτεύτηκε ἕναν τραπεζίτη. Μιὰ μέρα ὅμως μάλωσε ξαφνικὰ μὲ τὸν θιασάρχη της κι' ἐπειδὴ τὴν ἴδια μέρα τἄχε χαλάσει καὶ μὲ τὸν φίλο της, διάταξε τὴν ὑπηρέτριά της νὰ ἑτοιμάσῃ τὰ μπαοῦλα της γιατὶ **θἄφευγε.**

Ναί, ἀλλὰ τὴν προηγουμένη ἡμέρα εἶχε ἀγοράσει νταντέλλες ἀξίας 6,000 δραχμῶν, τὶς ὁποῖες θὰ πλήρωνε βέβαια ὁ τραπεζίτης, ἂν δὲν τὰ χαλοῦσαν. Τώρα ὅμως ποὺ τὰ τσούγκρισε μαζύ του, πῶς θὰ ἐξοφλοῦσε τὸ χρέος της;

Ἡ Λόλα βρέθηκε σὲ δύσκολη θέσι, γιατὶ δὲν βαστοῦσε ἐπάνω της παρὰ χίλια λουδοβίκεια, μὲ τὰ ὁποῖα μόλις θὰ μποροῦσε νὰ συντηρηθῇ κατὰ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς παραμονῆς της στὸ Παρίσι.

Εἶχε βραδυάσει. Κι' ἡ Λόλα ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ, ὅταν ἡ Μαριέττα, ἡ θαλαμηπόλος της, τῆς χτύπησε τὴν πόρτα.

— Τί τρέχει; ρώτησε ἡ **Λόλα.**

— Ἔχω ἕνα γράμμα γιὰ τὴν κυρία, ἀπάντησε ἡ **ὑπηρέτρια.**

Μπαίνοντας ὅμως μέσα ἡ Μαριέττα, δὲν τῆς ἔδωσε γράμμα, ἀλλὰ ἕνα μικρὸ πακέττο. Ἡ Λόλα τὸ ἄνοιξε καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἕνα... φύλλο χαρτιοῦ ἀρωματισμένο, μὲ τὶς ἑξῆς λέξεις ἐπάνω:

*«Ἐκ μέρους τοῦ φίλου τῆς **Βομβάης**».*

Στὸ λακωνικὸ αὐτὸ σημείωμα ἦταν καρφιτσωμένο ἕνα γραμμάτιο χιλίων λιρῶν στερλινῶν, πληρωτέων ἅμα τῇ ἐμφανίσει στὴν Τράπεζα Βάνδεβοργ τῶν Βρυξελλῶν.

— Ποιὸς σοῦ τὤδωσε αὐτό; ρώτησε ἡ χορεύτρια τὴν θαλαμηπόλο της κατασυγκινημένη.

— Ἕνας ὑπηρέτης, ἀπάντησε ἡ **Μαριέττα.**

— Ποῦ εἶνε τώρα;

— Ἔφυγε.

Ὥστε λοιπὸν ὁ Ροῦνα-Σίγγ, ὁ «φίλος τῆς Βομβάης» βρισκόταν στὴν ἴδια χώρα καὶ στὴν ἴδια πόλι, μέσα στὶς Βρυξέλλες! Καὶ ὅμως δὲν παρουσιαζόταν μπροστά της. Γιατί τάχα;

Ἡ Λόλα σκέφτηκε πάρα πολὺ πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἀλλὰ δὲν βρῆκε καμμιὰ λύσι... Ἐρεύνησε τὴν ἄλλη μέρα παντοῦ, ἀλλὰ δὲν ἀνακάλυψε πουθενὰ τὸν Ροῦνα-Σίγγ, τὸν σωτῆρα της. Μυστήριο!... Σκοτεινὸ μυστήριο ἐκάλυπτε τὸν γενναιόδωρο Ἰνδό.

Ὡστόσο, τὴν ἄλλη μέρα ἡ Λόλα εἰσέπραξε τὶς χίλιες λίρες ἀπ' τὴν Τράπεζα Βάνδεβοργ, **πλήρωσε τὰ χρέη της κι' ἔφυγε** ἀπ' τὶς Βρυξέλλες.

* * *

Στὰ 1841, λίγον καιρὸ ὕστερ' ἀπ' τὸ περιστατικὸ ποὺ διηγηθήκαμε παραπάνω, ἡ Λόλα βρισκόταν στὴν Πετρούπολι, σέρνοντας πίσω της ὁλόκληρη δεκάδα ἐρωτευμένων Ρώσσων εὐγενῶν. Ἐπειδὴ ὅμως βαρέθηκε τὴν πόλι τοῦ Μ. Πέτρου, ἀποφάσισε νὰ πάρῃ ἀλλοῦ τὸν ἀέρα της...

Ἐν τούτοις, ὅπως στὶς Βρυξέλλες, εἶχε κάμει καὶ στὴν Πετρούπολι χρέη. Ὄχι βέβαια πολλά. Μόνο καμμιὰ δεκαριὰ χιλιάδες φράγκα! Τὸ ποσὸν ἦταν ἀστεῖο φυσικά, προκειμένου γιὰ τὴ Μοντέζ, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἔπρεπε νὰ τὸ ἐξοφλήσῃ πρὶν ἀναχωρήσῃ.

— Μεῖνε ἀκόμα ἕνα μῆνα, τῆς ἔλεγε ὁ στρατηγὸς Πογρόφιοφ, καὶ ἀναλαμβάνω νὰ σοῦ πληρώσω ἐγὼ τὰ χρέη σου κι' ὅλα τ' ἄλλα ἔξοδά σου.

Ἀλλὰ ἡ χορεύτρια ἐσυχαινόταν τὸν Ρῶσσο στρατηγό.

— Ὄχι, θὰ φύγω, τοῦ ἀπαντοῦσε.

— Πλήρωσε τότε τὰ χρέη σου...

— Δὲν ἔχω!

Ὁ παραπάνω διάλογος εἶχε ἐπαναληφθεῖ τέσσερες φορὲς ἐκείνη τὴν ἡμέρα καὶ ἡ Λόλα δὲν εἶχε ἀποφασίσει ἀκόμα ἂν ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἢ νὰ φύγῃ.

Ἔξαφνα μπῆκε στὸ δωμάτιό της ἕνας ὑπηρέτης καὶ τῆς ἔδωσε ἕνα δέμα ποὺ εἶχαν φέρει γι' αὐτὴν κάτω.

Ἡ Λόλα τὸ ἄνοιξε γεμάτη περιέργεια, καὶ τί φαντάζεστε ὅτι βρῆκε μέσα; Ἕνα τραπεζογραμμάτιο χιλίων λιρῶν καὶ μιὰ σημείωσι ποὺ ἔλεγε:

«Νὰ μὲ συγχωρεῖτε γιατὶ ἄργησα!

Καὶ πάλιν ὁ Ροῦνα-Σίγγ!... Καὶ πάλιν ὁ μυστηριώδης Ἰνδός! Αὐτὸ πειὰ καταντοῦσε μυθιστορηματικό. Ἡ Λόλα νόμιζε πὼς ὀνειρεύεται. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, γιατὶ δὲν παρουσιαζόταν μπροστά της ὁ γενναιόδωρος Ἰνδός; Ὦ, πόσο ποθοῦσε νὰ τὸν ἔβλεπε! Εἶχε ἀηδιάσει πειὰ τοὺς λευκοὺς καὶ τοὺς ξανθούς...

Ὅπως κι' ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὁ Ροῦνα-Σίγγ τὴν παρακολουθοῦσε παντοῦ καὶ ἡ Λόλα εἶχε τὴν πεποίθησι πὼς ἦταν ἐρωτευμένος μαζύ της, πὼς θὰ τὸν ἐγνώριζε μιὰ μέρα. Πλήρωσε λοιπὸν τὰ χρέη της στὴν Πετρούπολι κι' ἔφυγε γιὰ τὸ Παρίσι.

* * *

Μὲ τὴν παραμονὴ τῆς Λόλας στὸ Παρίσι συνδέεται καὶ ἕνα περιστατικὸ αἱματηρό. Θὰ σᾶς τὸ διηγηθοῦμε κι' αὐτό.

Μόλις ἡ Λόλα πῆγε στὸ Παρίσι, ἡ πρώτη της φροντίδα ἦταν ν' ἀπευθυνθῇ πρὸς τοὺς ἄσσους τῶν κριτικογράφων γιὰ να τὴ ρεκλαμάρουν.

Ἄσσοι τῆς κριτικογραφίας ἦσαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη — στὸ 1844 — ὁ Στανίν, ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ, ὁ Φλωρεντῖνος Ρὸλ καὶ ὁ Ἀμεδαῖος Ἀσάρ, οἱ ὁποῖοι τῆς ὑποσχέθηκαν ἐκ συμφώνου καὶ προθυμότατα τὴ συνδρομή τους.

Ἔτσι, μὲ τὴ ρεκλάμα τῶν πανισχύρων φίλων της, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐπαινοῦσαν κάθε τόσο ἀπὸ τὶς στῆλες τῶν ἐφημερίδων των, ἡ Λόλα κατώρθωσε νὰ εἰσχωρήσῃ στὸ θέατρο τῆς Ὄπερας.

Ἡ δυὸ πρῶτες παραστάσεις της πῆγαν καλούτσικα. Ἡ Λόλα δὲν ἦταν κυρίως χορεύτρια, ἀλλὰ ἕνα εἶδος μαινομένης Βακχίδος, ἡ ὁποία χοροπηδοῦσε σὰν τρελλή.

Στὴν τρίτη ὅμως ἐμφάνισί της τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Τὰ εἰρωνικὰ γέλια καὶ τὰ ποδοκροτήματα τῆς ἔδωσαν νὰ καταλάβῃ πὼς τὸ Παρισινὸ κοινὸ δὲν θὰ τῆς συγχωροῦσε τὰ χοροπηδήματά της, τ' ἄγρια καὶ ἐξωφρενικά. Ἡ Λόλα ὅμως δὲν κατάλαβε τὶς πλάγιες αὐτὲς ὑποδείξεις. Ἢ μᾶλλον δὲν θέλησε νὰ τὶς καταλάβῃ. Καὶ ἔτσι βγῆκε νὰ χορέψῃ καὶ γιὰ τετάρτη φορά.

Τότε ὅμως ὅλοι οἱ θεαταὶ σηκώθηκαν ἐπάνω, σὰν ἕνας ἄνθρωπος, καὶ ἄρχισαν νὰ τὴ σφυρίζουν, νὰ τὴ γιουχαΐζουν, νὰ ποδοκροτοῦν ἀγρίως. Μέσα στὸ φοβερὸ αὐτὸ πανδαιμόνιο, ἡ Λόλα ἔσκυψε ἥσυχα-ἥσυχα, ἔλυσε τὴν καλτσοδέτα της, τὴν ἔκαμε κομμάτια καὶ τὴν πέταξε πρὸς τὸ πλῆθος κραυγάζοντας:

— Εἶστε ἄτιμοι!...

Τότε ἡ θύελλα ξέσπασε πιὸ τρομερὴ καὶ ἡ Λόλα ἔφυγε ἀπ' τὴν πίσω πόρτα τοῦ θεάτρου. Μὰ δὲν ἔβαλε γνῶσι. Σὲ λίγον καιρὸ ἐνεφανίσθη σ' ἕνα ἄλλο θέατρο, ἀλλὰ κι' ἀπὸ κεῖ δὲν ἄργησαν νὰ τὴ διώξουν, γιατὶ δὲν τὴν ἐγούσταρε τὸ κοινόν.

Τότε πειὰ ἡ Λόλα, βλέποντας ὅτι δὲν εὐδοκιμοῦσε στὸ θέατρο, ἐτράπη **πρὸς ἄλλη κατεύθυνσι,** ὅπου τῆς ἦταν εὐκολώτερο νὰ διακριθῇ.

***ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ**: Ἡ συνέχεια.*

Ἡ Λόλα Μοντέζ, στὴν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας της καὶ τῆς ὠμορφιᾶς της.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΜΠΡΑΜ ΣΤΟΟΥΚΕΡ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

ΑΝΑΣΤΕΝΑΞΕ ἡ δόλια ἡ μάνα μου βαρειά, ζήτησε νὰ πιῆ λίγο ζεστὸ κρασὶ μὲ ζάχαρι καὶ μοῦ εἶπε :

— Νοιώθω πὼς ἔφτασαν τὰ στερνά μου, γυιέ μου. Μὰ γὼ εἶμαι γρηά, ἔχω τὸ ἕνα πόδι στὸ λάκκο. Θὰ μὲ φάη ποὺ θὰ μὲ φάη ἡ μαύρη γῆς. Κύτια μονάχα νὰ σωθῆς ἐσὺ καὶ τὰ παιδιά. Ὁρκίσου πὼς θὰ φύγης ἀπ' τὸ μέρος αὐτό, παιδί μου, καὶ θὰ σοῦ πῶ πῶς μὲ βρῆκε ἡ ξαφνικὴ συμφορά...

— Μητέρα, τῆς ἀποκρίθηκα, τὸ ξέρεις πὼς ἔχω ἀπόφασι νὰ τὰ παρατήσω ὅλα σύξυλα καὶ νὰ φύγω. Ἀρκεῖ νὰ καλυτερέψη ἡ Ἀρλέττα, μητέρα. Μὰ ἂν πεθάνει ἀπόψε, τί νὰ κάμω τότε, Θεέ μου ;

— Μὴν ἀπελπίζεσαι, γυιέ μου, μὴ σαστίζης. Ἂν ὁ Κύριος εἶν' ὀργισμένος μαζύ μας γιὰ τὰ κρίματά μας, θὰ μᾶς λυπηθῆ στὸ τέλος καὶ θὰ μᾶς ἐλεήση. Κάνε κουράγιο, παιδί μου. Ζωντανοὺς ἢ νεκρούς, πάρε μας ὅλους ἀπὸ δῶ πάνω καὶ φύγε τὸ γρηγορώτερο, φύγε... Θὰ τὸ κάμης, γυιέ μου ; Θ' ἀκούσης τὴ γρηὰ μάνα σου ;

— Ναί, μητέρα, θὰ κάμω ὅπως μοῦ λές.

— Μοῦ τ' ὁρκίζεσαι ;

— Σοῦ τὸ ὁρκίζομαι, μητέρα. Καὶ τώρα πές μου τί σοῦ συνέβη ἀκριβῶς. Πῶς μπῆκε μέσα στὴν κάμαρα ποὺ βρισκόσουνα ὁ καταραμένος βρυκόλακας ;

Πρὶν ἀπαντήση, ἡ μάνα μου γύρισε ἕνα γύρο στὸ δωμάτιο τὸ θολὸ βλέμμα της.

— Εἴμαστε μονάχοι οἱ δυό μας, παιδί μου ;

— Ναί, μητέρα.

— Καὶ τώρα ἄκου... Ἄκουσε τὴ γρηὰ μάνα σου. Ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ τὸν ἴδιο τὸν τρισκατάρατο, τὸν ἴδιο τὸ διάβολο. Δὲν φοβᾶται, παιδί μου, οὔτε τὰ ξόρκια, οὔτε τὰ φυλαχτά, οὔτε τὰ βότανα. Κι' ἐγὼ κρατῶ φυλαχτὸ ἐπάνω μου κι' ὅμως δὲν φοβήθηκε νὰ μοῦ κάνη κακό...

— Πῶς μπῆκε μέσα στὴν κάμαρα, μητέρα ;

— Ποῦ τὸ ξέρεις πὼς μπῆκε, γυιέ μου; Αὐτὸς κάνει τὸ κακὸ ἀπὸ μακρυά. Δὲν τὸν εἶδα νὰ μπῆ στὴν κάμαρα. Ἕνα νυχτοπούλι, ἕνα καταραμένο πουλὶ τῶν τάφων καὶ τῶν σκοταδιῶν ἦρθε κι' ἔσκουζε κοντὰ στὸ παράθυρο. Τ' ἄκουσα καὶ σταυροκοπήθηκα. Τὸ ξόρκισα νὰ πάη στὶς ἐρημιὲς καὶ στοὺς γκρεμούς, μὰ αὐτὸ δὲν ἔφυγε. Ἔμεινε γαντζωμένο στὸ μύλο ποὺ στηρίζουμε τὸ παράθυρο κι' ὅλο ἔσκουζε, ἔσκουζε. Κι' ἔξαφνα τὸ παράθυρο ἔτριξε. Ἔτριξε μιά, δυό, τρεῖς καὶ γκὰπ ἄνοιξε μονάχο του διάπλατα. Ξαφνιάστηκα καὶ σήκωσα τὸ βλέμμα μου νὰ δῶ. Καὶ τότε, γυιέ μου, ὁ Θεὸς νὰ φυλάη τοὺς καλοὺς Χριστιανούς, τότε εἶδα τὸ σατανᾶ, ἀντίκρυσα τὰ μάτια του, κάτι μάτια κιτρινοπράσινα, γεμᾶτα μῖσος καὶ κακία. Μὲ κύτταζαν κι' ἔπαιζαν μέσα στὸ θεοσκόταδο σὰν νεκρικὲς λαμπάδες... Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, θέλησα νὰ πῶ, μὰ δὲν πρόκαμα. Τὸ τζάμι ἔσπασε ξαφνικὰ σὲ χίλια κομμάτια. Τὸ φῶς ποὖχα μπρός μου ἀναποδογύρισε. Κι' ἀπ' τὸ σπάσιμο τῶν τζαμιῶν χύθηκε μέσα στὴν κάμαρα, ἅπλωσε ἴσια ἐπάνω μου ἕνα χέρι... τὸ χέρι του. Πρόλαβα κι' εἶδα τὴν παλάμη του τριχωτὴ σὰν τοῦ διαβόλου, εἶδα τὰ νύχια του σουβλερὰ καὶ κόκκινα, σὰν ματωμένα... Ἀπ' τὸ τζάμι ὥς τὸ μέρος ποὺ καθόμουνα μπρὸς στὸ σεντοῦκι, ἡ ἀπόστασι ἦταν ἀρκετή, κάπου τρεῖς— τέσσερες δρασκελιὲς τόπος. Κι' ὅμως τὸ νυχᾶτο του χέρι μ' ἔφτασε. Μὲ πρόφτασε πρὶν σηκωθῶ —καὶ μὲ τί πόδια νὰ σηκωνόμουν ποὖτρεμαν σὰν τὸ καλάμι— μὲ πρόφτασε, λέω, γυιέ μου, καὶ μ' ἅρπαξε ἀπ' τὸ λαιμό... Θεέ μου, τί τρομάρα !... Τὸ χέρι του ἦταν παγωμένο καὶ τὰ νύχια του καίγανε. Ἐννοιωσα τὴ φωτιά τους ὥς τὰ βάθη τοῦ κορμιοῦ μου, ὥς τὸ μεδοῦλι τῆς ραχοκοκκαλιᾶς μου... Ἡ πνοή μου κόπηκε... Μπόρεσα ὡστόσο νὰ φωνάξω. Φώναξα μιὰ ἢ δυὸ φορὲς καὶ σωριάστηκα κάτω...

Ἐξαντλημένη ἀπ' τὸν κόπο ποὖκανε ἡ μάνα μου νὰ τὰ διηγηθῆ ὅλ' αὐτά, ἀποκοιμήθηκε σιγὰ—σιγά, ἔπεσε μᾶλλον σ' ἕνα παράξενο βύθισμα κι' ἄρχισε νὰ τινάζεται κάθε τόσο καὶ νὰ παραμιλάη.

Κόντευα νὰ τρελλαθῶ...

Ἡ συμφορὲς αὐτὲς μ' εἴχανε συντρίψει...

Εἶδε ἕνα θέαμα φρικτὸ ποὺ τὸν κάρφωσε στὴ θέσι του...

Σκέφθηκα ὡστόσο νὰ τρέξω νὰ δῶ τί γινότανε ἡ κόρη μου. Μόλις βγῆκα στὸ διάδρομο, ἕνας ὑπηρέτης ἦρθε τρέχοντας, κατάχλωμος καὶ λαχανιασμένος κι' ἔπεσε ἐπάνω μου.

— Ἀφέντη, μοῦ εἶπε, κάποιος σκότωσε τ' ἄλογα τοῦ σταύλου!...

Μαρμάρωσα.

— Τί λές ; εἶπα. Μιλᾶς σωστά ; Τὰ σκότωσαν ! Ἐξηγήσου γρήγορα.

Μοῦ διηγήθηκε τότε, ὅτι εἶχε κατέβει στὴν ἀποθήκη νὰ γεμίση μιὰ μπουκάλα κρασί, κρατῶντας ἕνα κερὶ γιὰ νὰ βλέπη. Καθὼς περνοῦσε ἔξω ἀπ' τοὺς σταύλους, εἶδε ἕνα θέαμα φρικτὸ ποὺ τὸν κάρφωσε στὴ θέσι του. Τ' ἄλογα κοίτονταν σωριασμένα κάτω μὲ τοὺς λαιμοὺς κομένους, κατασπαραγμένα σχεδόν, σὰν νἄχε ἐπιτέσει ἐναντίον τους ὁλόκληρη ἀγέλη λύκων !... Τὸ αἷμα ἔτρεχε ἄφθονο καὶ πότιζε τὸ νοτισμένο ἔδαφος. Μονάχα ἕνα ἄλογο εἶχε ξεφύγει τρομαγμένο μέσα στὸν κῆπο, κι' ἕνα μουλάρι, πολὺ ἄγριο, εἶχε σωθεῖ γιατὶ βρισκόταν κλεισμένο σ' ἄλλο μέρος τῆς ἐπαύλεως.

— Πᾶμε, πᾶμε γρήγορα νὰ δοῦμε, τοῦ εἶπα, ζαλισμένος ἀπ' τὴν ἀπελπισία, μισότρελλος.

— Καὶ τὰ ποντίκια, ἀφέντη ;

— Ποιὰ ποντίκια ;

Ἔκαμα τὴν ἐρώτησι αὐτὴ κι' ἡ σκέψι μου πῆγε ἀμέσως στοὺς ἀπαίσιους ποντικοὺς τοῦ πύργου τοῦ Δράκουλα.

— Ποιὰ ποντίκια ; ξαναρώτησα.

— Ἕνα πλῆθος μεγάλα ποντίκια ἔχουν γεμίσει τοὺς σταύλους καὶ τὸν κῆπο. Δὲν ξέρω τί νὰ πῶ, ἀφέντη... Ἡ νύχτα αὐτὴ εἶνε νύχτα Κολάσεως. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐλεήση !...

— Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐλεήση ! μουρμούρισα.

Κατεβήκαμε κάτω.

Ὁ ὑπηρέτης εἶχε δίκηο. Ὁ βρυκόλακας εἶχε κατασπαράξει τ' ἄλογα, ὅπως εἶχε κάνει ἄλλοτε μὲ τὰ σκυλιά.

Πῆρα τὸ κεφάλι μου μέσα στὰ χέρια μου, γιὰ νὰ μὴ μοῦ φύγη τὸ μυαλό.

Τί μποροῦσα νὰ κάμω πειά ;

Ἔκλεισα τὴν πόρτα τοῦ σταύλου καὶ φροντίσαμε ὕστερα, μέσα στὸ σκοτάδι, νὰ πιάσουμε τὸ τρομαγμένο ἄλογο καὶ νὰ τὸ κλείσουμε μαζὺ μὲ τὸ μουλάρι.

Τὰ ζῶα αὐτὰ μᾶς ἦσαν πολὺ χρήσιμα.

Πῶς θὰ φεύγαμε τὸ πρωΐ γιὰ τὴν πολιτεία ;

Ἡ βροχὴ ἐξακολουθοῦσε...

Οἱ λύκοι οὔρλιαζαν...

Καὶ μακρυὰ κάπου, ἀκούστηκε τὴν ἴδια ὥρα τὸ ἀπαίσιο γέλιο τοῦ βρυκόλακα, ἕνα γέλιο ἀνατριχιαστικό, σαρκαστικό, διαβολικό, ἀπαίσιο....

(Ἀπ' τὸ Ἡμερολόγιο τοῦ Βλαδιμήρου Χάϊντεβιτς).

Συνέχεια.—Ὅταν ξανανέβηκα ἐπάνω, βρῆκα τὴν κόρη μου στὶς τελευταῖες της στιγμές. Εἶχε ἀρχίσει ὁ ἐπιθανάτιος ρόγχος.

Γονατισμένοι πλάϊ στὸ κρεββάτι, οἱ γυιοί μου κλαίγανε ἀπαρηγόρητα.

Ὁ ἐφημέριος εἶχε γονατίσει ἐπίσης κάτω καὶ προσευχότανε.

Ρίχτηκα πάνω στὸ παιδί μου κι' ἄρχισα νὰ θρηνῶ καὶ νὰ χτυπιέμαι :

— Θεέ μου, Θεέ μου, γιατὶ μοῦ ἀφανίζεις τὴ γενιά μου ;... Γιατὶ μοῦ παίρνεις τὸ παιδί μου ;... Εἶσαι σκληρός, Κύριε !... Εἶσαι ἄκαρδος !...

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἔννοιωσα ἕνα χέρι νὰ μὲ χτυπάη στὴν πλάτη. Ἦταν ὁ γέρο ἐφημέριος.

— Μὴ βλαστημᾶς, τέκνον μου, μοῦ εἶπε. Ἡ βουλὲς τοῦ Κυρίου εἶνε ἀνεξιχνίαστες... Πᾶψε νὰ βλαστημᾶς...

Ὁ γέρο ἐφημέριος θέλησε κάτι νὰ πῆ ἀκόμα, μὰ δὲν πρόλαβε. Ἕνας τρομερός, ἕνας διαβολικὸς θόρυβος ἀκούστηκε ξαφνικὰ πάνω στὰ κεραμίδια. Κι' ἀμέσως τὸ θόρυβο αὐτὸ τὸν διαδέχτηκε ἕνας ἀπαίσιος θρῆνος, σκουξίματα στριγγὰ κι' ἀνατριχιαστικά.

— Τὰ πνεύματα τοῦ σκότους ! εἶπε ὁ ἐφημέριος.

Μὰ δὲν εἶχε δίκηο. Ἦταν ἕνα κοπάδι νυχτοπουλιῶν ποὖχε ρθεῖ κι' εἶχε καθήσει πάνω στὴ στέγη τῆς ἐπαύλεως. Ἦταν τὸ προμήνυμα τοῦ βρυκόλακα, ποὺ ξανάχε πλησιάσει στὴν ἔπαυλι, ποιὸς ξέρει μὲ τί καταχθόνιο σκοπό.

Ἡ ὑποψία μου αὐτὴ βγῆκε σὲ λίγο ἀληθινή.

Ἐνῶ ἡ βροχὴ ἔπεφτε ραγδαία, ἀκούσαμε τὰ τζάμια ἑνὸς φωταγωγοῦ, ποὺ βρισκόταν στὸ διάδρομο, ἔξω ἀπ' τὴν κάμαρα τῆς ἑτοιμοθάνατης, νὰ τρίζουν σὰν κάποιος νὰ προσπαθοῦσε νὰ τὸν βγάλη ἀπ' τὴ θέσι του.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΚΗ'.

ΕΙΣ τὸ σημεῖο αὐτὸ τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» της, ἡ Σάρα Μπερνὰρ περιγράφει τὶς περιπέτειες τοῦ σιδηροδρομικοῦ ταξειδιοῦ της ἀπ' τὸν Ἅγιο Λουδοβῖκο στὴν Κιγκιννάτη, κατὰ τὴν περιοδεία της στὴν Ἀμερική, ὁπότε λίγο ἔλειψε νὰ πέση θῦμα μιᾶς σπείρας κακοποιῶν, ποὺ ἤθελε νὰ τῆς κλέψη τὰ κοσμήματά της. Καὶ συνεχίζει :

«Προχωρούσαμε ἀργά. Εἴχαμε σβύσει ὅλα τὰ φῶτα μέσα στὸ τραῖνο, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ βλέπουμε, χωρὶς νὰ εἴμαστε ὁρατοί. Εἴχαμε δέκα λεπτὰ ποὺ προχωρούσαμε ἔτσι, ὅταν ἔξαφνα μᾶς φώτισε μιὰ μεγάλη φωτιὰ ποὺ μᾶς ἔκανε νὰ σταματήσουμε. Καὶ συγχρόνως εἴδαμε νὰ τρέχουν πρὸς ἐμᾶς ἕνα πλῆθος σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων. Ἀνατριχιάζω ἀκόμα μὲ τὴν ἰδέα ὅτι λίγο ἔλειψε νὰ σκοτώσουμε τοὺς ἀγαθοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους. Βρισκόμαστε ἀπὸ πολλῶν ὡρῶν σὲ μιὰ τέτοια νευρικὴ ὑπερέντασι, ὥστε στὴν ἀρχὴ τοὺς πήραμε γιὰ ληστὰς ποὺ ἐρχόντουσαν νὰ μᾶς σκοτώσουν.

Ἐγὼ εἶχ' ἁρπάξει τὸ περίστροφό μου... Μὰ τὸ χέρι μου ἔτρεμε τόσο, ὥστε —εὐτυχῶς— δὲν κατώρθωσα νὰ πιέσω τὴ σκανδάλη. Κάποιος ἄλλος ἐντωμεταξὺ πυροβόλησε, μὰ εὐτυχῶς κι' αὐτὸς δὲν πέτυχε κανένα.

Τέλος, ἀφοῦ ἐπακολούθησε μιὰ ἀπίστευτη φασαρία, οἱ σιδηροδρομικοὶ ποὺ μᾶς σταμάτησαν, μᾶς ἐξήγησαν περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Τὸ ἐμπορικὸ τραῖνο ποὺ εἶχε φύγει πρὶν ἀπὸ μᾶς, εἶχ' ἐκτροχιαστεῖ, χωρὶς ζημιές ὅμως καὶ χωρὶς θύματα. Ἡ σπεῖρα τῶν κακοποιῶν τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου τὰ εἶχε προβλέψει ὅλα κι' εἶχε προετοιμάσει μιὰ μικρὴ ἐκτροχίασι σὲ περίπτωσι ποὺ ὁ σύντροφός τους, ὁ γαντζωμένος κάτω ἀπ' τὸ βαγόνι, δὲν κατώρθωνε νὰ τ' ἀποχωρήση ἀπὸ τ' ἄλλα. Καὶ ἡ ἐκτροχίασι ἔγινε πράγματι, μὰ ὅταν οἱ κακοποιοὶ ὥρμησαν ἐναντίον τοῦ τραίνου ποὺ νόμιζαν πὼς ἦταν τὸ δικό μου, βρέθηκαν περικυκλωμένοι ἀπ' τοὺς ἀστυνομικούς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν σταλεῖ γιὰ νὰ τοὺς συλλάβουν. Οἱ κακοποιοὶ ἀμύνθηκαν σὰν λυσσασμένοι. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς σκοτώθηκε, δυὸ ἄλλοι τραυματίστηκαν καὶ δυὸ ἄλλοι ἀκόμα συνελήφθησαν.

Ἔπειτα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες, ὁ ἀρχηγὸς τῆς μικρῆς αὐτῆς συμμορίας ἀπαγχονίστηκε. Ἦταν ἕνα παλληκάρι εἴκοσι πέντε χρόνων, Βέλγος τὴν καταγωγή, ὀνομαζόμενος Ἀλβέρτος Βίρτζ. Ἔκανα ὅ,τι μποροῦσα γιὰ νὰ σώσω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, γιατὶ μοῦ φαινόταν ὅτι, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, εἶχα προκαλέσει μόνη μου τὸ ἔγκλημά του.

Ἂν ὁ Ἀμπεῦ κι' ὁ Ζάρρετ δὲν εἶχαν κάνει τόση ρεκλάμα στὰ κοσμήματά μου, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, αὐτὸ τὸ δυστυχισμένο παιδί, δὲν θὰ σκεφτόταν ποτὲ νὰ τὰ κλέψη. Ποιὸς ξέρει ποιὲς σκέψεις τὸν ἀνάγκασαν νὰ γίνη κλέφτης.

Ἴσως, σταματῶντας μπρὸς στὴ βιτρίνα τοῦ κοσμηματοπώλου, στὴν ὁποία εἶχαν ἐκτεθεῖ τὰ κοσμήματά μου, νὰ εἶπε : «Ὑπάρχουν ἐδῶ κοσμήματα ἀξίας ἑνὸς ἑκατομμυρίου φράγκων.... Ἂν τὰ κάνω δικά μου, θὰ τὰ ρευστοποιήσω καὶ θὰ ξαναγυρίσω στὸ Βέλγιο γιὰ νὰ κάνω εὐτυχισμένη τὴ φτωχή μου μητέρα, ἡ ὁποία στραβώνεται δουλεύοντας στὸ φῶς τῆς λάμπας καὶ θὰ παντρέψω τὴν ἀδελφή μου....» Ἴσως νὰ ἦταν ἐφευρέτης καὶ νὰ εἶπε : «Ἄχ ! ἂν εἶχα τὰ χρήματα ποὺ ἀντιπροσωπεύουν αὐτὰ τὰ κοσμήματα, θὰ μποροῦσα νὰ ἐκμεταλλευθῶ μόνος μου τὴν ἐφεύρεσί μου, ἀντὶ νὰ τὴν πουλήσω σὲ κάποιον ἠλίθιο πλούσιο ποὺ θὰ τὴν ἀγαριάση γιὰ ἕνα κομμάτι ψωμί....».

Βέβαια, τὸ νὰ κλέψη κανεὶς τὴν περιουσία ἑνὸς ἄλλου ἀνθρώπου, δὲν εἶνε ἀγαθὴ πρᾶξις, μὰ ἀσφαλῶς δὲν πρέπει νὰ τιμωρεῖται μὲ θάνατο. Ὢ ! ὄχι... Τὸ νὰ σκοτώση κανεὶς ἕνα παλληκάρι εἰκοσιπέντε χρόνων, εἶν' ἕνα ἔγκλημα πολὺ μεγαλείτερο ἀπ' τὴν κλοπὴ μερικῶν κοσμημάτων.

Καὶ ἡ κοινωνία ποὺ συγκεντρώνεται ὁλόκληρη γιὰ νὰ κρατήση τὴ ρομφαία τῆς δικαιοσύνης εἶνε πολὺ πιὸ ἄνανδρη, ὅταν σκοτώνει, ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ κλέβει καὶ δολοφονεῖ ὁλομόναχος, ἔχοντας ἐπίγνωσι ὅλων τῶν κινδύνων ποὺ διατρέχει !

Ὢ ! ἔκλαψα πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο ποὺ δὲν τὸν ἤξερα καθόλου. Ἴσως ἦταν ἕνας ἥρως, ἴσως ὅμως νὰ ἦταν κι' ἠλίθιος. Πάντως ἦταν παλληκάρι 25 χρόνων καὶ εἶχε δικαιώματα στὴ ζωή.

Μισῶ τὴ θανατικὴ ποινή ! Εἶν' ἕνα ἀπομεινάδι ἀνανδρείας ἀπ' τοὺς χρόνους τῆς βαρβαρότητος! Ἀποτελεῖ αἶσχος γιὰ τὸν πολιτισμό.

……

Ἔχω δεῖ τέσσερες θανατικὲς ἐκτελέσεις : μιὰ στὸ Λονδῖνο, μιὰ στὴ Μαδρίτη καὶ δυὸ στὸ Παρίσι. Στὸ Λονδῖνο ἀπαγχονίζουν τοὺς θανατοποινῖτες κι' αὐτὸ μοῦ φαίνεται πιὸ φριχτό, πιὸ ἀποκρουστικό, πιὸ βάρβαρο ἀπὸ κάθε ἄλλο θάνατο. Ὁ κατάδικος ἦταν καμμιὰ τριανταριὰ χρόνων μὲ φυσιογνωμία πολὺ ἀρρενωπή. Τὸν εἶδα γιὰ ἕνα δευτερόλεπτο. Αὐτὸς ὕψωσε τοὺς ὤμους του ἀντικρύζοντάς με καὶ τὸ βλέμμα του ἦταν γεμᾶτο περιφρόνησι γιὰ τὴν περιέργειά μου.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ αἰσθανόμουν πὼς ἡ σκέψεις αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἦταν πολὺ ἀνώτερες ἀπ' τὶς δικές μου καὶ μοῦ φαινόταν πολὺ μεγαλείτερος ἀπ' αὐτοὺς ποὺ τὸν περιστοίχιζαν. Ἴσως γιατὶ βρισκόταν πιὸ κοντὰ ἀπ' ὅλους μας στὸ μεγάλο μυστήριο τοῦ θανάτου. Μοῦ φαινόταν πὼς χαμογελοῦσε τὴ στιγμὴ ποὺ τοῦ σκέπαζαν τὸ πρόσωπο μὲ τὴν κουκούλα, κι' ἔφυγα ἀμέσως ἀναστατωμένη....

Στὴν Μαδρίτη εἶδα πάλι ἕναν κατάδικο ποὺ τὸν βασάνισαν πρὶν τὸν καρατομήσουν κι' ἡ βαρβαρότης τῶν βασανιστηρίων ποὺ τοῦ ἐπέβαλαν μ' ἄφησε περίτρομη ἐπὶ πολλὲς βδομάδες. Ἔλεγαν πὼς εἶχε σκοτώσει τὴ μητέρα του, μὰ καμμιὰ θετικὴ ἀπόδειξις δὲν ὑπῆρχε ἐναντίον τοῦ δυστυχισμένου αὐτοῦ νέου. Τὴ στιγμὴ ποὺ περνοῦσε τὸ κεφάλι του στὴν τρύπα τῆς λαιμητόμου, φώναξε : «—Μητέρα μου, ἔρχομαι νὰ σὲ συναντήσω καὶ περιμένω νὰ μοῦ πῆς ποιὸς σὲ σκότωσε πραγματικά...». Αὐτὰ τὰ λόγια, τὰ ὁποῖα εἶπε ἱσπανικὰ ὁ κατάδικος μὲ ζωηρὴ φωνή, μοῦ τὰ μετέφρασε ἕνας ἀκόλουθος τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας, μὲ τὸν ὁποῖο εἶχα πάει γιὰ νὰ παρακολουθήσω τὸ φριχτὸ ἐκεῖνο θέαμα. Ὁ δυστυχισμένος κατάδικος εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ μὲ φωνὴ τόσο εἰλικρινῆ, τόσο σπαραχτική, ὥστε μοῦ φάνηκε ἀδύνατον νὰ μὴν εἶνε ἀθῶος. Αὐτὴ ἄλλωστε ἦταν ἡ γνώμη καὶ ὅλων τῶν ἄλλων.

Ἡ δυὸ ἄλλες ἐκτελέσεις, στὶς ὁποῖες παρευρέθηκα, ἔγιναν στὸ Παρίσι, στὴν πλατεία Ροκέτ. Ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς καταδίκους αὐτοὺς ἦταν κάποιος νεαρὸς φοιτητὴς τῆς Ἰατρικῆς, ὁ ὁποῖος, βοηθούμενος κι' ἀπὸ κάποιον ἄλλον, εἶχε σκοτώσει μιὰ γρηὰ ἐφημεριδοπώλησσα. Ἦταν ἕνα ἔγκλημα φριχτὸ καὶ ἠλίθιο, μὰ αὐτὸς ὁ φοιτητὴς ἦταν περισσότερο τρελλὸς παρὰ ἔνοχος. Μὰ ἐπειδὴ μελετοῦσε πολύ, ἔπαθε στὸ τέλος διανοητικὴ διατάραξι. Ἔπρεπε νὰ τὸν κλείσουν σὲ μιὰ κλινική, νὰ τὸν περιποιηθοῦν ὡς ἀσθενῆ, νὰ τὸν θεραπεύσουν καὶ νὰ τὸν ξαναδώσουν στὴν ἐπιστήμη.

Ἦταν ἕνα πλᾶσμα ἀνώτερο.... Τὸν βλέπω ἀκόμα: χλωμός, μὲ τὸ βλέμμα χαμένο στὸ ἄπειρο.... Ἦσαν τόσο θλιμμένα τὰ μάτια τοῦ δυστυχισμένου αὐτοῦ παιδιοῦ !.... Ναί, εἶχε πνίξει μιὰ φτωχὴ γρηὰ γυναῖκα, ἀνυπεράσπιστη.... Ἦταν φριχτό, τρομερό... Μὰ δὲν εἶχε κλείσει ἀκόμα τὰ εἰκοσιδυό του χρόνια, τὸ μυαλό του ἦταν σαλεμένο κι' ἀσφαλῶς ἔτρεφε τεράστιες φιλοδοξίες. Ἐπίσης εἶχε ἀποκτήσει ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη του τὴ συνήθεια νὰ κόβη χέρια, πόδια καὶ νὰ κομματιάζη πτώματα γυναικῶν, ἀνδρῶν καὶ παιδιῶν... Ὅλ' αὐτὰ δὲν δικαιολογοῦν βέβαια τὴ βδελυρὴ πρᾶξι τοῦ ἀνθρώπου, μὰ οὔτε καὶ ἡ Δικαιοσύνη δικαιολογεῖται ποὺ σκοτώνει αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος, ἂν γινόταν καλά, θὰ μποροῦσε νὰ φανῆ χρήσιμος στὴν ἐπιστήμη καὶ στὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ τελευταία ἐκτέλεσις, στὴν ὁποία παραστάθηκα, ἦταν τοῦ ἀναρχικοῦ Βαγιάν. Ἦταν ἕνας ἄνδρας δραστήριος καὶ γλυκός, μὲ ἰδέες πολὺ προχωρημένες. Μοῦ ζητοῦσε πολὺ συχνὰ εἰσιτήρια γιὰ τὸ θέατρό μου, γιατὶ ἦταν, ἀλλοίμονο ! πολὺ φτωχὸς γιὰ νὰ τὰ πληρώνη... Ἆ ! ἡ φτώχεια !... Πόσο κακὸς σύμβουλος εἶνε...

Ἕνα βράδυ, ὁ Βαγιὰν ἦρθε καὶ μ' εἶδε στὸ καμαρίνι μου. Ἔπαιζα τὸ «Λορεντζάτσιο» τοῦ Μυσσέ. «Ἆ ! μοῦ εἶπε, αὐτὸς ὁ Λορεντζάτσιο ἦταν ἕνας ἀναρχικὸς σὰν καὶ μένα. Μὰ σκότωσε τὸν τύραννο καὶ ὄχι τὴν τυραννία. Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ δράσω μὲ τὸν ἴδιο τρόπο...».

Ἔπειτ' ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες ὁ Βαγιὰν ἔρριχνε μιὰ βόμβα ἐναντίον τῆς Γαλλικῆς Βουλῆς. Ὁ δυστυχισμένος ὑπῆρξε λιγώτερο τυχερὸς ἀπ' τὸν Λορεντζάτσιο, τὸν ὁποῖο φαινόταν νὰ περιφρονῆ, γιατὶ δὲν σκότωσε κανένα καὶ δὲν ἔκανε κακὸ παρὰ μόνο στὸν ἑαυτό του...

Εἶχα πεῖ νὰ μὲ εἰδοποιήσουν πότε θὰ γινόταν ἡ ἐκτέλεσίς του. Ἔτσι, ἕνα βράδυ, ἦρθε στὸ θέατρο κάποιος φίλος μου καὶ μ' εἰδοποίησε ὅτι ἡ ἐκτέλεσις θὰ γινόταν τὴν ἄλλη μέρα, στὶς ἑφτὰ τὸ πρωΐ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝ ΑΡΧΙΑΤΡΟΣ ΣΤΗΝ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑ

Ἡ συνέχεια καὶ τὸ τέλος τῶν ἀφηγήσεων τοῦ Ν. Παρίση. Μιὰ συνομιλία του μὲ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Αἰθιοπίας Ἰωάννη. Πῶς τὸν ἔντυσαν μὲ στολὴ στρατηγοῦ. «Νὰ ζῆ ὁ ἀνίκητος Γεώργιος Α΄!» Ἑλληνικὲς ἐπιγραφὲς στὴν Ἀβησσυνία. Τὸ συμβολικὸ κίτρο. Συγκινητικὰ ἐπεισόδια. Ἡ ἀναχώρησις τοῦ Ἕλληνος ἀρχιάτρου ἀπ' τὴ Μακαλέ, κ.τ.λ.

Β΄.

ΙΔΟΥ σήμερα ἡ συνέχεια τῶν ταξειδιωτικῶν ἐντυπώσεων τοῦ ἀρχιάτρου Ν. Παρίση, τὸν ὁποῖον εἶχε στείλει κατὰ τὸ 1886 στὴν Ἀβησσυνία ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Α΄, γιὰ νὰ γιατρέψη τὸν τότε Αὐτοκράτορα Ἰωάννη.

«Τὴν ἄλλη μέρα, κατὰ τὶς 7 π.μ. — γράφει ὁ Παρίσης — ἔφιππος στὴν ὡραία μου Ταινάη, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες μου καὶ τὸν διερμηνέα μου, ἐπῆγα στὰ βασιλικὰ δώματα. Ὁ ἀγαπητὸς Μοτζερὸντ Μαρσᾶ μὲ περίμενε. Μόλις μὲ εἶδε νὰ ἔρχωμαι, ἐσηκώθη, καὶ μαζύ του ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶτες, γιὰ νὰ μὲ χαιρετήσουν, ὅπως ἔκαναν πάντοτε, κατὰ διαταγὴ τοῦ Αὐτοκράτορος. Κατέβηκα ἀπὸ τὴ στολισμένη μούλα μου, ἔσφιξα τὰ χέρια τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἔπειτα ὁ Μαρσᾶ, παίρνοντάς με ἀπὸ τὸ χέρι, μοῦ εἶπε διὰ τοῦ διερμηνέως ὅτι καιρὸς εἶνε νὰ πᾶμε στὸ παράπλευρο αὐτοκρατορικὸ θησαυροφυλάκιο. Ὅταν ἐμπήκαμε ἐκεῖ, ὁ Μαρσᾶ, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν διερμηνέα, ἄρχισε νὰ μὲ ντύνη, ἀπαράλλαχτα ὅπως ντύνουν τοὺς δεσποτάδες στὶς ἐκκλησίες μας, κατὰ τὶς μεγάλες τελετές: Μοῦ φόρεσαν μεταξωτὴ κόκκινη βράκα, μακρὺ καὶ πλατύτατο πουκάμισο χρυσοΰφαντο, μ' ἔζωσαν μὲ ζώνη κόκκινη, πλατειά, γύρω ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔζωσαν τὸν χρυσοποίκιλτο τελαμῶνα τῆς μακρυᾶς σπάθης. Στὸ δεξιὸ ἀντιβράχιο μοῦ ἐφήρμοσαν βαρύτιμο ὑπομάνικο. Ἀπὸ τοὺς ὤμους μοῦ κρέμασαν ἄσπρη χλαμύδα καὶ μοῦ ἔβαλαν ἐπώμιο ἀπὸ γαλάζιο βελοῦδο. Στὸ κεφάλι μοῦ ἔβαλαν βαθυγάλαζο χρυσοποίκιλτο κάλυμμα. Τέλος, μοῦ ἔδωσαν νὰ κρατῶ στὸ ἀριστερὸ χέρι ἀσπίδα ἀργυρόχρυση, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρεμότανε χαίτη λεονταριοῦ καὶ δυὸ δόρατα δεμένα μὲ ἀργυρὸ σύρμα. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ντυμένος μὲ τὴ στολὴ καὶ τὴν πανοπλία ρ ὰ ς (στρατηγοῦ)! Δυστυχῶς, δὲν ὑπῆρχε ἐκεῖ πρόχειρος καθρέφτης, γιὰ νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειά μου.

» Ἔτσι ντυμένος, ὡδηγήθηκα ἀπὸ τὸν Μαρσᾶ στὴν πολυτελέστατη αἴθουσα τῶν Ἀνακτόρων, ὅπου ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης μὲ ὑπεδέχθη ὄρθιος καὶ μὲ χαιρέτησε κατὰ τὴν Ἀβησσυνιακὴ συνήθεια, κατεβάζοντας τὴ χλαμύδα ἀπὸ τοὺς ὤμους του καὶ δίνοντάς μου νὰ φιλήσω τὸ χέρι του.

» Ἐγὼ εἶχα ἀποστηθίσει μιὰ τυπικὴ Ἀμαρικὴ φράσι καὶ τὴν ἐξεφώνησα σὰν... παπαγάλος:

» — Ντεταντεροῦ, Γιάνχοε, ντεοαναμπατᾶ, ντὲτ νὼ ταινώ! Μετχαναλὲμ ταινά ἰστιλί! (Δηλ.: Καλημέρα σας, Μεγαλειότατε, εὐχαρίστως σᾶς βλέπω! Πῶς εἶνε ἡ ὑγεία σας; Ὁ Χριστὸς νὰ σᾶς δίνη πάντα ὑγεία!).

» Ὁ Αὐτοκράτωρ, κρατῶντας με ἀπὸ τὸ χέρι, μ' ἔφερε νὰ καθήσω πλάϊ του, σὲ ψηλὸ θρόνο, καὶ μοῦ εἶπε:

» — Ζιέχαρ μεζγυκέν! Τακαμετοῦ! (Δόξα τῷ Θεῷ! Εὐχαριστῶ. Καθῆστε!).

» Γιὰ λίγες στιγμὲς μὲ κύτταξε στὰ μάτια καὶ εἶπε στὸ διερμηνέα μου νὰ κρατῆ αὐτὸς τὴν ἀσπίδα καὶ τὰ δόρατα, γιὰ νὰ μὴν κουράζουμαι ἐγώ. Ἔπειτα, εἶπε στὸν ἴδιο νὰ μοῦ ἐξηγήση τὰ ἑξῆς βαρυσήμαντα:

» — Εἶμαι ἀδελφὸς τῶν Ἑλλήνων. Κατάγομαι ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Ἀγκάμε, ὅπου ἦρθαν τόσοι Ἕλληνες νὰ σωθοῦν ὅταν οἱ Τοῦρκοι πῆραν τὴν Κωνσταντινούπολι. Ὁ Θεὸς μ' ἔκανε Βασιλέα, γιὰ νὰ κάνω χριστιανοὺς ὅλους τοὺς λαοὺς ποὺ γειτονεύουν μὲ τὴν πατρίδα μου. Ἐστέφθηκα στὴν πρωτεύουσα Ἀξούμ, ὅπου θὰ περάσης νὰ ἰδῆς ἔργα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων καὶ θὰ διαβάσης καὶ πολλὲς ἐπιγραφὲς ἑλληνικές. Λυποῦμαι γιατὶ δὲν βρῆκαν ἐφέτος ἀρχαῖα νομίσματα ἐκεῖ ὡς διέταξα, κατὰ τὴν ἐπιθυμία σου, γιὰ νὰ σοῦ δώσω... Οἱ Ἕλληνες εἶνε ἀδελφοί μας. Μόνον ὁ ἀδελφός μου, ὁ ἀνίκητος Γεώργιος Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μπῆ στὴν Αἰθιοπία. Ὁ στρατός μου καὶ ὁ λαός μου θὰ τὸν ὑποδεχτοῦν μὲ ἀνοιχτὴ ἀγκαλιὰ καὶ ἐγὼ θὰ τοῦ δώσω τὸ σπαθί μου. Νὰ τοῦ πῆς ὅτι πολὺ τὸν ἀγαπῶ. Ἰδοὺ καὶ ἡ ἐπιστολή μου γι' αὐτόν. Τοῦ γράφω πόσο μ' εὐχαρίστησε καὶ ὅτι σὲ ἐτίμησα πολύ. Θέλω νὰ εὐχαριστηθῆ.

» Αὐτὰ εἶπε κι' ἔβγαλε ἀπὸ τὸν κόρφο του δυὸ γράμματα καὶ τ χρυσὸ παράσημο τοῦ Σολομῶντος σὲ βελουδένια θήκη.

» — Ἡ ἐπιστολὲς αὐτὲς εἶνε γιὰ τὸν ἀνίκητο ἀδελφό μου Βασιλέα Γεώργιο, ἐξακολούθησε. Αὐτὴ εἶνε δική σου, εἶνε ἡ διαταγή μου στὸ στρατὸ γιὰ νὰ σὲ περιποιοῦνται στὸ δρόμο. Ἰδοὺ καὶ ὁ σταυρὸς τοῦ Σολομῶντος. Σοῦ ἀξίζει, γιατὶ ἐκοπίασες γιὰ μένα καὶ φρούρησες πιστὰ τὸ σῶμα μου. Ὅλα σοῦ πρέπουν, ἀρχίατρε!...

» Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐσηκώθηκα, πῆρα τὰ γράμματα ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ τὰ φίλησα. Ὁ Αὐτοκράτωρ σηκώθηκε ἀμέσως καὶ μοῦ ἐκρέμασε μὲ κόκκινη μεταξωτὴ ταινία γύρω ἀπὸ τὸν λαιμὸ τὸ παράσημό του φιλῶντας με στὸ μέτωπο. Ἡ συγκίνησίς μου ἦταν μεγάλη. Ἐδάκρυσα μέχρι λυγμῶν, ἔπιασα τὸ χέρι του καὶ τὸ φίλησα πολλὲς φορές, μὴ μπορῶντας νὰ βρῶ ἄλλη λέξι, παρὰ τὸ «εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ». Ἀλλὰ καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἦταν συγκινημένος. Μοῦ ἔδειξε το κάθισμά μου. Ἐκαθήσαμε πάλι.

» Ἔπειτα ἀπὸ λίγες στιγμές, εἶπε στὸν ἐπίσης συγκινημένο διερμηνέα μου:

» — Ὁ ἀρχίατρος νὰ τιμήση τὸ παράσημό μου. Νὰ μὲ θυμᾶται.

» — Μεγαλειότατε, τοῦ ἀπάντησα, δὲν βρίσκω λόγια γιὰ νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη μου. Πολὺ σωστὰ γράφουν τὰ βιβλία μας ὅτι ἡ Αἰθιοπία εἶνε ἀδελφὴ τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Τοῦρκοι κρατοῦν ἀκόμη πολλὰ μέρη τῆς πατρίδος μας, τὴν Κρήτη, τὴ Μακεδονία, τὶς ὁποῖες ξέρετε ἀπὸ τὴν Ἱερὴ Βίβλο, ὅπως ἄλλοτε μοῦ εἴπατε. Τὰ ζητοῦμε τὰ μέρη μας αὐτά. Θὰ πολεμήσουμε!... Βέβαια, θὰ λυπηθῆ ὁ Βασιλεύς μας Γεώργιος γιατὶ δὲν θὰ εὐκαιρήση νὰ ἐπισκεφθῆ μιὰ μέρα τὴν Αἰθιοπία. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει τόσα μέρη ὑπόδουλα στοὺς Τούρκους. Λυποῦμαι γιατὶ ἀποχωρίζομαι ἀπὸ σᾶς ποὺ δείξατε γιὰ μένα τόση ἀγάπη. Θὰ τὰ διαβιβάσω ὅλα στὸν Βασιλέα μας. Ποτὲ δὲν θὰ σᾶς λησμονήσω. Νὰ ζήση ὁ Γεώργιος! Νὰ ζήση ὁ Ἰωάννης!

» Σ' αὐτὰ ὁ Αὐτοκράτωρ τῶν Αἰθιόπων ἀπάντησε:

» — Ἔχεις δίκηο, παιδί μου! Νὰ δώση ὁ Θεὸς νὰ νικήσετε τοὺς ἐχθρούς σας. Καὶ μένα δὲν μὲ ἀφίνουν ἥσυχο μήτε οἱ ἄπιστοι οἱ Τοῦρκοι, μήτε οἱ δόλιοι Φράγκοι. Ζηλεύουν τὴν ὡραία πατρίδα μου καὶ θέλουν νὰ μᾶς κάνουν δούλους. Ἄς ἔρθουν!... Νὰ πῆς στὸ ο ὐ ε ζ ὲ ρ (Ὑπουργὸ) Τρικούπη καὶ στοὺς ἄλλους μεγάλους ἀνθρώπους τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ὅτι τοὺς ὑπολήπτομαι... Πότε θ' ἀναχωρήσης;

» — Αὔριο τὸ πρωΐ, Μεγαλειότατε. Θὰ πάρω τὸ δρόμο τῆς Ἄδαβας καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ κατεβῶ στὴ Μασσάβα, στὴ θάλασσα, νὰ πάω στὴν πατρίδα μου, ποὺ τὴν ἐπεθύμησα.

» Ὁ Αὐτοκράτωρ πῆρε ἕνα μικρὸ κίτρο ἀπὸ τὸ πλαγινὸ κάθισμα καὶ μοῦ τὸ ἐπρόσφερε λέγοντας: «Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγιὰ νὰ σὲ φυλάη, παιδί μου!».

» Σηκώθηκα, πῆρα τὸ κίτρο καὶ βαθειὰ συγκινημένος ἐφίλησα τὸ χέρι του καὶ εἶπα στὸ διερμηνέα νὰ τοῦ πῆ τὰ ἑξῆς λόγια:

» — Μεγαλειότατε, ἴσως δὲν θὰ ξαναϊδωθοῦμε πειά. Εἴμαστε θνητοί. Ἡ συνείδησίς μου μοῦ λέει ὅτι δὲν ἔκαμα καμμιὰ κακὴ πρᾶξι στὴ χώρα σας. Μπορεῖ ὅμως, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, νὰ σᾶς δυσαρέστησα σὲ τίποτα. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συχωρέσετε. Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς δίνη πάντοτε ὑγεία, νὰ φυλάη τὸ διαδοχό σας Ρὰς-Ἀλέα-Σελασιέ, νὰ στηρίζη τὴν Αἰθιοπία, νὰ νικᾶτε!...

» Δὲν μπόρεσα νὰ ἐξακολουθήσω. Οἱ λυγμοὶ ἔπνιγαν τὴ φωνή μου. τὰ δάκρυα ἔτρεχαν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐσυγκινήθη πολύ, σηκώθηκε, μὲ φίλησε στὸ μέτωπο καὶ εἶπε:

» — Μίρτσα ἰμάντ! Νταχανᾶ λίγκε! (Δηλ.: Μὰ τὸν πατέρα μου τὸν Μίρτσα! Σὲ τίποτε, παιδί μου, δὲν μὲ δυσαρέστησες, σὲ τίποτε!)...

» Εἶδα τότε ὅτι καὶ τὰ μάτια τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννη ἦσαν δακρυσμένα. Χτύπησε κατόπιν τὶς παλάμες του κι' ἐμπῆκε ὁ ὑπασπιστής του: «Νὰ μὴ μπῆ κανείς!», τὸν διέταξε ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐνῶ ἐγὼ ἔβγαινα ὀπισθοχωρῶντας καὶ ὑποκλινόμενος, χωρὶς νὰ μπορῶ ἀπὸ τὴ συγκίνησι νὰ διακρίνω τὸν Αὐτοκράτορα.

» Ἐβγῆκα. Ἡ μούλα μου καὶ οἱ ὑπηρέτες μου μὲ περίμεναν στὴν πόρτα τῆς αὐλῆς. Στὶς 10 π.μ. ἀναπαυόμουν στὴ σκηνή μου, ὅπου ἐπέστρεψα γιὰ νὰ δεχθῶ τὶς συγχαρητήριες ἐπισκέψεις τῶν ἀξιωματικῶν. Τὸ μεσημέρι ἤμουν μόνος μὲ τοὺς δικούς μου στὴ σκηνή, γύρω ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχαν κρεμάσει τὴν ἐπίσημη στολή μου, ὅπως συνηθίζουν ἐκεῖ, γιὰ νὰ τὴν βλέπουν οἱ ἐπισκέπτες».

Τὸ ἔγγραφο, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Ἰωάννης ἐφωδίασε τὸν Ἕλληνα ἀπεσταλμένο ἀρχίατρο Παρίση, εἶνε τὸ ἀκόλουθο, κατὰ μετάφρασι Ἀβησσυνομαθοῦς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης:

«Ἡμεῖς, ὁ ἐλέῳ Θεοῦ Ἰωάννης, Βασιλεὺς τῆς Σιέν, Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων τῆς Αἰθιοπίας καὶ πάντων τῶν πέριξ, πρὸς τους Ὑπάρχους καὶ πάντας τοὺς ὑπ' αὐτούς, τοὺς κατοικοῦντας παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν μέλλουσαν νὰ πατηθῆ παρὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὴν σφραγῖδα ἡμῶν ταύτην, καὶ πρὸς πάντας τοὺς στρατιωτικοὺς ἀρχηγούς:

*» Τὸν ἀγαπητόν μου ἀρχίατρον Ἕλληνα **Νικόλαον Π. Παρίσην**, ἀναχωροῦντα, ἐγὼ ἐν εἰρήνῃ ἀποστέλλω πρὸς Ὑμᾶς. Ὑμεῖς ἅπαντες πρὸς τροφὴν καὶ ποτὸν αὐτοῦ, ἤτοι ἀγελάδα, ἀμνόν, ὑδρόμελι, ἄρτον, πιπερίδας, ζύθον, πάντα ταῦτα ἀφθόνως νὰ προσφέρετε. Τὰ πράγματα αὐτοῦ νὰ μεταφέρετε ἀπὸ μέρους εἰς μέρος ὅθεν διέρχεται καὶ σταθμεύει, καὶ ὑμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ συνοδεύετε αὐτὸν καὶ νὰ ἐνεργῆτε δεόντως τὰ πάντα. Ταῦτα πάντα νὰ ἐκτελεσθοῦν θέλω. Ἐγράφη τὸ παρὸν ἐν τῇ βασιλικῇ πρωτευούσῃ Μακαλέ, τῇ 13ῃ τοῦ μηνὸς Σενιέ, τοῦ 1886 σωτηρίου ἔτους.*

(Τ. Σ.) ***ΙΩΑΝΝΗΣ»***.

Μετὰ ἕνα μῆνα ὁ ἀρχίατρος Ν. Παρίσης βρισκότανε στὰς Ἀθήνας, παρουσιάσθηκε στὰ Ἀνάκτορα καὶ διηγήθη στὸν Βασιλέα Γεώργιο Α΄ τὰ περίεργα τοῦ ταξειδίου του, τὰ ὁποῖα ἐξέδωσε κατόπιν καὶ σὲ βιβλίο.

Τύπος Ἀβησσυνοῦ.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ

ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

— Κόβετε ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ τὰ μαλλιὰ τῶν μικρῶν παιδιῶν σας καὶ τρίβετε τὸ κεφάλι τους μὲ μῖγμα ρετσινόλαδου καὶ ρουμιοῦ.

— Ὅσοι καὶ ἰδίως ὅσες πάσχουν ἀπὸ ἀϋπνίες, ἂν θέλουν νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴ νευρικὴ αὐτὴ ἐνόχλησι, πρέπει πρὶν πλαγιάσουν νὰ τρίβουν δυνατὰ τὸ κορμί τους μὲ ἕνα κομμάτι φανέλλας.

— Μόλις σᾶς πιάσει λόξιγκας, καταπιεῖτε ἕνα κομμάτι ζάχαρι βουτηγμένο μέσα σὲ ξεῖδι, καὶ θὰ σᾶς σταματήση.

— Ὅσοι πάσχουν ἀπὸ δυσπεψία, ἂς τρῶνε μετὰ τὸ φαγητὸ ἕνα πορτοκάλι, τοῦ ὁποίου τὸ ὀξὺ διευκολύνει σημαντικὰ τὴ χώνευσι.

— Εἶνε ἐπιβλαβὲς νὰ διαβάζετε ἐνῶ τρώγετε, γιατὶ ἡ ἀνάγνωσις ἀνεβάζει τὸ αἷμα στὸν ἐγκέφαλο καὶ προκαλεῖ βλάβη στὸ στομάχι.

— Ὅσοι πάσχετε ἀπὸ ἐφιάλτες καὶ θέλετε ν' ἀπαλλαγεῖτε ἀπ' αὐτούς, προσέχετε νὰ κοιμᾶστε ἐπάνω σὲ ψηλὰ προσκέφαλα.

— Μὴ φοβᾶσαι ποτὲ ἀπὸ φθίσι ὅταν τρέφεσαι καλὰ καὶ κοιμᾶσαι τακτικά, ἀναπνέεις καθαρὸν ἀέρα καὶ ἀποφεύγεις τὶς καταχρήσεις.

— Ὅσο λιγώτερα ποτήρια οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν πίνεις, τόσο περισσότερες μέρες θὰ ζήσης.

— Κόβε τὰ νύχια τῶν μεγάλων δαχτύλων τῶν ποδιῶν σου τετράγωνα, χωρὶς νὰ στρογγυλεύης τὰ ἄκρα.

— Ἂν θέλεις νὰ μὴν προσβληθῆς ποτὲ ἀπὸ ἀσθένειες τοῦ λάρυγγος, πλένε καλὰ κάθε πρωΐ, ἐκτὸς τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸν λαιμό σου.

— Ὅσοι θέλουν νὰ διατηροῦν ἀκμαῖο τὸ σῶμα καὶ ὑγιᾶ τὴν ψυχή τους, ἂς ἐπιζητοῦν συχνὰ ἀφορμὲς γιὰ γέλια.

— Ἀπόφευγε νὰ φορᾶς στενοὺς γιακάδες, γιατὶ προκαλοῦν ὑπεραιμία στὸν ἐγκέφαλο.

— Ἂν εἶσαι ἱδρωμένος καὶ θέλεις νὰ πιῆς νερό, πιέ το, ἀλλ' ἐξακολούθησε ἀμέσως τὸ δρόμο σου.

— Μὴν πίνεις ποτὲ νερὸ ἀπὸ βρύσι ποὺ ἀπέχει λιγώτερο τῶν τριάντα μέτρων ἀπὸ βόθρο.

— Ὅταν γράφετε ἢ ράβετε, μὴ σκύβετε πολὺ καὶ πρὸ πάντων μὴν πιέζετε τὸ στῆθος σας ἐπάνω στὸ τραπέζι.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

(Τῆς ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΚΑΡΕΣΚΟ)

Κάθε στιγμὴ ποὺ πέρασα στὸ πλάγι τὸ δικό σου,
τὴ λευτεριά μου γροίκησα στὰ στήθη καὶ στὸ νοῦ,
γιατὶ ἐπόθησα νὰ ἰδῶ μέσ' στὸ χαμόγελό σου,
καθὼς σὲ νέφη ἀνάμεσα, μιὰν ἄκρη τοῦ οὐρανοῦ.
Ναί, τὴ ζωή μου τὴ φτωχὴ — μονάχη αὐτὴ τὸ ξέρει
τ' ἁγνοῦ φιλιοῦ τὸ ἄρωμα μπορεῖ νὰ πλημμυρίσῃ,
μὰ ἐσὺ μὲ μιᾶς μοῦ πέταξες καθὼς τὸ περιστέρι
ποὺ πάνω στὸ παράθυρο θαρρεῖς νἄχῃ καθήσει.
Τὴν ἀστερένια τους φωτιὰ τὰ μάτια σου δὲ δείχνουν
χωρὶς νὰ μὴ μὲ σύρουνε, χωρὶς νὰ μὴ μὲ κάψουν,
μὰ ἐγὼ τὸν πέπλον ἔρριξα στὰ μάτια μου, ποὺ ρίχνουν
πάνω στὴν ὄψι τῶν νεκρῶν σὰν θέλουν νὰ τοὺς κλάψουν.
Δὲ θέλω πειὰ νὰ σ' ἀγαπῶ! Ἡ σπλαχνική μου μοῖρα
μοῦ λέει νὰ φεύγω τοῦ ἔρωτα τοὺς φόβους, τὰ (φιλιά.
Καλύτερα νὰ σ' ἤξερα καθὼς κανεὶς τὰ μῦρα
τοῦ ρόδου ἀκούει στὸ διάβα του, σὲ κῆπο βασιλῆ

(Μετάφρ. Ν. Λ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ)

Η ΚΑΚΟΛΟΓΙΕΣ

(Τοῦ G. PALLONI)

Ξέρω ποὺ ἀπ' τὴν αὐγὴ ὥς τὸ βράδυ
ὅλο γιὰ μὲ μιλοῦνε ἡ κακομοῖρες,
περήφανη, κουτόμυαλη κι' αὐθάδη
ὅπου σταθοῦν μὲ λένε ἡ πορτοθύρες,
πὼς τὴ ζωὴ τὴν ἔχω πανηγῦρι,
ὕπνο, φαΐ, καθρέφτη, παραθῦρι.

Λόγια εἶν' αὐτά, δὲ φκιάνουν λουκουμάδες.
εἶμαι ἡ κυρὰ ἀπ' ὅλες τὶς κυράδες.
Ὅπου σταθῶ κι' ὅπου κι' ἂν ὁμιλήσω,
νάτες κι' εὐθὺς μὲ ψαλιδοκουρεύουν,
δὲν μοῦ μιλοῦν ἀφοῦ τὶς χαιρετήσω,
τί ἄλλο νὰ πῶ παρὰ πὼς μὲ ζηλεύουν;

Ὅμως αὐτὲς ἂν μὲ κατηγοροῦνε
κι' ἂν μὲ χλευάζουν καὶ περιφρονοῦνε,
λόγια εἶν' αὐτά, δὲ φκιάνουν λουκουμάδες,
εἶμαι ἡ κυρὰ ἀπ' ὅλες τὶς κυράδες.
Λένε ἡ κουτὲς πὼς φκιάνομαι ἀκόμα
φρύδια πλαστὰ καὶ ξένα τὰ μαλλιά μου,

μέση χοντρὴ καὶ ἄχαρο τὸ σῶμα,
ψεύτρα ὥς κι' αὐτὴ μοῦ λένε τὴν καρδιά μου.
Σὲ χίλιους ποὺ τρελλάθηκαν γιὰ μένα,
γι' ἄντρα μου, λένε, δὲν θὰ βρῶ κανένα.
Μὰ ὅλ' αὐτὰ δὲν φκιάνουν λουκουμάδες,
εἶμαι ἡ κυρὰ ἀπ' ὅλες τὶς κυράδες.

(Μετάφρ. ΙΩ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΥ)

ΚΟΨΕΤΕ ΡΟΔΑ

(Τῆς C. G. ROSSETTI)

Κόψετε ρόδα δροσερὰ στὴν τρυφερὴ παιδοῦλα,
στὴν λιγερὴ ποὺ μέστωσε χαρίσετε δαφνοῦλα,
σὲ μένα ποὺ δὲν γνώρισα τῆς νειότης τὴ χαρὰ
καὶ πρὶν τὴν ὥρα γέρασα — κισσοῦ κλαδιὰ χλωρά

Βιολέττες νὰ σκορπίσετε στὸν τάφο τῆς παιδούλας,
στῆς λιγερῆς νὰ βάλετε λουλούδια τῆς δαφνούλας
καὶ στὸν δικό μου στρώσετε τὰ φύλλα τὰ ξερὰ
ποὺ ἀγάπησα, τῆς νειότης μου πρὶν σπάσουν τὰ φτερά.

Ἀθῆναι, 1931. (Μετάφρ. ΔΗΜ. ΣΤΑΗ)

ΤΟ ΝΕΡΑΚΙ

(Τοῦ Β. ΟΥΓΚΩ)

Πέφτει απ' τοῦ βράχου τὴν καρδιὰ σταλαμματιὰ-σταλαμματιὰ
στὴ φοβερὴ τὴ θάλασσα τὸ γάργαρο νεράκι,
κι' ἡ θάλασσα—λαχτάρισμα τοῦ ναύτη καὶ φαρμάκι—
Τί θές, τοῦ λέει, κλαψιάρικο καὶ στάζεις ἐδῶ πᾶ;
Ἐγὼ εἶμαι τὸ φουρτούνιασμα κι' ἡ φρίκη εἶμ' ἐγώ,
φτάνει τὸ γέρμα τ' οὐρανοῦ τὸ κῦμα μου ἀφρισμένο,
δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ σέ, μικρὸ καὶ μετρημένο,
ἀπέραντη εἶμαι κι' ἄσωτη ὡσὰν τὸν οὐρανό.
Κι' εἶπε τοῦ βράχου τὸ νερὸ στὸ ἀνάβρυσμά της τὸ μικρό:
— Σοῦ δίνω δίχως θόρυβο καὶ δίχως περηφάνεια
ὅ,τι σοῦ λείπει, θάλασσα ποὺ φτάνεις ὥς τὰ ούράνια,
σοῦ δίνω μιὰ γλυκόπιοτη σταλαμματιὰ κι' ἐγώ!

(Μετάφρ. ΜΙΛΤ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ)

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ALFRED MAGHARD

ΓΙΑΤΙ ΤΟΥΣ ΛΗΣΜΟΝΗΣΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΥΛΗΣ

(Πρωτοχρονιὰ τοῦ 1915)

ΤΑ φτωχὰ μικρὰ τουρτούριζαν.

— Κρυώνω, Μελία! Ἐπάγωσαν τὰ πόδια μου!... φώναζε ὁ Μπούλ.

— Πλάγιασε, Μπούλ! τοῦ εἶπε ἡ Μελία.

— Πλαγιάζω.... Μὰ τί θὰ γίνη μὲ τὰ παπούτσια μας;.... Θὰ τὰ βάλουμε στὸ τζάκι ἢ δὲν θὰ τὰ βάλουμε;

— Πρέπει νὰ τὰ βάλουμε... Δὲν εἶν' ἔτσι, Μελία; ἀκούστηκε ἔξαφνα καὶ μιὰ ἄλλη φωνὴ ποὺ ἔμοιαζε νἄρχεται ἀπὸ μακρυά.

Ἦταν ὁ Μπιμπῆς πού, τυλιγμένος μέσα στὰ σκεπάσματά του, μὲ τὸ κεφάλι σχεδὸν χωμένο σ' αὐτά, ἔδινε κι' αὐτὸς τὴ γνώμη του.

Ὁ Μποὺλ ξανάπε σὲ λίγο:

— Ἄκου, Μελία! Πάρε τὰ παπούτσια μας!.... Βάλτα γρήγορα στὸ τζάκι!....

Ἡ Μελία ἀποκρίθηκε τότε ἐκνευρισμένη:

— Πάψε, ἐπὶ τέλους! Θὰ τὰ βάλω, ὅταν γδύσω τὴ Μεμέν. Μ' ἂν δὲν πλαγιάσης, θὰ γράψω στὸ μπαμπᾶ πὼς εἶσαι κακός!

— Πφ! Καὶ τί θὰ μᾶς κάνη ὁ μπαμπᾶς; Εἶνε στὸν πόλεμο.... δὲν μπορεῖ νὰ ρθῆ!

— Ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, δὲν θὰ βάλω κι' ἐγὼ τὰ παπούτσια σου στὸ τζάκι.

Φοβισμένος κάπως, ὁ Μποὺλ πῆγε κοντὰ στὸν ἀδερφό του. Σήκωσε τὸ σκέπασμα καὶ φάνηκε ἀπὸ κάτω ὁ ξεπαγιασμένος Μπιμπῆς ποὺ προσπαθοῦσε νὰ ζεστάνη μὲ τὴν ἀναπνοή του τὰ κρυωμένα πόδια του.

Ἡ ἀπότομη ἐπίσκεψι τοῦ ἀδερφοῦ του ἀνησύχησε τὸν τελευταῖο κι' ἐγκρίνιασε:

— Μελία, ὁ Μποὺλ μοῦ κάνει ἀέρα!

Ἡ Μελία γύρισε καὶ μάλωσε τὸν Μπούλ:

— Πρόσεξε Ὁ Ἄϊ Βασίλης δὲν θὰ βάλη τίποτε στὰ παπούτσια σου, τοῦ εἶπε. Ἀλήθεια, τί κακόπαιδο ποὺ εἶσαι! Ἂς ἦταν ἐδῶ ἡ μαμὰ καὶ θἄβλεπες!

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἐξακολούθησαν νὰ τσακώνωνται κάτω ἀπ' τὸ σκέπασμα ἐπίμονα, μὰ σιωπηλά. Ἡ Μελία ἔγδυσε γρήγορα τὴ Μεμέν, μιὰ μικρούλα τεσσάρων χρόνων, ποὺ δυὸ μέρες τώρα τὴν ἐβασάνιζε μὲ τὴν ἴδια ἐρώτησι:

— Εἶνε ἀλήθεια πὼς ὁ Ἄϊ Βασίλης κατεβαίνει τὴ νύχτα μέσ' ἀπ' τὸ τζάκι κι' ἀφίνει καινούργια παπουτσάκια στὰ παιδιά, μὲ ὡραῖα δῶρα μέσα σὲ κάθε παπούτσι;

Θὰ ἤθελε πολὺ νὰ τὸν ἔβλεπε τὸν Χριστούλη, ποὺ μοιράζει κάθε χρόνο τόσα παιχνίδια...

Κι' ἡ Μελία, ἂν καὶ δὲν ἦταν παρὰ δώδεκα χρόνων, τῆς ἀποκρινόταν μὲ τὸ ὕφος τοῦ μεγάλου, ποὺ πρέπει νὰ τὰ ξέρη ὅλα:

— Εἶνε ὅπως σοῦ λέω... καὶ κάτι περισσότερο. Ὁ Ἄϊ Βασίλης κρατάει στὴν πλάτη του ἕνα ὁλάκερο φόρτωμα παπουτσιῶν γιὰ τὰ παιδιά!....

Ὅταν ἐπλάγιασε ἡ Μεμέν, ὁ Μποὺλ κι' ὁ Μπιμπῆς ἄφησαν τὶς ἐχθροπραξίες καὶ πρόβαλαν ἔξω ἀπ' τὸ σκέπασμα τὰ τσαχπίνικα μουτράκια τους.

— Λοιπόν; φώναξαν ἀνυπόμονα. Θὰ τὰ βάλης ἐπὶ τέλους;

— Ναί, θὰ τὰ πάω! εἶπε ἡ Μελία, χτενίζοντας τὰ μαλλιά της μπρὸς στὸν καθρέφτη.

Κι' ἐμάζεψε γρήγορα—γρήγορα τὰ παπούτσια τῶν ἀδερφῶν της, γιὰ νὰ τὰ μεταφέρη μέσα στὴν μικρή τους κουζίνα, ποὺ ἦταν μιὰ σωστὴ τρύπα. Ἐκεῖ μέσα βρισκόταν ἕνα τζάκι μὲ φουγάρο καὶ πάνω ἀπ' αὐτὸ θὰ κατέβαινε ὁ Ἄϊ Βασίλης.

Κάθε χρόνο ἄλλωστε ἔτσι γινόταν. Ὁ Ἄϊ Βασίλης ἐρχόταν κι' ἄφινε στὴ θέσι τῶν παληῶν παπουτσιῶν τοῦ Μποὺλ (αὐτὸς ὁ Μποὺλ τέλος πάντων, ποτὲ δὲν κατάφερνε νἄχη τὶς σόλες του γερές), τοῦ Μπιμπῆ ποὺ κατέστρεφε συστηματικὰ τὰ τακούνια του, τῆς Μεμὲν καὶ τῆς Μελίας, ὀχτὼ θαυμάσια καινούργια παπούτσια, φαρδειὰ καὶ βαρειά, μὲ καρφιά, καμωμένα ἀπὸ χοντρὸ πετσί, σκληρὸ στὴν ἀφή, ποὺ εἶχε μιὰ δυνατὴ μυρωδιά, μὲ σιδεράκια στὶς μύτες. Ἐπὶ πλέον, ὁ Ἄϊ Βασίλης, ποὺ ξέρει τόσο καλὰ νὰ συνδυάζη τὸ τερπνὸ μὲ τὸ ὠφέλιμο, ἔχωνε στὸ βάθος καθενὸς παπουτσιοῦ ἕνα κουτὶ μὲ καραμέλες κι' ἕνα Χριστούλη ἀπὸ κάντιο.

Τὰ παιδιὰ ξυπνοῦσαν καὶ χαιρετοῦσαν κάθε χρόνο τὰ δῶρα τοῦ Ἄϊ Βασίλη μὲ τρελλὲς φωνοῦλες.

* * *

Λοιπὸν ἐκείνη τὴ νύχτα τοῦ πολέμου, ἐκείνη τὴ θλιβερὴ νύχτα, τὴν τυλιγμένη μὲ σιωπή, ὁ Ἄϊ Βασίλης θὰ ξανάκανε, ὅπως πάντα, τὴν ἐπίσκεψί του.

Ἡ Μελία ἔβαλε τὰ ἔξη παπούτσια πλάϊ—πλάϊ μπροστὰ στὸ τζάκι. Γιὰ νὰ εἶνε μάλιστα πιὸ εὐπαρουσίαστα, τὰ ἔτριψε πρῶτα μὲ τὴν ἄκρη τοῦ μανικιοῦ της γιὰ νὰ βγάλη τὴ σκόνη.

Ὕστερα ἔμεινε πολλὴν ὥρα μπροστά τους ἀκίνητη, μὲ μιὰ ρυτίδα στὸ μέτωπο, μὲ τὰ μπράτσα κρεμασμένα, σκεφτική.

Γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἡ Μελία δὲν ἐπίστευε καθόλου στὸ ὑπερφυσικὸ ἐρχομὸ τοῦ Ἄϊ Βασίλη μέσ' ἀπ' τὴν σωλῆνα τοῦ φουγάρου. Ἡ Μελία, ὅπως ὅλα τὰ παιδιὰ αὐτῆς τῆς ἡλικίας, δὲν ἦταν τόσο εὔπιστη, γιὰ νὰ μὴ μαντέψη τὴν ἀλήθεια. Ἤξερε πὼς ἦσαν οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι ποὺ φρόντιζαν, τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς, νὰ φέρουν τὰ δῶρα στὰ παιδιά τους. Οἱ πλούσιοι μάλιστα ἔπαιρναν καὶ τοὺς ὑπηρέτες των γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσουν, τόσο πολλὰ κι' ὡραῖα παιχνίδια εἶχαν νὰ χαρίσουν: Ξύλινα ἀλογάκια, φρούρια ἀπὸ χαρτόνι, μολυβένιους στρατιῶτες, σιδηροδρόμους ποὺ ἔτρεχαν μόνοι τους, μικρούτσικα μαγαζάκια γεμᾶτα ἀπὸ καλὰ φαγώσιμα πράγματα καὶ κοῦκλες ποὺ ἀνοιγόκλειναν τὰ μάτια τους, λέγοντας: «Μαμά», τὴ λέξι ποὺ ἀντηχεῖ γλυκύτατα στὴν καρδιὰ ἰδίως τῶν μικρῶν κοριτσιῶν.

Ἡ Μελία τὰ συλλογιζόταν ὅλ' αὐτὰ κι' εἶχε μεγάλη θλῖψι. Ὁ πρόωρος θάνατος τῆς μητέρας της, ἡ ξαφνικὴ ἀναχώρησι τοῦ πατέρα της γιὰ τὸν πόλεμο, τὴν εἶχαν μεταβάλει μὲ μιᾶς, ἀπὸ δώδεκα χρονῶν κοριτσάκι, σὲ μιὰ μικρὴ νοικοκυρούλα. Ἀνάτρεφε, σὰν μιὰ γυναῖκα μπασμένη στὴ ζωή, τ' ἀδέρφια της, δυὸ ἄπαχτα ἀγόρια, καὶ τὴ Μεμέν, μιὰ ἀδύνατη μικρούλα, ποὺ ἔβηχε ὁλοένα.

Βέβαια ἡ κυρία Μπιφέ, ἡ καλὴ γειτόνισσα, φρόντιζε κάπως γι' αὐτὴ τὴν οἰκογένεια τῶν μικρῶν, μὰ ὅσο καὶ νἄταν, ἡ Μελία εἶχε ἐπάνω της τὰ περισσότερα βάρη τοῦ σπιτιοῦ. Τὰ κατάφερνε ὡστόσο καλά, γιατὶ ἦταν δασκαλεμένη στὸ σκληρὸ σχολεῖο τῶν φτωχῶν.

Στὸ μεταξὺ αὐτό, στὴ διπλανὴ κάμαρα, τὰ δυὸ ἀγόρια ἀνησυχοῦσαν:

— Τί κάνεις, Μελία; φώναζαν. Τἄβαλες;

— Ναί, ἕτοιμα εἶνε! ἀποκρίθηκε ἡ Μελία ἀπ' τὴν κουζίνα.

Ἐκύτταξε ἔπειτα τὸ φουγάρο κι' ἐψιθύρισε:

— Βέβαια! δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κατεβῆ ἀπὸ κεῖ μέσα... Δὲν εἶνε ὁ Ἄϊ Βασίλης ποὺ φέρνει τὰ δῶρα... Ὄχι, τὸ ξέρω ἐγώ...

Ἔξαφνα ὅμως μετάνοιωσε γιὰ τὰ λόγια ποὺ εἶπε. Φοβήθηκε. Καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ συλλογίστηκε ὅτι ἴσως ἡ φίλες της νὰ ἔκαναν λάθος ὅταν τῆς ἔλεγαν πὼς ὁ Ἄϊ Βασίλης δὲν ἦταν παρὰ ἐφεύρεσις τῶν γονέων. Βέβαια, κανένας ἡλικιωμένος δὲν θὰ τὰ κατάφερνε νὰ περάση ἀπὸ ἕνα τέτοιο φουγάρο καὶ μάλιστα μ' ἕνα φόρτωμα στὴν πλάτη. Ὁ Ἄϊ Βασίλης ὅμως μπορεῖ νὰ περάση ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ παντοῦ, μπορεῖ νὰ γίνη ὅσο θέλει μικρός...

Πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα ποὺ ἡ Μελία εἶχε βγεῖ ν' ἀγοράση γάλα, ἀπάντησε στὴ σκάλα τὸν γειτονά τους τὸ Μπεμπέρ. Κι' ὁ Μπεμπὲρ τῆς εἶπε:

— Ἐγὼ ἔγραψα στὸν Ἄϊ Βασίλη νὰ μοῦ φέρη ἕνα πηλίκιο στρατηγοῦ!...

Καθὼς ἔλεγε αὐτὰ τὰ λόγια, ὁ μικρούλης δὲν εἶχε καμμιὰ ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Ἄϊ Βασίλης θὰ τοὔδινε ἐκεῖνο ποὺ ποθοῦσε.

— Θὰ ἰδῆς, Μελία, τὴν ἐβεβαίωσε. Ἔγραψα στὸν Ἄϊ Βασίλη πὼς μοῦ χρειάζεται δίχως ἄλλο ἕνα πηλίκιο στρατηγοῦ γιὰ νὰ παίξω τὸν πόλεμο, ἔτσι τοὔγραψα... Καὶ θὰ δῆς. Αὔριο τὸ πρωΐ θὰ ἔχω τὸ πηλίκιό μου, ναί... καὶ θἆναι γεμᾶτο γαλόνια!...

Ἂν λοιπὸν ὁ Ἄϊ Βασίλης κατέβαινε στὸ σπίτι τοῦ γείτονα, γιὰ νὰ φέρη τὴν παραγγελία τοῦ Μπεμπέρ, γιατὶ νὰ μὴ σταματοῦσε καὶ σ' αὐτούς; Εἶχαν τόσο ἀνάγκη ἀπὸ παπούτσια, αὐτὴ καὶ τ' ἀδέρφια της!....

Ἡ πίστι τοῦ ὑπερφυσικοῦ ἀνάβει εὔκολα στὶς εὔπιστες καρδιὲς τῶν παιδιῶν. Κι' ἡ Μελία ἐπίστεψε πάλι θερμά. Ἐπῆρε τὴ σκούπα, ἐσκούπισε τὶς πλάκες τῆς κουζίνας, ἔκλεισε στὸ ντουλάπι ἕνα κομμάτι βούτυρο, ποὺ ἦταν σκεπασμένο μ' ἕνα ἀναποδογυρισμένο ποτῆρι κι' ἐξεσκόνισε τὸ τζάκι —ναί, τὸ τζάκι— γιὰ νὰ γίνη κι' αὐτὸ ἄξιο τῆς οὐράνιας ἐπισκέψεως. Κι' ὕστερα, ἀποφασιστικά, ἔβγαλε κι' αὐτὴ τὰ παπούτσια της καὶ τ' ἀκούμπησε δίπλα στὰ ἔξη παληοπάπουτσα τῶν μικρῶν της ἀδελφῶν, ποὺ ἐπερίμεναν τὸν Ἄϊ Βασίλη.

* * *

Ἐπέρασε μιὰ νύχτα μεγάλη, ἀτέλειωτη...

Ὁ Μπιμπῆς κι' ὁ Μποὺλ ἐστριφογύριζαν ἀδιάκοπα στὸ κρεββάτι τους. Ἐκρατοῦσαν τὴν ἀδερφή τους ἄγρυπνη, βασανίζοντάς την μ' ἐρωτήσεις:

— Μελία, τί ὥρα εἶνε; Πότε θὰ ξημερώση; Αἴ, μοῦ φαίνεται πὼς κάποιος κουνᾶ ἕνα χαρτὶ στὴν κουζίνα! Ἂν ἐπηγαίναμε σιγὰ—σιγὰ νὰ δοῦμε; Νομίζεις πὼς αὐτὸ θὰ τὸν ἔκανε νὰ φύγη, ἂν εἶνε ὁ Ἄϊ Βασίλης;

Ἡ Μελία προσπάθησε νὰ ἱκανοποιήση τὴν περιέργειά τους.

— Βέβαια, τοὺς εἶπε, ἂν ἀκούση θόρυβο αὐτὸς ποὖναι στὴν κουζίνα, θὰ φύγη καὶ πρὸ πάντων, ἂν ἀντὶ γιὰ τὸν Ἄϊ Βασίλη, ἔχει ρθεῖ ὁ ἴδιος ὁ Χριστούλης.

— Τί λές! Ὁ Χριστούλης!

Ἄ, ὁ Μπιμπῆς θὰ ἤθελε πολὺ νὰ τὸν ἔβλεπε, τοὐλάχιστο μιὰ φορὰ στὴ ζωή του, αὐτὸν τὸν Χριστούλη, ποὺ μιλοῦν τόσο γι' αὐτόν, αὐτὸν τὸν τυχερὸ Χριστούλη ποὺ δὲν εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ πηγαίνη σχολεῖο, ὅπως αὐτός, ποὺ περπατάει ὅταν τοῦ κάνει κέφι ἐπάνω στὰ κεραμίδια, ποὺ δρασκελίζει τὶς καπνοδόχες, ποὺ ἔχει στὴ διάθεσί του τόσα παιχνίδια, τόσα παιχνίδια καὶ ποὺ μπορεῖ νὰ τὰ μοιράζη κάθε χρόνο, χωρὶς νὰ τοῦ λιγοστεύουν, σ' ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ κόσμου. Μὰ ἔλα ποὺ ἀπαγορεύεται καὶ ν' ἀνοίξη, ἔστω τὸ ἕνα του μάτι! Ἀλλοιῶς.... ἀντίο παπούτσια καὶ καραμέλες!...

Ἐπὶ τέλους ἔφτασε κι' ἡ ἡμέρα, μιὰ μέρα σκοτεινὴ καὶ θαμπή.

Ὁ Μποὺλ δὲν κρατιόταν πειά.

— Ἐγὼ σηκώνομαι! φώναξε.

Καὶ πήδησε ἔξω ἀπ' τὸ κρεββάτι του. Αὐτὸ ἦταν τὸ σύνθημα ποὺ περίμεναν ὅλοι. Ὁ Μπιμπῆς τὸν ἀκολούθησε πρῶτος, ὕστερα ἡ Μελία, ὕστερα ἡ Μεμέν, ποὺ τὴν ξύπνησε ὁ θόρυβος τῶν ἄλλων. Τὰ παιδάκια ὥρμησαν κι' ἐμπῆκαν στὴν κουζίνα.

Μπροστὰ στὸ τζάκι, ὀχτὼ παπούτσια ἦσαν ἀραδιασμένα...

— Νά τα! φώναξε ὁ Μπιμπῆς.

Ἀλλοίμονο! Ἦσαν ὀχτὼ παπούτσια μὲ φαγωμένα τακούνια, μὲ σόλες στραβοπατημένες! Ὀχτὼ παπούτσια μεταχειρισμένα, ἄθλια...

— Μπᾶ, δὲν ἦρθε ὁ Χριστούλης!... ψιθύρισε λυπημένα ὁ Μπιμπῆς.

— Γιὰ ψάξε μέσα! Καμμιὰ φορὰ δὲν ξέρει κανεὶς τί γίνεται... εἶπε ὁ Μποὺλ μὲ κάποια ἐλπίδα ἀκόμα στὴν ψυχή του.

Ἀλλὰ τὰ παπούτσια ἦσαν ἀδειανά.

Τότε καὶ τὰ τέσσερα παιδιά, γυμνὰ μὲ μόνα τὰ πουκάμισα, ἔμειναν ἐκεῖ γιὰ πολλὴ ὥρα, θλιμμένα, πολὺ θλιμμένα... Κι' ἐπειδὴ ἔκανε πολὺ κρύο, εἶχαν τὰ χέρια στοὺς κόρφους τους, τὰ γόνατα κολλημένα, κι' ἔτρεμαν, ἔτρεμαν....

Ἐπὶ τέλους ἡ Μελία ἄνοιξε τὸ στόμα της καὶ μίλησε. Ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ γιὰ νὰ παρηγορήση τ' ἀπογοητευμένα παιδιά, ἀπ' τὴν ἄλλη γιὰ νὰ φυλάξη ἀπείραχτη τὴ θελκτική τους αὐταπάτη, εἶπε ἁπλά:

— Τί ἀνόητοι ποὺ εἴμαστε ἀλήθεια!... Ξεχάσαμε νὰ γράψουμε στὸ Χριστούλη νὰ μᾶς φέρη παιχνίδια. Γι' αὐτὸ μᾶς ξέχασε... Τοῦ χρόνου θὰ τοῦ κάνουμε ἕνα μεγάλο—μεγάλο γράμμα... Πᾶμε τώρα μέσα. Κάνει τόσο κρύο ἐδῶ!....

Καὶ θλιμμένοι, βαρειὰ θλιμμένοι οἱ φτωχοὶ κι' ὀρφανοὶ μικρούληδες ξαναγύρισαν τουρτουρίζοντας στὴν κάμαρά τους...

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΚΑ

ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΚΑΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τὸ μεγάλο στόμα φανερώνει ἀκρισία. Ὅταν μάλιστα ἔχει καὶ παχειὰ χείλη, δείχνει ὀκνηρία πνεύματος.

Τὸ μικρὸ στόμα πάλι φανερώνει καλωσύνη κι' εὐγένεια ψυχῆς. Ἂν ἔχει χείλη λεπτὰ καὶ ὁριζόντια, ὁ κάτοχός του εἶνε προικισμένος μὲ ζωηρὸ πνεῦμα καὶ αἰσιόδοξη ἰδιοσυγκρασία.

Τὰ ἰσχνὰ καὶ ὠχρὰ χείλη προδίνουν φιλαργυρία καὶ κακία. Ὅταν ἡ γωνίες των εἶνε γυρισμένες πρὸς τὰ πάνω, φανερώνουν χαρακτῆρα ψυχρὸ καὶ περιφρονητικό. Ἂν ὅμως εἶνε γυρισμένες πρὸς τὰ κάτω, δείχνουν σαρκαστικὴ διάθεσι, ὑποκριτικὸ χαρακτῆρα κι' ἀγενῆ ψυχή.

ΑΠΟ ΔΩ ΚΙ' ΑΠΟ ΚΕΙ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Πῶς συνεφιλιώθηκαν κι' εἰρήνεψαν οἱ κάτοικοι τοῦ Μοντρεάλ. Τὸ παράδειγμα τοῦ χοντρο-χασάπη. Ἡ ἀσχημία καὶ ἡ τιμὴ τοῦ πρίγκηπος Κοντέ. Ἡ πνευματώδης ἀπάντησις τῆς πριγκηπίσσης. Σὲ τί ὤφειλε ὁ Μπαγιὰρ τὴ γενναιότητά του. Ἡ ὑπέροχες μητρικὲς συμβουλές, κ.τ.λ.

Κατὰ τὸν περασμένο αἰῶνα, ἡ Ἀμερικανικὴ πόλις Μοντρεὰλ εἶχε περιπέσει σὲ φρικτὴ ἀναρχία καὶ διατελοῦσε ὑπὸ τὴν ἀπειλὴ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ. Οἱ πολῖτες τῶν δυὸ ἀντιπάλων μερίδων συγκεντρώνονταν κατὰ ὁμάδας σὲ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως καὶ φιλονεικοῦσαν, κάποτε δὲ ἀντήλλασσαν καὶ ξυλιές.

Μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποὺ τὸ συγκεντρωμένο πλῆθος βρισκόταν ὅπως πάντα, σὲ μεγάλη ταραχὴ κι' ἀναστάτωσι, ἕνας χασάπης ὀνομαζόμενος Οὐΐλλιαμ Δίκ, διέσχισε τὸν κόσμο, πήδησε σ' ἕνα τραπέζι ποὺ χρησίμευε γιὰ βῆμα καὶ ζήτησε τὴν ἄδεια νὰ μιλήση.

Ὁ χασάπης αὐτὸς ἦταν ὑπερβολικὰ ὑψηλόσωμος καὶ παχύσαρκος καὶ ἡ σωματικὲς διαστάσεις του ἐκίνησαν τὴν περιέργεια τοῦ πλήθους καὶ τὸ ἔκαναν νὰ σωπάση.

— Ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, ἄρχισε ὁ χασάπης, βλέπετε πόσο χοντρὸς εἶμαι;

Ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ γελᾶ.

— Ἂν ἐγνωρίζατε τὴ γυναῖκα μου, ἐξακολούθησε ὁ αὐτοσχέδιος ρήτωρ, θὰ γελούσατε ἀκόμα περισσότερο, γιατὶ ἐκείνη εἶνε τρεῖς φορὲς χοντρότερη ἀπὸ μένα. Ὅταν λοιπὸν τσακωνόμαστε καμμιὰ φορά, ἀναγκαζόμαστε νὰ μεταφέρουμε τὰ πράγματά μας ἀπὸ τὴν κάμαρά μας σ' ἄλλη, γιατὶ δὲν μᾶς χωράει. Ὅταν ὅμως εἴμαστε ἀγαπημένοι, τὰ περνοῦμε μιὰ χαρὰ ἐκεῖ μέσα, χωροῦμε στὸ ἴδιο κρεββάτι, τὰ ἔπιπλα δὲν μᾶς ἐνοχλοῦν.

Ὁ σύντομος κι' ἐκφραστικὸς αὐτὸς λόγος τοῦ χασάπη προξένησε τόση ἐντύπωσι στοὺς παρισταμένους, ὥστε οἱ ἀντίπαλοι ἔδωσαν τὰ χέρια τους καὶ συμφιλιώθηκαν καὶ τὸ Μοντρεὰλ ξαναβρῆκε ἔτσι τὴ γαλήνη καὶ τὴν ἡσυχία του.

* * *

Ὁ πρίγκηψ Κοντέ, ὁ ὁποῖος ἦταν τερατωδῶς ἄσχημος, ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήση κάποτε γιὰ τὴν Ἀγγλία καὶ εἶπε στὴ σύζυγό του, ἀποχαιρετῶντάς την:

— Προσέχετε, ἀγαπητή μου, στὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας μου νὰ μὴν μ' ἀπατήσετε!...

— Ἡσυχάσετε, φίλε μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκείνη. Αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία δὲν μὲ πιάνει παρὰ μόνον ὅταν σὲ βλέπω!....

* * *

Ὁ Μπαγιάρ, ὁ ἀνώτερος ὅλων τῶν ἱπποτῶν τῆς Γαλλίας, ὁ ὀνομαζόμενος ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του «ἄφοβος καὶ ἄψογος ἱππότης», ὁ ἥρως ἀπείρων ἀνδραγαθημάτων στὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀπέδιδε τὴν γενναιότητα καὶ τὴ μεγαλοψυχία του σὲ μιὰ συμβουλὴ τῆς μητέρας του.

Ὅταν δηλαδὴ ὁ εὐπατρίδης αὐτὸς ἔγινε δεκατεσσάρων χρόνων καὶ ἑτοιμάστηκε νὰ πάη στὴν αὐλὴ κάποιου ἄρχοντος, ἡ μητέρα του, ξεπροβοδίζοντάς τον, τοῦ εἶπε:

— Πέτρε, παιδί μου! Νὰ ὑπηρετῆς ἐν πρώτοις τὸ Θεὸ καὶ νὰ προσεύχεσαι σ' αὐτόν, πρωΐ καὶ βράδυ. Νὰ εἶσαι περιποιητικὸς καὶ φιλεύσπλαχνος πρὸς ὅλους. Νὰ φυλάγεσαι ἀπ' τοὺς κόλακας. Ν' ἀποφεύγης τὸ φθόνο, τὸ μῖσος καὶ τὸ ψεῦδος, γιατὶ εἶνε ἀνάξια τῶν γενναίων. Καὶ τέλος, νὰ προστατεύης τὶς χῆρες καὶ τὰ ὀρφανά.

Τὰ ὑπέροχα αὐτὰ λόγια ἔμειναν γιὰ πάντα χαραγμένα στὴν ψυχὴ τοῦ Μπαγιάρ, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε παρέβη τὶς συμβουλὲς τῆς μητέρας του....

* * *

Ὁ Βίσμαρκ, ὁ περίφημος σιδηροῦς καγκελλάριος τῆς Γερμανίας, στὰ νειᾶτα του ἦταν πολὺ ὁρμητικὸς καὶ ριψοκίνδυνος. Ὅταν φοιτοῦσε στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Γοτίγγης, εἶχε καταστεῖ διάσημος γιὰ τὶς ἐπιτυχεῖς μονομαχίες του. Εἶχε μονομαχήσει 28 φορὲς ἐν ὅλῳ καὶ δὲν εἶχε πληγωθεῖ, παρὰ μόνο μιὰ φορά, καὶ τότε ὅμως ὄχι ἀπ' τὸν ἀντίπαλό του, ἀλλὰ μὲ τὸ ἴδιο του τὸ σπαθί. Καθὼς ἐμονομαχοῦσε δηλαδή, ἐκόπηκε ἕνα κομμάτι τοῦ σπαθιοῦ του καὶ τὸν χτύπησε στὸ πρόσωπο. Τὸ σημάδι τῆς πληγῆς αὐτῆς ἔμεινε γιὰ πάντα στὸ πρόσωπο τοῦ Βίσμαρκ.

Τὴν ἴδια ἐποχή, ὁ Βίσμαρκ ἀποσύρθηκε σ' ἕνα πατρικό του κτῆμα γιὰ νὰ τὸ ἐπιβλέπη, κι' ἔγινε ὁ τρόμος τῆς περιφερείας. Ὅλοι γύρω, χωρικοὶ καὶ εὐγενεῖς, τὸν ἀποκαλοῦσαν «Βίσμαρκ ὁ... λυσσασμένος!»

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΡΩΜΑΤΖΑ

ΤΟΥ κ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΤΟ ΤΑΜΑ ΤΗΣ ΑΝΘΟΥΛΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΗΤΑΝ στιγμὲς ποὺ τὸ χαμένο της μυαλὸ ταξείδευε στὴ χώρα τῶν ὀνείρων. Ἔβλεπε, μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς της, νὰ φτάνει σ' ἄγνωστα, χιμαιρικὰ λιμάνια, σὲ τόπους μακρυνοὺς κ' εὐτυχισμένους—τόπους μαγικοὺς κι' ὀνειρεμένους, λυτρωμένους ἀπ' τὸ βάρος τῆς ζωῆς. Σ' αὐτοὺς τοὺς τόπους δὲν ὑπῆρχε θλίψη, δὲν ὑπῆρχε στενοχώρια καὶ καϋμὸς—μόνο μιὰ τρυφερὴ μελαγχολία. Τὰ πουλιὰ πετοῦσαν στὸν ἀέρα, μὲ γλυκοκελαϊδήματα χαρᾶς. Ἕνας κόσμος ἀπὸ πρασινάδες, ἀπὸ περικοκλάδες καὶ κισσούς, ἀγκάλιαζε τοὺς δυνατοὺς κορμούς, κι' ἔπλεκε τριγύρω τους στεφάνια βελουδένια. Παντοῦ λουλούδια γαλανά, γαλήνη κ' εὐφροσύνη. Καὶ μέσ' στὸ νοερὸν αὐτὸν παράδεισο, ἔνιωθε τὴ δική της τὴν καρδιά, νὰ σπαρταρεῖ, νὰ λιώνει, καὶ νὰ πνίγεται, ἀπὸ μιὰν ἄγνωστη κι' ἀλάλητη συγκίνηση....

Ἄλλοτε πάλι, τὴν ὥρα ποὺ κεντοῦσε στὸ παράθυρο, κοιτοῦσε κάποιο σύννεφο χρυσό, ν' ἁρμενίζει μοναχὸ μέσ' στὸ διάστημα. Κ' ἔμεν' ἐκεῖ, μ' ἀκίνητα τὰ δάχτυλα, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸ βασίλεμα, παρακολουθώντας το βουβὰ κι' ἀφαιρεμένα, ν' ἀλλάζει χρῶμα, σχῆμα, καὶ νὰ χάνεται.... Κι' ὅταν, πάλι, ἄκουγε τὶς βραδινὲς καμπάνες, ποὺ βροντοῦσαν μέσ' στὴν ἡσυχία, μ' ἕνα σιγὸ παράπονο βαθύ, τὰ μάτια της γιομίζαν ἀργὰ δάκρυα. Ἔνιωθε ἕναν καϋμὸν ἀγγελικό, μιὰ τρυφερὴ κι' ἀλλόκοτη κατάνυξη, στὸν θλιμμένον ἦχο τῆς καμπάνας —καὶ θαρροῦσε πὼς ἦταν μιὰ φωνή, μιὰ μακρυνὴ κ' ἐπίσημη φωνή, ποὺ τὴν καλοῦσε σ' ἕναν ἄλλον κόσμο, σὲ μιὰ πατρίδα, ξεχασμένη τώρα, ποὺ νοσταλγοῦσε καὶ ποὺ λαχταροῦσε. Κ' ἕνας λυγμὸς τρικύμιζε τὸ στῆθος της—ἕνα παράπονο βαθὺ καὶ σιγανό, γιομάτο σπαραγμό, μαζὶ καὶ γλύκα, σὰν τὸ χαμένο ἦχο τῆς καμπάνας...

Αὐτὲς οἱ ἀλησμόνητες στιγμές, ἦταν ἡ μόνη της χαρά, σ' αὐτὸ τὸν κόσμο. Τὶς ἄλλες ὧρες, σκούπιζε, συγύριζε τὸ σπίτι, ἔπλενε πιάτα, πότιζε τὶς γλάστρες, ταχτοποιοῦσε μέσ' στὸ μαγαζί, περιποιόταν τὶς περικοκλάδες, κ' ἔδενε τὰ καινούρια τους κλωνάρια, μὲ κλωστίτσες, κρεμαστὲς ἀπὸ καρφάκια, γιὰ νὰ σκαρφαλώνουνε στὸν τοῖχο, καὶ ν' ἁπλωθοῦν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Δὲν εἶχε συντροφιά της ταχτική, παρὰ μιὰ φιλενάδα τῆς καρδιᾶς της, τὴν Ἀριστέα, τὴν ἀδερφὴ τοῦ Νότη, μιὰ τσαχπίνα, ζωηρή, μελαχροινούλα, ποὺ καθότανε στὴν ἴδια τὴν αὐλή, στὸ ἀποπίσω μέρος τῆς ταβέρνας, μὲ τὴ μάννα της καὶ μὲ τὸν ἀδερφό της.

Ἕνα βράδι, ἐνῶ κατέβαινε τὴ σκάλα τῆς ταράτσας, στραγγούλιξε τὸ πόδι γιὰ καλά. Τότε ἀναγκάστηκε νὰ μείνει μιὰ βδομάδα στὸ κρεββάτι. Ἡ Ἀριστέα τῆς ἔφερνε βιβλία. Ἤξαιρε λίγα γραμματάκια, καὶ ρίχτηκε στὸ διάβασμα. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ βιβλία ποὺ τῆς ἔφερε, ἦταν κ' ἕνα πολὺ παθητικό, ἡ «Ἱστορία τοῦ Μιμίκου καὶ τῆς Μαίρης».

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος Ἐδμόνδος Ἀρωκούρ.

* * *

Ὁ Νότης, τότε, δούλευε σὲ κάποιο ἐργοστάσιο. Ἡ τέχνη του ἦταν μαραγκός. Ἔφευγε τὸ πρωΐ, μὲ τὰ χαράματα, καὶ γύριζε τὸ βράδι, πολλὲς φορὲς πιωμένος. Κάποτε δὲν ἐρχόταν καὶ καθόλου. Εἶχε τρεῖς μῆνες νὰ τὸν δεῖ, καὶ νὰ μιλήσουν. Κόντευε νὰ πάει στρατιώτης, καὶ δούλευε χωρὶς διακοπή, γιὰ νὰ μαζώξει τίποτα ψιλά. Καθότανε στὰ μέσα τῆς αὐλῆς, μὲ τὴ μάννα του καὶ μὲ τὴν ἀδερφή του —στὸ πίσω μέρος τῆς ταβέρνας, καθὼς εἴπαμε. Ὅταν κ' οἱ τρεῖς τους ἤτανε μικρά, παίζανε ταχτικὰ μέσ' στὴν αὐλή. Ἔπειτα, τὰ πράματα σοβάρεψαν. Ἡ Ἀνθούλα πήγαινε σκολιό, ἡ Ἀριστέα μάθαινε μοδίστρα, κι' ὁ Νότης ἄρχισε νὰ στρώνει στὴ δουλιά. Ἤτανε δυὸ χρόνια πιὸ μικρή του, μιὰν ἡλικία μὲ τὴν Ἀριστέα.

Ὁ Νότης ἤτανε περήφανος, κλειστός. Ποτὲ δὲν ἔλεγε πολλά, ἰδίως ὅταν ἦταν μὲ κορίτσια. Πέταγε τὶς κουβέντες του βαριὰ καὶ μονοσύλλαβα, καὶ ποτὲ δὲν κοίταζε στὰ μάτια. Τὰ μάτια του γλιστροῦσαν, τὴν ὥρα ποὺ μιλοῦσε, φοβισμένα καὶ συνεσταλμένα. Σ' ἄλλους, αὐτό, εἶνε κακὸ σημάδι, καὶ δείχνει χαραχτῆρα σκοτεινό· σ' ἐκεῖνον, ὅμως, ἦταν συστολή, λεπτότητα ψυχῆς κ' εὐαισθησία. Δὲν ἀγαποῦσε κ' εὕρισκε πάντα τρόπο νὰ ξεφεύγει. Ἡ ἀδερφή του ἦταν ἄλλου χαρακτῆρος. Γελαστή, ἀνοιχτόκαρδη καὶ φλύαρη, κ' ἔπιανε πολὺ εὔκολα φιλίες. Αὐτὸς ἔπιανε δύσκολα φιλία —ὅταν, ὅμως, ἀποχτοῦσε κάποτε, ἦταν δυνατές, γιομάτες πάθος. Ἕνας τέτιος φίλος τῆς καρδιᾶς του, ἦταν ἕνας ἄλλος συντεχνίτης του, λιγάκι μεγαλύτερος —ὁ Νῖκος ὁ Ρουσάκης. Μέρα –νύχτα βρισκόντουσαν μαζὶ —κι' ὅταν ὁ Νῖκος ντύθηκε φαντάρος, ἀνέβαινε συχνὰ στὰ Παραπήγματα, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ βρίσκεται κοντά του. Κι' ὅταν τὰ σαββατόβραδα, ἔπαιρνε ἄδεια καὶ πεταγόταν κάτου, γύριζαν ὅλη νύχτα, καὶ γλεντοῦσαν. Ὁ Νῖκος τραγουδοῦσε κ' ἔπαιζε κιθάρα. Κι' ὁ Νότης εἶχε μάθει μαντολίνο. Κάποτε ἔτυχε νὰ τσακωθοῦν γιὰ λίγο —κι' ὁ Νότης τὄχε ρίξει στὸ πιοτό, κ' ἔκανε φασαρίες καὶ καβγάδες. Ἔβριζε, τσακωνόταν, βλαστημοῦσε — πράματα, γιὰ κεῖνον, ἀσυνήθιστα, κι' ἀντίθετα στὸν πρᾶο χαρακτῆρα του: ἦταν ἀπ' τὴν πολλή του στενοχώρια. Ὕστερα, ὅμως, τἄσιαξαν καὶ πάλι, κ' ἔγιναν πάλι, σὰν πρίν, ἀχώριστοι.

Ἀπ' τὸν καιρό, ὅμως, αὐτοῦ τοῦ χωρισμοῦ, ὁ Νότης εἶχε κάπως ξανοιχτεῖ. Κάποιες ἀδιόρατες μικρομεταβολές, εἶχαν συντελεστεῖ στὸ χαρακτῆρα του. Σύχναζε πιὸ ἐλεύτερα, σὲ κάποια κέντρα ὕποπτα —στοὺς ντεκέδες καὶ τὰ καφὲ—ἀμὰν τῆς Τρούμπας— κ' ἔκανε παρέα μ' ὑποκείμενα, ποὺ ἄλλοτε τ' ἀπόφευγε πολὺ προσεχτικά. Μολαταῦτα ἔμενε παρθενικὸς ἀκόμα. Μὲ τὶς γυναῖκες, μάλιστα, μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας, πὼς ἦταν ἀκατάδεχτος. Μ' ὅλο τὸ κυνήγημα ποὺ τοὔκαναν —καθὼς ἦταν σοβαρὸς καὶ συμπαθητικούλης, μὲ τὰ μεγάλα καστανά του μάτια, τὶς πλούσιες ἀφέλειες τῶν σκοτεινῶν μαλλιῶν του, καὶ τὸ σταρένιο δέρμα του, τὸ σὰν ἡλιοκαϊμένο— ἤξαιρε πάντα νὰ κρατεῖ τὴ θέση του, καὶ τὶς ἀποθάρρυνε μὲ μιᾶς, μόλις ἔβλεπε νὰ τὸν κοντοζυγώνουν, μὲ τὸ εἰρωνικό του χαμογέλιο. Κ' ἐκεῖνο τὸ χαμόγελο τὶς ἔκανε νὰ σκάζουν! Κάποτε, μάλιστα, ποὺ μιὰ τὸν δάγκασε στὸ σβέρκο —στὸ καφωδεῖο τῆς Γιακοῦς, στὴν καρδιὰ τῆς Τρούμπας— γύρισε καὶ τῆς ἔδωσε μιὰ δυνατὴ σφαλιάρα, καὶ παρὰ λίγο νὰ γίνει παρεξήγηση, μὲ κάτι ναῦτες ποὺ τοὔλαβαν τὸ λόγο. Κι' ἂν δὲν ἦταν ὁ Ρουσάκης κ' ἡ παρέα, θὰ βρισκόταν μπερδεμένος γιὰ καλά.

Κ' ἕναν καιρό, ποὺ δὲν εὕρισκε δουλιά, κ' ἔμεινε τεμπέλης δυὸ –τρεῖς μῆνες, κάποιοι φίλοι του τὸν ἔκαναν χρυσό, νὰ πιάσει φιλενάδα ταχτική! Καὶ κεῖνος θύμωσε μὲ τὴν ἐπιμονή τους, κ' ἔκοψε τὴν πρόταση ξερά.

Ἄλλοτε, πάλι, κάποιος κεφαλωνίτης καπετάνιος, ποὺ καθόταν δίπλα, μέσ' στὸ καφενεῖο, καὶ τοὔπιασε κουβέντα, τοῦ εἶπε νὰ τὸν πάρει στὰ βαπόρια. Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος ψηλὸς καὶ σκοτεινός, μὲ τὴν τραγουδιστή του προφορά, χωρατατζῆς, πολυλογᾶς καὶ πονηρός. Τοῦ παράσταινε μὲ τόσ' ὡραῖα χρώματα, τὴ θαυμαστὴ ζωὴ τῶν ταξιδιῶν, τοὔδινε τέτιες ὑποσχέσεις γιὰ τὸ μέλλον, ποὺ, μιὰ στιγμή, ὁ Νότης κοντοστάθηκε. Ἤταν τότε ποὺ δὲν εὕρισκε δουλιά. Μιὰ στιγμὴ ζαλίστηκε, καὶ δέχτηκε. Ἔπειτα, ὅμως, καλοσυλλογίστηκε. Θυμήθηκε τὸ σπίτι του, τὴ μάννα του, τὸ Νῖκο. Καὶ τὄκοψε τοῦ καπετάνιου. Ἐκεῖνος τοὔπεσε ξανὰ ἀπὸ κοντά. Ὁ Νότης, ὅμως, τώρα πιά, δὲν ἤθελε ν' ἀκούσει. Κ' ἔμεινε τὸ πρᾶμα ὥς ἐκεῖ.

Τέτιες εὐκαιρίες, τοῦ τύχανε πολλές— ἀλλὰ νίκησε κι' αὐτοὺς τοὺς πειρασμούς. Ἐκεῖνον, ἴσα—ἴσα, τὸν καιρό, ἄρχισε νὰ συχνάζει στοὺς ντεκέδες. Ἴσως, σ' αὐτό, νἄφταιγε λιγάκι κι' ὁ Ρουσάκης. Κάνα—δυὸ χρόνια μεγαλύτερός του, εἶχε περάσει ἀπὸ κεῖ, καὶ ἦταν κάπως μέσα στὸ στοιχεῖο του. Ἐκεῖ μέσα ξύπνησε κι' ὁ Νότης. Τὸ θέαμα τῶν συνεχῶν καβγάδων, τῶν φονικῶν, τῆς χασικλίδικης μαγκιᾶς, ὡρίμασαν τὴ σκέψη του στὰ πράματα τοῦ κόσμου. Ἔκανε παρέα μὲ τ' ἀλάνια, μὲ τοὺς σημειωμένους διαρρῆχτες, μ' ὅλο τὸ κατακάθι τοῦ Περαία. Ἔκανε φίλους παιδιὰ ἀδέσποτα καὶ παραστρατισμένα, τοῦ μπουντρουμιοῦ καὶ τοῦ κρατητηρίου. Κι' ὅμως, ἐκεῖνος ἔμενε ἀπείραχτος, ἀπ' τὶς ὀλέθριές τους ἐπιδράσεις. Θὰ πεῖς, αὐτός, ἦταν ξεχωριστός; Ἴσως νὰ συνέβαινε κι' αὐτό. Δὲν εἶχε κλίση φυσικὴ στὰ τέτια. Ἴσως, ὅμως, κ' ἡ φιλία τοῦ Ρουσάκη, νὰ τοῦ ἦταν ἕνα στήριγμα σπουδαῖο, γιὰ τὴν ἀντίστασή του στὸ κακό. Τοῦ χρησίμευε σὰν ἕνας στυλοβάτης, σὰν ἕνας γόνιμος ἀντιπερισπασμός. Γιατί, καὶ κεῖνος, ἦταν καλὴ πάστα, παρ' ὅλα τ' ἄσκημα νταραβερίσματά του. Ἦταν ὁρμητικός, ἀλλὰ φιλότιμος. Τὸν ἀγαποῦσε, καὶ γι' αὐτὸ τὸν πρόσεχε πολύ.

Ἐκεῖνος εἶχε ἄλλο εἶδος λεβεντιᾶς. Ψηλός, γιομάτος, καλοκαμωμένος, μὲ μάτια μαῦρα, τρυφερὰ καὶ λυπημένα, μὲ κουβέντα βαριὰ καὶ σοβαρή. Βαστοῦσε κάτι τὸ ἀρρενωπό, ἀπ' τὴν κρητικὴ καταγωγή του, ἀλλά, μαζί, καὶ τὸ γλυκό, τὸ ἥμερο, τὸ παιδιακίσια συμπαθητικό. Εἶχαν, κ' οἱ δυό τους ἕνα γνώρισμα κοινό: τὸ φυσικὸ συγκράτημα στὸ φέρσιμο, μιὰ καλωσύνη, βαθιὰ κι' ὡριμασμένη, μιὰ σοβαρὴ συνείδησι τῆς στοργικῆς φιλίας. Μαζὶ μ' αὐτά, μιὰ γνώση τοῦ καθήκοντος, μιὰν ἀντίληψη λεπτῆς ἀλληλεγγύης, ποὺ θύμιζε κάποιες παλιές, ἡρωϊκὲς φιλίες, μ' ὅλη τὴν πενιχρὴ σκηνοθεσία, ποὺ κυλοῦσεν ἀναγκαστικά, τὸ δρᾶμα τῆς ἀνώνυμης ζωῆς τους. Ἦταν μιὰ λανθάνουσα στοργή, ἕνας ἀπ' τοὺς κρυφοὺς δεσμοὺς ἐκείνους, ποὺ γεννιοῦνται, μεστώνουν καὶ φουντώνουν, μόνο μέσ' στὴν ἁγνή, τὴν ἀνεκτίμητη, τὴ διαμαντένια λαϊκὴ καρδιά....

Πολλὲς φορὲς δοκίμασαν νὰ τοὺς χωρίσουν ἄλλοι, μὲ χίλιες—δυὸ προφάσεις, ἀπὸ ζήλεια. Ὅμως, δὲν τὸ κατάφεραν ποτέ. Μιὰ φορά, μονάχα, τὸ κατάφεραν —κι' αὐτὸ τὸ τσάκωμά τους, ἔγινε μὲ πάθος καὶ μὲ πεῖσμα, σὰν τὰ τυφλὰ κι' ἀπότομα ξεσπάσματα μιᾶς δυνατῆς ἀγάπης πληγωμένης... Κ' ἔπειτα γινῆκαν, πάλι, φίλοι –καί, μάλιστα, πιὸ φίλοι κι' ἀπὸ πρῶτα.

Ὑπάρχουν κάποια πράματα ὡραῖα στὴ ζωή, κάποια τέτια πολύτιμα αἰσθήματα, χαμένα μέσ' στὰ βάθη τῆς ψυχῆς, ποὺ μᾶς ἐμπνέουν, μὲ τὴν ὕπαρξή τους, τὴ φοβερὰ παρήγορην ἐλπίδα, πὼς ὁ κόσμος δὲν ἔγινε τοῦ κάκου —ἀλλὰ πὼς ἴσως νὰ βαδίζει κάπου, πρὸς κάποια λύση φωτεινή, μυστηριώδη, πρὸς κάποιον ἄγνωστο κι' ἀνώτερο σκοπό...

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΜΙΑΣ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑΣ

Ἡ πολιορκία τῆς Δαμασκοῦ ἀπ' τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ ὁ γενναῖος φρούραρχος Θωμᾶς Πελαγωνίτης. Τὰ βάσανα τῶν Χριστιανῶν. Τὸ εἰδύλλιο τῆς Εὐδοκίας καὶ τοῦ Ἰωνᾶ. Ἡ Δαμασκὸς παραδίνεται στοὺς Ἀραπάδες. Τὸ δραματικὸ καραβάνι τῶν φυγάδων. Ἕνας ἔρωτας ποὺ μεταβάλλεται σὲ θανάσιμο μῖσος. Ὁ ἀρνησίθρησκος κι' ἡ πρώην μνηστή του. Ἡ λύσις τῆς τραγωδίας, κτλ. κτλ.

ΘΑ σᾶς διηγηθοῦμε παρακάτω τὴν τραγικὴ ἱστορία μιᾶς Ἑλληνοπούλας, ποὺ συνέβη 633 χρόνια μετὰ τὴ Γέννησι τοῦ Χριστοῦ, κοντὰ στὴν περίφημη Δαμασκὸ τῆς Συρίας....

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, Ἰούλιο μῆνα, στρατὸς Ἀραβικὸς ἀπὸ 45 χιλιάδες ἄνδρες, μὲ στρατηγὸ τὸν Ἀβοὺ Ὀμπεγιάχ, πολιορκοῦσε τὴ Δαμασκό. Ἡ χριστιανικὴ φρουρὰ τῆς πόλεως ἦταν γενναία, ἀλλὰ λιγοστή, μὲ φρούραρχο ἕναν Ἕλληνα τὴν καταγωγὴ Θωμᾶ Πελαγωνίτη. Οἱ πολιορκούμενοι, ἅμα ἐτελείωσαν τὰ τρόφιμά τους, ἐπεχείρησαν δυὸ ἐξόδους, ἀλλ' ἀποκρούστηκαν ἀπὸ τοὺς Ἄραβες καὶ ἀναγκάστηκαν νὰ ξαναγυρίσουν πάλι μέσα στὰ τείχη τῆς πόλεως.

Ἔτσι ἡ πολιορκία συνεχίστηκε ἐπὶ ἑβδομῆντα ἀκόμα μέρες. Τέλος οἱ κάτοικοι ἔχασαν τὸ θάρρος τους καὶ τὴν ὑπομονή τους κι' ἔστειλαν πρεσβεία ἀπὸ ἑκατὸ προκρίτους, ἐπικαλούμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Ἀβοὺ Ὀμπεγιάχ. Ὁ Ἄραψ ἀρχηγὸς δέχτηκε μὲ φιλοφροσύνη τοὺς ἀπεσταλμένους στὸ πλούσιο τσαντῆρι του κι' ἐδήλωσε, ὅτι ὅσοι ἀπ' τοὺς Δαμασκηνοὺς ἤθελαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλι, μποροῦσαν νὰ φύγουν ἀνενόχλητοι, παίρνοντας μαζύ τους καὶ τὰ πολυτιμώτερα πράγματά τους. Ὅσοι πάλι δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν, μποροῦσαν νὰ μείνουν στὴν πόλι, διατηροῦντες καὶ τὶς ἰδιοκτησίες τους. Ἡ Δαμασκὸς ὅμως θὰ ἔπεφτε στὴν ἐξουσία του καὶ ὅλες ἡ ἐκκλησίες θὰ μετεβάλλοντο σὲ τζαμιά, ἐκτὸς 7 ποὺ θὰ ἔμεναν γιὰ τὴ λατρεία τῶν Χριστιανῶν.

Οἱ ἀντιπρόσωποι δέχτηκαν τοὺς ὅρους αὐτοὺς καὶ ὑπέγραψαν τὴ σχετικὴ συνθήκη παραδόσεως.

Ἡ Δαμασκὸς εἶχε ἑπτὰ πύλες. Τὴν ὡρισμένη ὥρα, ὁ Ἄραψ στρατηγὸς μὲ τὸ στρατό του παρουσιάστηκε μπροστὰ σὲ μιὰ ἀπ' αὐτές, ἡ ὁποία ἀμέσως τοῦ ἀνοίχτηκε. Ἀλλὰ τὴν ἴδια ὥρα ὁ Καλίφης τῶν Ἀράβων, ὁ θηριώδης Καλέδ, μὲ ἄλλο στρατό, μπῆκε ἀπὸ μιὰ ἄλλη πύλη μέσα στὴ Δαμασκὸ καί, διαφωνῶντας μὲ τὸ στρατηγό του γιὰ τοὺς ὅρους τῆς παραδόσεως, ἄρχισε να σφάζη καὶ νὰ καίη!...

Ὁ τίμιος ὅμως Ὀμπαγιάχ, μόλις τὸ ἔμαθε αὐτό, ἔτρεξε ἐπὶ τόπου καὶ μὲ δυσκολία τὸν ἔπεισε νὰ πάψη τὴ σφαγὴ καὶ νὰ μείνη πιστὸς στὴ συμφωνία τῆς παραδόσεως. Κι' ἔτσι ἀποκατεστάθη ἡ τάξις στὴ Δαμασκό, τῆς ὁποίας οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἔμειναν σ' αὐτὴ καὶ ὑποσχέθηκαν στοὺς Ἄραβες νὰ πληρώνουν φόρο. Ὁ ἀνδρεῖος ὅμως Θωμᾶς Πελαγωνίτης καὶ οἱ ἐπιζήσαντες ἀπ' τοὺς στρατιῶτες του, ἐπροτίμησαν τὴν ἐξορία παρὰ νὰ ὑποκύψουν στοὺς Μουσουλμάνους Ἀράπηδες. Κι' ἔφυγαν ἀπ' τὴν πόλι, ἀκολουθούμενοι ἀπ τὶς γυναῖκες τους, τὰ παιδιά τους καὶ ἀρκετοὺς πολῖτες. Ἔπειτα δὲ ἀπὸ μιὰ μεγάλη καὶ κοπιαστικὴ πορεία, κατεσκήνωσαν στὰ λειβάδια..

Δὲν εἶχαν ὅμως ἀκόμα ξαποστάσει, ὅταν κατέφθασαν στὸν καταυλισμό τους ἔφιπποι ἀγγελιαφόροι τοῦ Καλίφη καὶ τοὺς εἰδοποίησαν, ὅτι ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ὤφειλαν νὰ σηκώσουν τὰ τσαντήρια τους καὶ νὰ φύγουν, γιατὶ διαφορετικὰ «θὰ τοὺς κατεδίωκε καὶ θὰ τοὺς ἔσφαζε ὅλους, ὡς ἐχθροὺς τοῦ Προφήτου καὶ τῶν ἀληθινῶν πιστῶν».

Ἡ ἀπειλὴ ὅμως αὐτὴ τοῦ Καλίφη δὲν θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἴσως, ἂν δὲν συνέβαινε τὸ ἀκόλουθο ἀπροσδόκητο ἐπεισόδιο:

Ἕνας νέος Σύριος, καταγόμενος ἀπὸ ἀρίστη Χριστιανικὴ οἰκογένεια τῆς Δαμασκοῦ, εἶχε ἀρραβωνιαστεῖ μιὰ ὡραία Ἑλληνοποῦλα, Εὐδοκία ὀνομαζομένη, τῆς ὁποίας οἱ γονεῖς εἶχαν μεταναστεύσει ἀπ' τὴν Κύπρο στὴ Δαμασκὸ γιὰ ἐμπόριο ὑφασμάτων. Ὁ Ἰωνᾶς (αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ νέου), ἀγαποῦσε παράφορα τὴν Εὐδοκία, κι' ἐπειδὴ οἱ γονεῖς του ἀνέβαλαν τὸ γάμο τους, οἱ ἀρρεβωνιασμένοι ἀποφάσισαν νὰ... τὸ σκάσουν ἀπ' τὴν πολιορκουμένη πόλι...

Στὸ δρόμο ὅμως ὁ Ἰωνᾶς ἔπεσε σὲ παγίδα κι' αἰχμαλωτίστηκε ἀπ τοὺς Ἀράπηδες, ἐνῶ ἡ Εὐδοκία —ἐντελῶς ἀπὸ σύμπτωσι— κατώρθωσε νὰ ξεφύγη καὶ νὰ γυρίση στὴν πόλι...

Ὁ Ἰωνᾶς, βασανιζόμενος ἀπ' τοὺς Ἀράπηδες, ἀναγκάστηκε νὰ δεχτῆ τὸ Μωαμεθανισμὸ γιὰ νὰ γλυτώση τὴ ζωή του. Κι' ὅταν ἡ Δαμασκὸς ἔπεσε στὰ χέρια τῶν Ἀράπηδων, ὁ Ἰωνᾶς (Ἀχμὲτ τώρα) παρουσιάστηκε στὸ σπίτι τῆς Εὐδοκίας, ἡ ὁποία μαζὺ μὲ τοὺς γονεῖς της ἦταν ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ παρέμειναν στὴν πόλι. Μόλις ὅμως τὸν εἶδε ἡ νέα, τοῦ εἶπε περιφρονητικά:

—Ἔμαθα πὼς ἀρνήθηκες τὸ Χριστὸ καὶ γίνηκες Μουσουλμᾶνος! Λοιπόν, πήγαινε νὰ πάρης καμμιὰ Ἀραπίνα! Ἐγὼ Χριστιανὴ γεννήθηκα καὶ Χριστιανὴ θὰ πεθάνω!

Ὁ ἀρνησίθρησκος ἐπροσπάθησε νὰ δικαιολογηθῆ, ἀλλ' ἡ Εὐδοκία ἦταν ἀμετάπειστη. Καὶ ὁ Ἰωνᾶς ἔφυγε, μουρμουρίζοντας φοβερὲς ἀπειλές.

— Θα ἰδῆς τί ἔχεις νὰ πάθης καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι Χριστιανοί!... Ναί, Μουσουλμᾶνος εἶμαι καὶ τέτοιος θὰ μείνω.

Τὴν ἴδια βραδειά, οἱ γονεῖς τῆς Εὐδοκίας, φοβούμενοι τὶς ἀπειλές του, πῆραν τὴν κόρη τους, φόρτωσαν ὅσα πράγματα μποροῦσαν στὶς γκαμῆλες καὶ ἔφυγαν ἀπ' τὴ Δαμασκό, πηγαίνοντας νὰ σμίξουν τοὺς ἄλλους συμπατριῶτες τους.

* * *

Ἐντωμεταξὺ ὁ Ἰωνᾶς, κυριευμένος ἀπ' τὴ μανία τῆς ἐκδικήσεως, ἐπῆγε στὸν Καλίφη Καλὲδ καὶ τὸν κατάφερε νὰ καταδιώξη τοὺς ἐγκαταλείψαντας τὴν πόλι Χριστιανούς.

Καὶ γρήγορα, ὁ Καλὲδ μὲ τὸν Ἰωνᾶ, ἐπὶ κεφαλῆς τεσσάρων χιλιάδων ἱππέων, ἐκάλπασαν πρὸς τὴν πεδιάδα, ἐπέρασαν τὸ ὄρος Λίβανο καὶ κατέφθασαν τοὺς Χριστιανούς...

Οἱ δυστυχισμένοι αὐτοί, κατατσακισμένοι καθὼς ἦσαν ἀπ' τὶς ταλαιπωρίες, δὲν μποροῦσαν νὰ ξεφύγουν. Τὸ ἠθικό τους ἦταν τόσο καταπεσμένο, ὥστε οὔτε τὴν παραμικρὴ ἀντίστασι ἦσαν σὲ θέσι νὰ προβάλουν στὴν ἀπροσδόκητη αὐτὴ ἐπίθεσι τῶν Ἀράπηδων.

Καὶ οἱ Ἀράπηδες ἱππεῖς ἐθέριζαν κεφάλια μὲ τὶς μακρυές τους σπάθες, χωρὶς νὰ λυπηθοῦν οὔτε τὶς γυναῖκες, οὔτε τὰ παιδιά. Ἡ κοιλάδα ἐγέμισε αἵματα καὶ πτώματα. Δὲν ἄφησαν κανένα ζωντανό.

Μέσα στὴ φοβερὴ ἐκείνη ἀνθρωποσφαγή, ὁ ἐκδικητικὸς Ἰωνᾶς (ἢ καλύτερα ὁ Ἀχμὲτ) ἐκύτταζε δῶ καὶ κεῖ νὰ βρῆ τὴν Εὐδοκία, γιὰ νὰ χορτάση τὰ ἔνστικτά του. Καὶ τὴν βρῆκε πράγματι στὴ ρίζα ἑνὸς βράχου, ὅπου κοίτονταν σφαγμένοι ὁ πατέρας της καὶ ἡ μάνα της.

—Ἄτιμε! τοῦ φώναξε μόλις τὸν εἶδε ἡ κόρη. Ἄτιμε, δὲν θὰ μὲ πάρης ζωντανή!

Καὶ πρὶν ὁ ἀρνησίθρησκος προφτάσει νὰ βάλη χέρι ἐπάνω της, ἡ Εὐδοκία ἔβγαλε ἀπ' τὸν κόρφο της ἕνα μαχαῖρι καὶ τὄμπηξε στὴν καρδιά της.

Ἔπεσε νεκρὴ ἐπάνω στὰ πτώματα τῶν γονέων της.

ΞΕΝΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ ΚΙ' Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

ΜΙΑ φορὰ κι' ἕναν καιρό, ζοῦσε μιὰ βασιλοποῦλα ὤμορφη, μὰ τόσο ὤμορφη, ποὺ κανένας δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀνιστορήση τὰ κάλλη της. Ἦταν ἕνα πλᾶσμα ποὺ ὅποιος τὴν ἔβλεπε, ἔλεγε πῶς ἄξιζε νὰ ζῆ ψηλὰ στ' ἀσπέρινα παλάτια κι' ὄχι ἐδῶ κάτω στὴ γῆ.

Ἡ βασιλοποῦλα ὅμως αὐτή, κοντὰ στὶς τόσες ἀρετές της, εἶχε κι' ἕνα ἐλάττωμα : ἤταν τρομερὰ περήφανη. Νόμιζε πῶς κανένας δὲν ἦταν ἄξιος, ὅσο κι' ἂν ἤταν ὡραῖος κι' ὅσο πλοῦτο κι' ἂν εἶχε, νὰ τὴ ζητήση σὲ γάμο καὶ νὰ τὴν πάρη γυναῖκα του.

Ὡστόσο ὁ πατέρας της προσκάλεσε κάποτε τοὺς βασιληάδες, τοὺς πρίγκηπες καὶ τοὺς μεγιστᾶνες τῆς χώρας του καὶ τῶν γειτονικῶν χωρῶν γιὰ νὰ τοὺς φιλοξενήση, κι' ἔβαλε τὴν κόρη του νὰ κρυφτῆ πίσω ἀπὸ ἕνα παραπέτασμα καὶ νὰ διαλέξη ἐκεῖνον ποὺ θὰ τῆς ἄρεσε.

Ὅλοι περάσαν μὲ τὴ σειρά τους ἀπ' τὸ παλάτι. Πέρασαν πλούσια βασιλόπουλα καὶ πριγκηπόπουλα ὤμορφα κι' ἀντρειωμένα. Πέρασαν παλληκάρια δυνατὰ σὰν λιοντάρια καὶ ὡραῖα σὰν ἀγγελούδια, μὰ αὐτηνῆς κανένας δὲν τῆς ἄρεσε. Γιὰ τὸν καθένα τους ἔβρισκε κι' ἀπὸ ἕνα ἐλάττωμα.

Θύμωσε τότε κι' ὁ βασιληᾶς μὲ τῆς θυγατέρας του τὴν περηφάνεια κι' ἔκαμε ὅρκο φοβερό. Ὁρκίστηκε πῶς θἄσκυβε τὴν ἴδια στιγμὴ ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ πῶς ὅποιον ζητιάνο θἄβλεπε στὸ δρόμο, θὰ τὸν φώναζε ἀπάνω στὸ παλάτι καὶ θὰ τὸν ἔδινε ἄντρα τῆς κόρης του.

Μόλις πρόβαλε τὸ κεφάλι του ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρο, ὁ βασιληᾶς ἄκουσε ξαφνικὰ ἕνα πολὺ λυπητερὸ τραγοῦδι, ποὺ σίγουρα θἆχε μεγάλον πόνο στὴν καρδιά του ἐκεῖνος ποὺ τὸ ἔλεγε. Ἔσκυψε τότε πιὸ πολὺ κι' εἶδε ἕνα ζητιάνο ποὺ γύρευε ἐλεημοσύνη, παίζοντας τὸ βιολί του καὶ συνοδεύοντάς το μὲ τὸ τραγοῦδι του.

Τόσο ὤμορφη, ποὺ κανένας δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀνιστορήση τὰ κάλλη της...

Τότε ὁ βασιληᾶς ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸν ἀνεβάσουν ἀμέσως στὸ παλάτι καὶ μόλις τὸν πῆγαν μπροστά του, τοῦ εἶπε :

— Παῖξε μας μὲ τὸ βιολί σου κανένα ὤμορφο κομμάτι, ζητιάνε !..,

Ὁ βιολιστὴς ἔπαιξε μὲ χάρι καὶ μὲ τέχνη ἕναν ὡραῖο σκοπὸ μπρὸς στοὺς ἄρχοντες κι' ὅταν ἀποτελείωσε τὸ παίξιμό του ὅλοι προθυμοποιήθηκαν νὰ τοῦ δώσουν ἐλεημοσύνη.

Σηκώθηκε τότε ἀπάνω ὁ βασιληᾶς καὶ εἶπε :

— Σταθῆτε νὰ μιλήσω κι' ἐγώ. Τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ παίξιμο τοῦ ζητιάνου μοῦ ἄρεσε τόσο πολύ, ποὺ ἀποφάσισα νὰ τοῦ δώσω γι' ἀμοιβὴ τὴν κόρη μου γυναῖκα του !... Εἶνε πολὺ περήφανη καὶ δὲν ἤθελε νὰ παντρευτῆ κανέναν ἀπ' τοὺς ὁμοίους της. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ ὁρκίστηκα νὰ τῆς δώσω ζητιάνο γιὰ ἄντρα. Ὁ ὅρκος ποὺ ἔκαμα εἶνε ἱερὸς καὶ δὲν τὸν παίρνω πίσω...

Ἡ βασιλοποῦλα ἄκουσε μὲ κατάπληξι τὰ λόγια τοῦ πατέρα της καὶ στὴν ἀρχὴ νόμισε πῶς τἄλεγε στ' ἀστεῖα. Ἀλλὰ δὲν ἄργησε νὰ βεβαιωθῆ γιὰ τὸ σκληρό της πεπρωμένο.

Ὁ βασιληᾶς ἤταν ἀμετάπειστος καὶ πεισματάρης καὶ δὲν ἄκουγε τῆς κόρης του τὰ κλάματα τ' ἀπαρηγόρητα. Σὰν νὰ μὴν ἔφτανε μάλιστα αὐτό, γύρισε σὲ λίγο καὶ τῆς εἶπε :

— Ἐδῶ μέσα στὸ παλάτι μου δὲν ὑπάρχει θέσι γιὰ ζητιάνους καὶ ζητιάνισσες. Νὰ πάρης λοιπὸν τὸν ἄντρα σου τὸ ζητιάνο καὶ νὰ φύγετε μακρυά, νὰ μὴ σᾶς βλέπουν πειὰ τὰ μάτια μου...

Ἡ δύστυχη βασιλοποῦλα, πληγωμένη στὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν περηφάνειά της, δὲν ξαναμίλησε, ἀλλὰ ἀκούμπησε στὸ χέρι τοῦ ζητιάνου καὶ βγῆκε μαζύ του ἔξω ἀπ' τὸ παλάτι.

Πῆρε λοιπὸν τὸ δρόμο τῆς ἐξορίας καὶ περπατοῦσε—περπατοῦσε μὲ τὰ μάτια δακρυσμένα καὶ μὲ στενοχωρημένη τὴν καρδιά, περπατοῦσε ὁλοένα στὸ πλάϊ τοῦ ζητιάνου, γιατὶ δὲν εἶχε πειὰ κανέναν ἄλλον ἀπ' αὐτὸν μέσα στὸν κόσμο.

— Τί περήφανη ποὺ ἤμουνα πρῶτα ! ψιθύριζε πικρὰ ἡ βασιλοποῦλα κάθε τόσο καὶ στέναζε.

Προχώρησαν ἀκόμα πολύ, πάρα πολύ, πέρασαν δρόμο, ἄφησαν δρόμο κι' ἔφτασαν σὲ μιὰ ὡραία πολιτεία.

— Τίνος εἶνε τούτη ἡ πολιτεία ; ρώτησε ἡ βασιλοποῦλα τὸ ζητιάνο.

— Τοῦ Θασμπύαρ, τῆς ἀπάντησε αὐτός. Ἂν ἐγινόσουνα γυναῖκα του, ὅταν σὲ ζήτησε, τώρα θἆσουν βασίλισσα ἐδῶ.

Ἐκείνη δὲν εἶπε τίποτε στὸ συνοδό της, μονάχα ἔσκυψε τὸ κεφάλι της κι' ἀπὸ τὰ ὤμορφα μάτια της κύλησε ἕνα χοντρὸ δάκρυ.

Περπάτησαν, περπάτησαν κι' ἐπὶ τέλους ἔφτασαν σὲ μιὰ μικρὴ καλύβα γκρεμισμένη.

— Αὐτὸ εἶνε τὸ παλάτι μας, κυρὰ βασιλοποῦλα, τῆς εἶπε τότε ὁ ζητιάνος. Ἐδῶ πέρα δὲν ἔχουμε δοῦλες γιὰ νὰ σὲ ὑπηρετοῦν καὶ νὰ σοῦ κάνουν θελήματα. Ἐμπρὸς λοιπόν, ἄναψε γρήγορα τὴ φωτιὰ καὶ βράσε μερικὰ χόρτα, γιατὶ εἶμαι πεθαμένος ἀπ' τὴν πεῖνα.

Ἡ δυστυχισμένη κόρη τὸν κύτταξε ἱκετευτικά, ἀλλὰ δὲν μποροῦσε νὰ κάνη κι' ἀλλοιῶς. Ἔκανε λοιπὸν ὅπως τὴν πρόσταξε.

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ—τρεῖς μέρες, ὁ ζητιάνος τῆς ξανᾶπε :

— Ὅπως βλέπεις, εἴμαστε πολὺ φτωχοὶ καὶ θἄκανες καλὰ νὰ μάθαινες νὰ πλέκης καλάθια....

Κατέβηκε λοιπὸν ὁ ἴδιος στὴν ἀκροποταμιά, ἔκοψε κάμποσες λυγαριὲς καὶ καλάμια καὶ τὰ πῆγε στὴ γυναῖκα του. Μὰ τὰ μικρὰ χέρια τὰ κρινόλευκα τῆς βασιλοπούλας δὲν ἤσαν καμωμένα γιὰ τέτοιες δουλειὲς καὶ μὲ τὴν παραμικρὴ προσπάθεια ματώνανε. Γι' αὐτὸ ὁ ἄντρας της τῆς ἔκοψε τὴ δουλειὰ καὶ τῆς εἶπε κάπως ἀπότομα :

— Δὲν εἶσαι ἱκανὴ οὔτε καλάθια νὰ πλέκης. Αὔριο θὰ σοῦ πάρω μερικὰ τσουκάλια νὰ πᾶς στὴν ἀγορὰ νὰ τὰ πουλήσης...

Ἡ βασιλοποῦλα διαμαρτυρήθηκε.

Ὁ ζητιάνος ὅμως ἔμεινε ἄκαμπτος κι' ἔτσι τὴν ἄλλη μέρα, ἡ γυναῖκα του πῆρε τὰ τσουκάλια καὶ τράβηξε γιὰ τὴν ἀγορά.

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ περνοῦσαν ἀπὸ μπρός της, ἔβλεπαν μ' ἔκπληξι τὴν ὤμορφη κοπέλλα καὶ τῆς ἔρριχναν ἀπὸ συμπόνια λίγα χρήματα, χωρὶς νὰ παίρνουν τίποτε. Ἀλλὰ σὲ λίγη ὥρα πέρασε ἀπὸ κεῖ ἕνας μεθυσμένος καβαλλάρης, ὁ ὁποῖος ἔπεσε μὲ τ' ἄλογό του πάνω στὰ τσουκάλια καὶ τἄκανε κομμάτια.

Ἡ βασιλοποῦλα, ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ τὸ θλιβερὸ περιστατικό, γύρισε πίσω στὸ σπίτι της καὶ διηγήθηκε φοβισμένη στὸν ἄντρα της τὸ ἀτύχημα ποὺ τὴ βρῆκε.

— Δὲν εἶσαι ἱκανὴ γιὰ καμμιὰ δουλειά ! τῆς εἶπε ἐκεῖνος θυμωμένος. Γι' αὐτὸ θὰ πάω αὔριο νὰ σὲ βάλω δοῦλα στὸ παλάτι τοῦ Θασμπύαρ...

Ἡ βασιλοποῦλα δὲν εἶπε τίποτε, Βγῆκε μονάχα ἔξω, κάθησε ἐπάνω σὲ μιὰ πέτρα κι' ἄρχισε νὰ κλαίη τὸ ριζικό της. Τὴν ἄλλη μέρα κιόλας ἔγινε δοῦλα στὸ παλάτι τοῦ Θασμπύαρ, ἐκεῖ, ποὺ ἂν ἤθελε, θἆταν βασίλισσα.

* * *

Τὸ παλάτι τοῦ Θασμπύαρ βρισκόταν σὲ μεγάλες χαρὲς τὴν ἡμέρα αὐτὴ κι' εἶχε μεγάλη φασαρία. Γινόταν ὁ γάμος τοῦ πρίγκηπα Θασμπύαρ κι' ἡ ἑτοιμασίες ἔδιναν κι' ἔπαιρναν.

Τὸ παλάτι ἤταν πλημμυρισμένο ἀπὸ φῶτα κι' ἀπὸ προσκαλεσμένους. Ἐδῶ ἔβλεπες γενναῖα βασιλόπουλα μὲ μακρυὰ σπαθιά, παρέκει ὡραῖες κυρίες στολισμένες μὲ διαμάντια, ποὺ ἔκαναν τὴν αἴθουσα νὰ μοιάζη μ' ὁλάνοιχτο μπουκέτο.

Ὅταν ἄρχισαν οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια, ἡ γυναῖκα τοῦ ζητιάνου, φορῶντας πάντα τὴν ἄσπρη ποδιὰ ποὔχαν ἡ δοῦλες, πῆγε κι' ἐστάθηκε κι' αὐτὴ στὴν πόρτα, γιὰ νὰ κάνη χάζι μὲ τοὺς ἄλλους. Δὲν ντρεπότανε τώρα γιὰ τὴν κατάντια της, εἶχε χάσει πειὰ τὴν περηφάνειά της.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὁ πρίγκηπας Θασμπύαρ ἦταν ντυμένος μὲ τὴν πιὸ ὤμορφή του φορεσιὰ κι' ἀκτινοβολοῦσε ἀπὸ ὠμορφιά.

Ἔξαφνα ὁ μεγάλος αὐτὸς ἄρχοντας, ποὺ ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, πῆγε κοντὰ στὴ βασιλοποῦλα, τὴ δοῦλα του, καὶ τὴν ἅρπαξε γιὰ νὰ χορέψουν μαζύ. Ἐκείνη, κατάπληκτη καὶ ταραγμένη, ἀφέθηκε στὰ χέρια του κι' ἄρχισε νὰ χορεύη.

Ὅταν ὅμως τελείωσε ὁ χορός, καὶ γυρίζοντας τὰ μάτια της εἶδε τοὺς προσκαλεσμένους γύρω νὰ γελοῦν, ἔκρυψε τὸ πρόσωπό της μέσα στὴν ποδιὰ κι' ἔκαμε νὰ φύγη. Ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἔννοιωσε δυὸ χέρια ποὺ τὴν ἔπιασαν σφιχτὰ καὶ τὴν κάρφωσαν στὴ θέσι της.

Γύρισε τότε κι' εἶδε τὸ Θασμπύαρ γονατισμένο μπροστά της.

— Βασιλοποῦλα μου, τῆς εἶπε, πέρασαν πειὰ ἡ στενοχώριες σου... Θὰ σοῦ πῶ πειὰ ὅλη τὴν ἀλήθεια... Ἐγὼ εἶμαι ὁ ζητιάνος βιολιστής, ἐγὼ εἶμαι ὁ μεθυσμένος καβαλλάρης ποὺ σοὔσπασε τὰ τσουκάλια, ἐγὼ εἶμαι ὁ Θασμπύαρ ὁ πρίγκηπας καὶ σύζυγός σου, κι' ἐσὺ τέλος εἶσαι ἡ βασίλισσά μου καὶ γυναῖκα μου, δίχως ὑπερηφάνεια πειά, καλὴ καὶ καταδεχτική... Ἔπαιξα αὐτὸ τὸ παιχνίδι, βασιλοποῦλα μου, γιὰ νὰ σοῦ δείξω ὅτι μιὰ γυναῖκα καὶ μάλιστα μιὰ βασιλοποῦλα δὲν πρέπει νἆναι περήφανη...

Τότε ὅλες ἡ κυρίες τῆς τιμῆς ἔσκυψαν μὲ σεβασμὸ μπροστὰ σ' ἐκείνη ποὺ περιγελοῦσαν προτήτερα, στὴ βασίλισσά τους.

Κι' ὁ γέροντας πατέρας τοῦ Θασμπύαρ ζύγωσε, τῆς ἔδωσε ἕνα φιλὶ στὸ μέτωπο καὶ τὴν κάθησε στὸ νυφικὸ θρονὶ ποὺ τὴν περίμενε...

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ - ΤΟ ΑΙΜΑΤΗΡΟ ΘΕΡΟΣ ΤΟΥ 1887 - Η ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΙΜΗΤΟΜΟΥ

ΙΑ΄

ΕΝΑΣ δημοσιογράφος ρώτησε σὲ λίγο τὸν μελλοθάνατο :

— Ἔχεις κανένα παράπονο, Κουτσοῦκο ;

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ κατάδικος, ἔχω ἕνα μεγάλο παράπονο : Τὸ ὅτι εἶνε ψέμμα αὐτὸ ποὺ λένε πῶς σκότωσα ἄνθρωπο γιὰ 100 δραχμές. Ἀμ' δὲν σκότωνα κανέναν πλούσιο, ἂν ἦταν νὰ κάνω ἔγκλημα γιὰ λεπτά ; Ἐξ ἄλλου, ἐγὼ ἤξερα πῶς ὁ μπακάλης ὁ Πετρόπουλος παίρνει κάθε νύχτα μαζύ του τὴν εἴσπραξι τοῦ μαγαζιοῦ. Ἤξερα πῶς τὸ συρτάρι δὲν εἶχε πολλὰ λεπτά. Ἔτσι στὰ καλὰ καθούμενα λοιπὸν θὰ σκότωνα τὸ Φαναρίτη ;

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἔφτασε στὶς φυλακὲς κι' ὁ φρούραρχος Ἀθηνῶν Μακρῆς. Μόλις ὁ φρούραρχος εἶδε τὸ μελλοθάνατο δεμένο μ' ἀλυσσίδες καὶ σχοινιά, διέταξε νὰ τοῦ βγάλουν τὰ «σίδερα» καὶ νὰ τοῦ ἀφήσουν μόνον τὰ ἀπὸ χοντρὸ σχοινὶ δεσμά του. Ἐπίσης ὁ φρούραρχος διέταξε νὰ δώσουν στὸν Κουτσοῦκο ψωμί, κρασὶ κι' ὅ,τι ἄλλο ζητήσει.

Ὁ τουφεκισμὸς τοῦ Κουτσούκου ἐπρόκειτο νὰ γίνη στὶς ἐξήμιση τῆς ἐπομένης. Διετάχθη λοιπὸν ὁ διευθυντὴς τοῦ Μεντρεσὲ νὰ τὸν παραδώση τὰ μεσάνυχτα στὸ ἀπόσπασμα ποὺ θὰ πήγαινε νὰ τὸν παραλάβη, ἀφοῦ τοῦ φορέση στολὴν στρατιώτου, γιὰ τὴν καθαίρεσι ποὺ θὰ προηγεῖτο τῆς ἐκτελέσεως.

* * *

Τὴν ἐπομένην τὸ πρωΐ, ὁ Ἀττικὸς οὐρανὸς ξημέρωσε κατακάθαρος, ὁλογάλανος, γελαστός.

Αἰχμαλωσία ξένων περιηγητῶν ἀπὸ Ἕλληνας ληστάς.
(Σκῖτσο ξένου ζωγράφου)

Ὁ κατάδικος Κουτσοῦκος εἶχε μεταφερθεῖ ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα στὸν Πειραιᾶ.

Ἡ ἐκτέλεσις θὰ γινότανε ἔξωθεν τοῦ Νεκροταφείου Πειραιῶς, στὴ θέσι Καμίνια, κοντὰ στὸ σφαγεῖο τοῦ Πειραιώτου κρεοπώλου Δημητρέλη.

Πλάϊ στὸ σφαγεῖο εἶχαν ἀνοίξει κιόλας ἀπὸ τὴ νύχτα τὸν τάφο, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ ἐρρίπτετο τὸ πτῶμα τοῦ Κουτσούκου.

Ἀπὸ τὸ γλυκοχάραμα ἀκόμα ἄρχισαν νὰ συγκεντρώνωνται στὸ μέρος τῆς ἐκτελέσεως πλήθη περιέργων. Πρῶτες καὶ καλύτερες κατέφθασαν ἡ γυναικοῦλες τῶν γύρω συνοικισμῶν, πολλοὶ Πειραιῶτες καὶ ἀρκετοὶ Ἀθηναῖοι.

Ὅσο ἡ μέρα προχωροῦσε, κατέφθαναν ἐπὶ τόπου καὶ νέα μπουλούκια πολιτῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

«Πρώτη φορά, γράφουν ἡ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς, *παρετηρήθη τόση κοσμοσυρροὴ εἰς ἐκτέλεσιν καταδίκου»*.

Γιατί αὐτὴ ἡ περιέργεια ὅμως ; Γιατὶ δὲν ἐπρόκειτο ἴσως περὶ καρατομήσεως, ἀλλὰ περὶ τουφεκισμοῦ.

Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πειραιῶτες εἶχαν χορτάσει τὸ θέαμα τῆς λαιμητόμου ἀποκοπτούσης ἀνθρωπίνους κεφαλάς. Ποθοῦσαν φαίνεται νὰ δοῦν καὶ κάτι τὸ νέο, τὸ ἔκτακτο...

Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς Πειραιῶς ἔφτασε πρῶτος στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως ὁ διοικητὴς τῆς ἐν Πειραιεῖ μοίρας χωροφυλακῆς Καστρησιάνης.

Στὶς 5 καὶ 10΄ δυνατὰ σαλπίσματα ταράζουν τὴν ἤρεμη ἀτμόσφαιρα. Καταφθάνει μιὰ ἴλη ἱππικοῦ ὑπὸ τὸν ἴλαρχο Μετζελόπουλο καὶ τοὺς ἀνθυπιλάρχους Πιερρᾶκον, Γουναράκην καὶ Καλογερόπουλον.

Μισὴ ὥρα παρέρχεται. Καὶ καταφθάνει κατόπιν ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ στρατιῶτες τοῦ πεζικοῦ ὑπὸ τὸν ἀνθυπασπιστὴν τοῦ Φρουραρχείου Πειραιῶς Φωτίου.

Πίσω ἀπ' τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ ἔρχεται τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα, ἀποτελούμενον ἀπὸ 4 λοχίας, 4 δεκανεῖς καὶ 4 στρατιῶτες. Καὶ οἱ δώδεκα αὐτοὶ ἄνδρες εἶνε οἱ καλύτεροι σκοπευταὶ τοῦ 1ου τάγματος τοῦ 1ου συντάγματος.

Ἡ ὥρα τῆς ἐκτελέσεως πλησιάζει. Ἡ ἴλη τῶν ἱππέων ἀναπτύσσεται καὶ σχηματίζει ἕνα μεγάλο τετράγωνο γύρω ἀπ' τὸ μέρος στὸ ὁποῖο ἔχει παραταχθεῖ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴ φθάνει ἐπὶ τόπου ὁ μοίραρχος Ἀθηνῶν Στεφάνου, ὁ φρούραρχος Πειραιῶς Πανᾶς καὶ ὁ Βασ. Ἐπίτροπος τοῦ Στρατοδικείου Ἀϊβαλιώτης.

Γύρω ἀπ' τὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως μαυρολογάει τώρα τὸ πλῆθος. Ἀθηναῖοι καὶ Πειραιῶτες συνωθοῦνται καὶ διαγκωνίζονται γιὰ νὰ παρακολουθήσουν ὅσον τὸ δυνατὸν πιὸ ἄνετα τὸ τραγικὸ θέαμα. Ἐπικρατεῖ μολαταῦτα ἀπόλυτη σιωπή...

* * *

Ἡ ὥρα εἶνε 6 καὶ 15΄ κι' ἀπὸ μακρυὰ φαίνεται νἄρχεται τ' ἁμάξι μὲ τὸν κατάδικο. Εἴκοσι ἔφιπποι χωροφύλακες τὸ συνοδεύουν. Ἄλλοι τέσσερες χωροφύλακες ἔνοπλοι κι' ἕνας λοχίας τοῦ πεζικοῦ βρίσκονται ἐπ' αὐτοῦ. Στὴ μέση τῶν ἐνόπλων χωροφυλάκων κάθεται δέσμιος ὁ Κουτσοῦκος. Πλάϊ του βρίσκεται ὁ ἱερεὺς τοῦ Φρουραρχείου Ἀθηνῶν Μελχισεδὲκ Φρουδάκης.

Ὁ Φρουδάκης προσπαθεῖ νὰ ἐμψυχώση τὸν μελλοθάνατο. Τοῦ μιλάει γιὰ τὴν ἀπέραντη καλωσύνη καὶ μακροθυμία τοῦ καλοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ἄλλη ζωή, ὅπου τὰ βάσανα τῆς μάταιης καὶ πρόσκαιρης αὐτῆς ζωῆς τελειώνουν....

Μὰ ὁ Κουτσοῦκος λίγο προσέχει σ' ὅλ' αὐτά. Κυττάζει πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκτελέσεως, βλέπει τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα καὶ λέει :

— Καλὰ εἶν' αὐτά, παπᾶ μου, μὰ ἐγὼ εἶμαι νέος κι' εἶνε κρῖμα νὰ χαθῶ τόσο γρήγορα.

Ὁ ἀτυχὴς μελλοθάνατος φορεῖ μιὰ τριμμένη στρατιωτικὴ στολὴ καὶ φέρει χειροπέδες... Οἱ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι τὸν φρουροῦν, τὸν φέρνουν τώρα πρὸ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Στρατοδικείου, ὁ ὁποῖος τοῦ διαβάζει τὴν καταδικαστικὴ ἀπόφασι.

Ὁ Κουτσοῦκος ἀκούει ἀτάραχος. Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμως ρίχνει ἕνα βλέμμα ἀγρίου μίσους γύρω του καὶ προσπαθεῖ νὰ σπάση τὰ δεσμά του. Τὰ δεσμὰ ὅμως εἶνε γερὰ καὶ δὲν σπάζουν τόσο εὔκολα.

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἀποφάσεως τελειώνει...

Ὁ λοχαγὸς Ἀϊβαλιώτης προχωρεῖ πρὸς τὸ μελλοθάνατο καὶ προβαίνει στὴ στρατιωτική του καθαίρεσι...

— Ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου καὶ τοῦ βασιλέως, τοῦ λέγει, σὲ καθαιρῶ. Δημήτριε Σ. Κουτσοῦκε. ὡς ἀνάξιον !

Συγχρόνως μ' ἕνα σουγιᾶ τοῦ ξυλώνει τὸ στέμμα ἀπ' τὸ πηλίκιο καὶ τὰ κουμπιὰ ἀπὸ τὴ στολή.

Παραλαμβάνουν κατόπιν τὸν κατάδικο καὶ τὸν τοποθετοῦν πρὸ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος.

Τὸ πλῆθος σιωπᾶ.

Ὁ Κουτσοῦκος κυττάζει γύρω του τὸν κόσμο, κυττάζει τὴν ἡλιοπλημμύρα τῆς ὡραίας καλοκαιρινῆς ἡμέρας κι' ἀναστενάζει.

Σφίγγει κατόπιν τὰ δόντια του, μισοκλείνει τὰ βλέφαρα καὶ κυττάζει λοξά, περιμένοντας τὸν θάνατο.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος ἀξιωματικὸς ξιφουλκεῖ καὶ δίδει τὰ σχετικὰ παραγγέλματα :

— Γεμίσατε !...

— ... Ἐπὶ σκοπόν !....

— .... Πῦρ !....

Μιὰ ὁμοβροντία ἀκούεται καὶ ὁ Κουτσοῦκος τινάζεται ξαφνικὰ καὶ σωριάζεται στὸ χῶμα νεκρός.

Τὸ πλῆθος τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον σιωποῦσε μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς, ἀρχίζει τώρα —ἄγνωστον γιατί— ν' ἀποδοκιμάζη τοὺς ἱππεῖς. Ἐπακολουθεῖ ἐπέλασις ἐναντίον του καὶ οἱ περίεργοι διασκορπίζονται στοὺς γύρω ἀγρούς.

Κλητῆρες τῆς ἀστυνομίας πλησιάζουν τὸ πτῶμα τοῦ Κουτσούκου, ἕτοιμοι νὰ τὸ μεταφέρουν εἰς τὸν πλησίον λάκκον καὶ νὰ τὸ ἐνταφιάσουν.

Πρὸ αὐτοῦ ἐξετάζει τὸ πτῶμα τοῦ καταδίκου ὁ ἰατρὸς κ. Β. Παπαβασιλείου.

Μετὰ τὴν ἰατρικὴν ἐξέτασιν, τὸ πτῶμα ἐνταφιάζεται καὶ οἱ παριστάμενοι ἀνώτεροι στρατιωτικοὶ ἀποχωροῦν.

* * *

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν κατήρτισε ὁ ἐξετάσας τὸ πτῶμα τοῦ Κουτσούκου ἰατρὸς Β. Παπαβασιλείου, ὁ ἐκτελεσθεὶς κατάδικος ἔφερε ἑπτὰ ἐν ὅλῳ τραύματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἓξ διαμπερῆ.

Ὁ κατάδικος, πληγεὶς ἀπὸ τὶς σφαῖρες τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, κατέπεσεν ὕπτιος, μὲ τὰ βλέφαρα ἀνοικτά.

Ἡ καρδιά του χτυποῦσε 4—5 δευτερόλεπτα μετὰ τὸν τουφεκισμό.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.

ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΝΙΔΑ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Γκρεμοὶ καὶ κακοτοπιές. Γλύστρες πλακερές, ἀπάνω στὶς ὁποῖες τροχιόντουσαν καὶ σπίθιζαν τὰ πέταλα τῶν ἀλόγων, μ' ἕναν ἦχο ποὺ σοῦ ἔφερνε ἀνατριχίλα καὶ νόμιζες πὼς τώρα θὰ κατρακυλήση, ἀναβάτης κι' ἄλογο, στὸ σκοτεινὸ τὸ χάος.

Καὶ πίσω ἀκολουθεῖ ἡ Κερὰ μὲ τὸ παιδὶ στὴν ἀγκαλιά της.

Κακόδρομος ἀπάνω στὸ πέτρινο βουνό, ἐρημιὰ καὶ νύχτα.

— 'Απὸ τὰ μεσάνυχτα μὲ ξύπνησες! λέω στὸν ἀγωγιάτη.

— Γιατὶ ἀνέβηκε ἡ πούλια, μοῦ ἀπάντησε. Τώρα θὰ βγῆ καὶ τὸ «μεράστρι» (ὁ αὐγερινός).

Καὶ μοῦ ἔδειξε ἀπάνω τὸν γεμάτον ἀστέρια οὐρανό.

— Τί «μεράστρι», βρέ, τοῦ λέω, ποὺ θέλουμε ἀκόμα πέντε ὧρες γιὰ νὰ φέξη· δὲν κυττάζεις τὸ ρολόϊ σου;

— Νὰ τὸ δικό μας τὸ ρολόϊ.

Καὶ μοῦ ξανάδειξε τὸν ἥσυχο τῆς καλοκαιρινῆς ἐκείνης νύχτας οὐρανό, γεμάτον σπίθες φωτεινές, σὰν σήματα περίεργα τῶν στρατοκόπων, τῶν βοσκῶν κι' ἐκείνων ποὺ γυρίζουνε τὴ νύχτα.

— 'Εγὼ δὲν καταλαβαίνω τίποτα ἀπ' ὅλ' αὐτά, τοῦ εἶπα.

— Πῶς; Δὲν νοιώθεις ἀπὸ ἀστέρια; Νὰ κύττα τοὺς κλέφτες ποὺ κλέψαν τὸ ζευγάρι. Καὶ μοῦ ἔδειξε τὴ Μεγάλη Ἄρκτο.

— Μὰ ὑπάρχουν ζωοκλέφτες καὶ στὸν οὐρανό; ρώτησα.

— Πῶς! Νὰ τὸ ζευγάρι ποὺ κλέψανε, καὶ μοῦ ἔδειξε τὰ δυὸ πρῶτα ἄστρα τοῦ τετραγώνου τῆς Μ. Ἄρκτου. Νὰ καὶ οἱ κλέφτες ποὺ τὸ πῆραν καὶ πᾶν, καὶ μοῦ ἔδειξε τὰ δυὸ ἄλλα ἄστρα τοῦ τετραγώνου.

Καὶ ἔπειτα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ πρῶτο ἄστρο τῆς οὐρᾶς, συνέχισε:

— Νὰ καὶ ὁ ἀφεντικὸς ποὺ ζυγώνει τοὺς κλέφτες, γιὰ νὰ τοὺς πάρη τὰ βώδια. 'Απὸ πίσω ἀκολουθεῖ ἡ «Κερὰ» μὲ τὸ μικρὸ παιδὶ στὴν ἀγκαλιά της (τὸ μικρὸ παιδὶ εἶνε τὸ μικρὸ ἄστρο, ποὺ τὸ λένε οἱ ἀστρονόμοι «'Αλγὸλ» καὶ ποὺ εἶνε δίπλα στὸ δεύτερο μεγάλο ἄστρο τῆς οὐρᾶς). Καὶ στὸ τέλος — καὶ μοῦ ἔδειξε τὸ τελευταῖο ἀστέρι — νὰ κι' ὁ «φαμέγιος» (ὁ δοῦλος) τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ ἔρχεται «στανικῶς» του, νυσταγμένα καὶ τεμπέλικα, γιὰ βοήθεια τῶν ἀφεντικῶν του.

Νὰ τὸ δικό μας τὸ ρολόϊ.

— Καὶ ποῦ τὰ ξέρεις ἐσὺ ὅλ' αὐτὰ ποὺ γίνονται στὸν οὐρανό; τὸν ρώτησα.

— 'Απ' τοὺς παπποῦδες καὶ τοὺς προπαπποῦδες μου. Αὐτὰ μονάχα;... Ξέρω κι' ἄλλα... Νὰ κι' ἡ «πῆχες». (Καὶ μοῦ ἔδειξε τὰ τρία ἀστέρια τοῦ 'Ωρίωνος). Νὰ καὶ τὸ «ζευγάρι».

— Ποιὸ ζευγάρι; Ἄλλο ζευγάρι;

— Ἄλλο.

— Κλεμμένο κι' αὐτό;

— Ὄχι! Αὐτὸ εἶνε τὸ ρολόϊ τῶν ζευγάδων. Αὐτὸ βλέπουν οἱ ζευγάδες καὶ σηκώνονται νὰ «ζευγοταΐσουνε» τὰ βώδια.

Καὶ λέγοντας «ζευγάρι» μοῦδειχνε τοὺς Διδύμους.

— ... Νὰ καὶ ἡ «μάντρα», ἐξακολούθησε, δείχνοντας τὸ «Βόρειο Στέφανο». Ὅταν θὰ μπῆ κεῖνο κεῖ τὸ ἀστέρι ποὺ τὸ λένε «αἶγα» μέσα στὴ «μάντρα», θὰ χαλάση ὁ κόσμος!...

Ἦτανε σκοτάδι πυχτὸ καὶ τὰ ζῶα περπατοῦσαν ἀπὸ ἔνστικτο, γιατὶ ξέρανε τὸν δρόμο. Μὴ διακρίνοντας τίποτα κάτω στὴ γῆ, περνοῦσα κι' ἐγὼ τὴν ὥρα μου κυττάζοντας, μαθαίνοντας κι' ἀκούγοντας τὰ μυστήρια τοῦ οὐρανοῦ, στὸν ὁποῖο ἴσως νὰ... βρισκόμουνα σὲ λίγο, ἂν γλυστροῦσε τὸ ζῶο ποὺ καβαλλοῦσα κατὰ τὸ γκρεμό...

Κι' ὁ ἀγωγιάτης ἐξακολούθησε νὰ μοῦ μιλάη γιὰ τ' ἀστέρια, γιὰ τὸ «Γαλαξία» ποὺ εἶνε τοῦ 'Ιορδάνη ἡ ἀντιφεγγιά, γιὰ τὸ φεγγάρι ποὺ ἐπιδρᾶ ἀκόμα καὶ στὰ κλωσσοπούλια.

'Η φοβερὲς «κεντοῦκλες»!...

— 'Αλήθεια; ρώτησα.

— Ναί, ἔτσι εἶνε. Δὲν πρέπει νἆναι τὰ κλωσσοπούλια μονομηνίτικα καὶ μονοφεγγαρίτικα, γιατὶ δὲν ζοῦνε.

Μοῦ εἶπε ἀκόμα γιὰ τὸν Ἥλιο «ποὺ σέρνει μεγάλα βάσανα κάθε μέρα ὥς ποὺ νὰ βασιλέψη» κι' ἄρχισε στὸ τέλος νὰ τοῦ τραγουδάη, μήπως... ἀνατείλει:

Ἥλιε μου, περιήλιε λου καὶ κοσμογυριστή μου . . .

Ἥλιε μου, περιήλιε μου καὶ κοσμογυριστή μου...

'Αλλὰ ὁ ἥλιος καὶ περιήλιος καὶ κοσμογυριστής, σ' ὅλο τὸν κόσμο ἐγύριζε, μὰ σ' ἐμᾶς δὲν φαινότανε.

Κι' ἐξακολουθούσαμε τὴν πορεία μας, μέσα στὴν κακοτοπιά, στὰ «χάλαρα» καὶ στοὺς γκρεμούς.

Πηγαίναμε στὴν Ἴδα, τὴ Νίδα, ὅπως τὴ λέει ὁ λαὸς ἐδῶ, σ' ἕνα ὀροπέδιο, ἀπάνω στὸν Ψηλορείτη, ὅπου βρίσκεται τὸ ἱστορικὸ σπήλαιο ποὺ κρυβότανε ὁ Ζεὺς ὅταν ἤτανε μικρὸ παιδί... 'Εκεῖ πάνω εἶχαν μαζευτεῖ τρακόσιοι περίπου κτηνοτρόφοι καὶ ζωοκλέπται, γιὰ νὰ ὁρκιστοῦν ὅτι δὲν θὰ ξανακλέψουν πειά. Ὅποιος τὸ πρωτάκουγε αὐτό, θὰ γελοῦσε. Ὅποιος ὅμως μελετοῦσε καλύτερα τὰ πράμματα καὶ ἤξερε ὅτι ἡ ζωοκλοπὴ ἐδῶ δὲν θεωρεῖται ἔγκλημα, ἀλλὰ παλληκαριὰ καὶ τίτλος κι' ὅτι τὴν ἐπιβάλλει ἡ παράδοσις, θὰ καταλάβαινε καλύτερα τὴ σημασία τοῦ καλοῦ αὐτοῦ κινήματος.

Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἔφυγα ἀπὸ τὴν πόλι τὴν προηγουμένη ἡμέρα, ἀνέβηκα μὲ ἄλογο στ' 'Ανώγεια, ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὀρεινὰ χωριὰ τῆς Κρήτης, κοιμήθηκα ἐκεῖ καὶ ἦρθε τὰ μεσάνυχτα ὁ γέρο Σπῦρος Φασουλᾶς νὰ μὲ ξυπνήση νὰ ξεκινήσουμε, γιατὶ τὸν ξύπνησε κι' αὐτὸν ἡ Πούλια...

Ὅταν, ἔπειτ' ἀπὸ ὧρες, ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζη ἡ μέρα, μιὰ μεθυστικὴ εὐωδία ἀναδόθηκε ἀπὸ τὴ γῆ.

— Μοσχοβολάει ἡ μολατύρα, μοῦ εἶπε ὁ Φασουλᾶς.

— Τί εἶν' αὐτό; Κάνα λουλοῦδι; τὸν ρώτησα.

Δὲν εἶν' ὅμως λουλοῦδι. Εἶν' ἕνα βότανο, ὅμοιο σχεδὸν μὲ τὴ φασκομηλιά, μὲ βαμβακωμένα φύλλα, ποὺ βγαίνει ἀπάνω στὰ ψηλὰ βουνά, καλὸ γιὰ τὰ ρίγη τοῦ πυρετοῦ καὶ τὸ στομάχι. Οἱ Κρητικοὶ τὸ βράζουν καὶ τὸ πίνουν.

'Η ἀνώμαλες τοῦ βουνοῦ κατηφοριὲς ἦσαν γεμᾶτες ἀπὸ τὸ φυτὸ αὐτό, σὰν νὰ εἶχε χυθεῖ ἕνα ὑποκίτρινο καὶ χνουδωτὸ μοσχοβολημένο στρῶμα παντοῦ.

Ὅσο ὅμως προχωροῦσε ἡ μέρα καὶ τὰ σκοτάδια σαρωνόντουσαν, τόσο φανερωνότανε μπροστά μου τὸ γυμνὸ καὶ ἄγριο περιβάλλον. 'Ιδίως τὸ γυμνό... Μέσα στὰ κιτρινισμένα βράχια καὶ τὶς μαυρισμένες τὶς «χαλέπες», κάτι δέντρα βαθύχρωμα κι' ὡραῖα ἔστεκαν ἀκίνητα. Ἦσαν οἱ σφένδαμνοι τοῦ Ψηλορείτη. 'Υπῆρχαν ἐπίσης γύρω καὶ μερικοὶ θάμνοι πράσινοι καὶ τουφωτοὶ σὰν συμμαζεμένοι στὸν ἑαυτό τους, γεμᾶτοι ἀπὸ καρποὺς κατάμαυρους ἢ κοκκινόμαυρους, σὰν τὶς ἐληές, ἀλλὰ μικροὺς σὰν ρύζι. Ἦσαν ἡ λεγόμενες «λουτσές», μοναδικὴ τῶν κατσικιῶν καὶ τῶν γιδιῶν τροφή. Τὶς τρῶνε καὶ παχαίνουν. Κάπου-κάπου, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, μέσα στὴν ξεραΐλα καὶ τὴν ἀγριάδα, ἦσαν σκορπισμένα κάτι ἄλλα παράξενα φυτὰ ποὺ τὰ ἔβλεπες καὶ σοῦ 'ρχότανε νὰ κατεβῆς καὶ νὰ καθήσης ἀπάνω τους νὰ ξεκουραστῆς. 'Ενῶ τὰ κύτταζα καὶ παραξενευόμουνα γιὰ τὴ δροσερότητά τους, ἀκούω τὸν ἀγωγιάτη νὰ μοῦ λέη:

— 'Η «κεντοῦκλες».

— Δηλαδή; ρώτησα.

— Νά, εἶνε σὰν τὸν κακὸ τὸν ἄνθρωπο ποὺ σοῦ χαμογελάει.

Καὶ μοῦ ἐξήγησε πῶς κάτω ἀπὸ αὐτὴν τὴν πρασινάδα, τὴ θαλερότητα καὶ τὴ μαλακωσιὰ ποὺ σοῦ παρουσιάζει ἡ «κεντούκλα», κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα αὐτὰ τὰ καταπράσινα καὶ τὰ χλωρά, κρύβονται μυριάδες ἀγκαθιῶν μεγάλων καὶ φαρμακερῶν. Πολλοὶ τὴν ἔπαθαν ἀπὸ τὸ ὕπουλο αὐτὸ φυτό, καθήσανε ἀπάνω του καὶ καταπληγώθηκαν.

— Καλὸ γιὰ τὰ ρίγη τοῦ πυρετοῦ καὶ τὸ στομάχι.

Ὅσο γι' ἄλλη βλάστησι γύρω, καμμιά.

«Σταμνάγκαθα» μονάχα μὲ τὰ γαλάζια τους λουλούδια (ἄγρια, ἀγκαθωτὰ ραδίκια) κι' ἕνα ἄλλο χορταράκι, ποὺ σὰν φοβισμένο κρυβόταν στὰ κοιλώματα τῶν βράχων καὶ ἦταν τόσο ὁμοιωμένο μὲ τὸ ἔδαφος, ποὺ τὤπαιρνες μᾶλλον γιὰ σκιά, παρὰ γιὰ χόρτο, μὲ φύλλα κολλημένα στὸ ἔδαφος σχεδόν, τόσο μικρὰ κι' ἀνεπαίσθητα, ποὺ νόμιζε κανεὶς πὼς εἶνε σκόνη ἀπὸ φύλλα...

Δὲν τοὺς ἔχει μείνει δόντι ἀπὸ τὴ «νευρίδα»!...

—Αὐτό, μοῦ εἶπε ὁ ἀγωγιάτης, εἶνε ἡ «νευρίδα», ἀπόλαυσις καὶ δυστυχία τῶν προβάτων!... Τὰ πρόβατα τὸ ὀρέγονται πολὺ τὸ χόρτο αὐτὸ κι' ὅταν τὸ φᾶνε, κάνουν τὸ καλύτερο τυρί, ἀλλὰ καθὼς εἶνε χωμένο βαθειὰ μέσα στὸ χῶμα καὶ τὶς πέτρες, γιὰ νὰ τὸ φᾶνε καταστρέφουν τὰ δόντια τους...

Προχωρούσαμε χωρὶς πειὰ νὰ μιλᾶμε, περνῶντας λόφους καὶ πλαγιὲς κι' ἀνεβαίνοντας διαρκῶς πρὸς τὰ πάνω...

—Δρόμος ἄλλος δὲν ὑπάρχει δῶ πάνω; ρώτησα τὸν Φασουλᾶ.

—Κανείς, μ' ἀποκρίθηκε.

—Οὔτε ἴχνη κανενὸς παληοῦ καὶ χαλασμένου δρόμου;

—Τίποτα.

—Πῶς διάβολο τότε, ἐκεῖνοι οἱ κατεργαρέοι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐρχόντουσαν ἐδῶ καὶ προσκυνοῦσαν, σ' ἕνα μέρος τόσο ἀκατοίκητο, ἀδιάβατο καὶ [illegible];

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ τέλος.

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΜΥΣΣΕ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΑΝΔΗ

Γ'.

ΕΤΑ λίγες ἡμέρες ὁ Μυσσὲ ἔστειλε καὶ ἄλλο φλογερὸ γράμμα στὴ Γεωργία Σάνδη, φλογερὸ καὶ ἀπελπισμένο. 'Εξακολουθοῦσε νὰ εἶνε ἀπαρηγόρητος, γιατὶ ἡ Σάνδη δὲν τοῦ ἔδειχνε ἀρκετὴ ἀγάπη. Καὶ νὰ τί τῆς ἔγραφε :

'Οκτώβριος 1834.

«'Αγάπη μου, ἀγάπη μου, δὲν ξέρω πειὰ τί σοῦ γράφω. Σὲ προσέβαλα, σ' ἐλύπησα, σὲ κούρασα. Καὶ τὸ χειρότερο, ἀποχωρίστηκα ἀπὸ σένα. Πῶς βρῆκα, Θεέ μου, τὴ δύναμι νὰ σ' ἀφήσω! Τί τρέλλα καὶ πόσο ἀκριβὰ τὴν πληρώνω τώρα! Ζωή μου, μόνη μου χαρά, μόνη μου εὐτυχία, σοῦ ζητῶ γονατιστὸς συχώρεσι. Ὦ, συλλογίσου τὶς ὡραῖες ἡμέρες ποὺ περάσαμε μαζὺ καὶ ποὺ τὶς νοιώθω βαθειὰ μέσα στὴν καρδιά μου! Ξυπνᾶνε τώρα μέσα μου ἀναμνήσεις, μὲ πλημμυρίζουν, μὲ κάνουν νὰ βογγῶ ἀπ' τὸν πόνο. Σκέψου τὴν εὐτυχία, ἂν — ἀλλοίμονο! ἀλλοίμονο! — ἡ ἀγάπη μου σοῦδωκε ποτὲ καμμιὰ εὐτυχία. Πίστεψέ με, πίστεψέ με, λατρεμμένη μου δὲν ὑπέφερα ποτὲ στὴ ζωή μου ὅσο τώρα! Μιὰ λέξι σου μονάχα, θέλω μιὰ λέξι σου ποὺ νὰ μὴν εἶνε συγγνώμη. Ὄχι, τὴ συγγνώμη σου δὲν τὴν ἀξίζω. Μὰ γράψε μου μονάχα. Γράψε μου... Γράψε μου... Θὰ περιμένω μὲ λαχτάρα τὸ γράμμα σου. Θεὲ τῶν οἰκτιρμῶν, εἶνε ἑφτὰ μῆνες ποὺ περιμένω, μπορῶ λοιπὸν νὰ περιμένω ἀκόμα. Ζωή μου, ἀμφιβάλλεις λοιπὸν γιὰ τὴ φτωχή μου ἀγάπη; Παιδί μου, πίστεψε ὅτι σ' ἀγαπῶ, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ πεθάνω!...».

* * *

('Ο Μυσσὲ ὡστόσο δὲν πέθανε, μὰ ἔπεσε ἄρρωστος βαρειά. Κι' ἡ Σάνδη, ποὺ δὲν τὸν ἀγαποῦσε πειά, μὰ ποὺ εἶχε καλὴ καρδιὰ καὶ τὸν λυπότανε, τὸν ἐπισκέφθηκε στὸ σπίτι τῆς μητέρας του. 'Η ἐπίσκεψι αὐτὴ συνεκίνησε βαθύτατα τὸν Μυσσέ. Πῆρε ὅμως ἀκόμη μιὰ φορὰ γιὰ ἔρωτα ὅ,τι δὲν ἤτανε παρὰ μονάχα καλωσύνη, καὶ νὰ τί τῆς γράφει ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπίσκεψί της στὸ σπίτι τῆς μητέρας του :).

«Στὴ Γεωργία Σάνδη.

'Οκτώβριος 1834.

»Τί εὐτυχία, τί εὐτυχία, τί εὐτυχία!... Τώρα μπορῶ νὰ πεθάνω. Ναί, μὲ συγχωρεῖς, μ' ἀγαπᾶς, εἶσαι εὐτυχισμένη. Εὐτυχισμένη ἐξ αἰτίας μου. Εἶμαι εἴκοσι τριῶν χρόνων, βρίσκομαι στὸ ἄνθισμα τῆς νεότητός μου, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ σοῦ δώσω νὰ πιῆς τὴ ζωή μου πάνω στὰ χείλη μου. 'Απόψε στὶς δέκα σὲ περιμένω. Ἔλα, τρέξε μόλις μπορέσεις, τρέξε γιὰ νὰ πέσω στὰ γόνατά σου, γιὰ νὰ σοῦ ζητήσω νὰ ζήσης, νὰ μ' ἀγαπήσης, νὰ μὲ συγχωρήσης!...».

* * *

('Η Γεωργία Σάνδη, ἀπὸ καλωσύνη καὶ πάλιν, κάνει ὅ,τι μπορεῖ γιὰ νὰ δώση τὴν ἐντύπωσι στὸν Μυσσὲ ὅτι πραγματικὰ τὸν ἀγαπᾶ. Κι' ὁ Μυσσὲ νοιώθει μιὰ εὐτυχία ποὺ φτάνει σὲ παραλήρημα. Νὰ τί τῆς γράφει :).

'Οκτώβριος 1834.

«Ἄγγελέ μου πολυλατρεμμένε, σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ. 'Αντίο, ἀγαπημένη μου, μὰ εἶνε ἀλήθεια λοιπὸν ὅτι φεύγεις; 'Ωστόσο, πῶς σ' ἀγαπῶ! 'Αντίο, ἀντίο, ζωή μου, θησαυρέ μου. 'Αντίο, χείλη μου, καρδιά μου, ἀγάπη μου. Σ' ἀγαπῶ τόσο, Θεέ μου! 'Αντίο. Μὴ γελᾶς μ' ἕναν τρελλὸ ἐρωτευμένο...».

* * *

(Ὕστερα ἀπ' ὅλ' αὐτά, ὁ Μυσσὲ σωματικὰ εἶχε θεραπευθεῖ, τὸ ἠθικό του ὅμως ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶνε φοβερὰ πεσμένο. 'Υφίστατο τὸν τυραννικὸ ἐκεῖνο φόβο, τὸν ἐγωϊστικὸ καὶ νοσηρὸ τῶν ἐρωτευμένων ποὺ φαντάζονται ὅτι δὲν τοὺς ἀγαποῦν ὅσο ἀγαποῦν αὐτοί. 'Η ἀνησυχία του, ἡ διαρκὴς ἀγωνία του τὸν ἔκανε ἀδιάκριτο. Μόλις συναντοῦσε τὴ Σάνδη, τὴ ρωτοῦσε ποῦ εἶχε περάσει τὶς ὧρες ποὺ βρισκότανε μακρυά του. 'Η καχυποψία αὐτὴ τοῦ Μυσσὲ ἄρχισε νὰ πειράζη στὰ νεῦρα τὴ Σάνδη. Καὶ τὴν ἴδια ἐκείνη ἐποχὴ ἔγραφε στὸν ποιητή :).

«Μποροῦμε τάχα νὰ γνωρίσουμε καὶ πάλι τὴν εὐτυχία; Μποροῦμε ν' ἀγαπηθοῦμε; Εἶπες πὼς ναί, καὶ προσπαθῶ νὰ τὸ πιστέψω. Μοῦ φαίνεται ὅμως πὼς δὲν ὑπάρχει λογικὴ σειρὰ στὶς ἰδέες σου καὶ ὅτι μὲ τὸν παραμικρότερο πόνο ἐπαναστατεῖς ἐναντίον μου καὶ μὲ θεωρεῖς σὰν ἕνα ζυγό. 'Αλλοίμονο!... Παιδί μου, ἀγαπιόμαστε, αὐτὸ εἶνε τὸ μόνο θετικὸ ποὺ ὑπάρχει μεταξύ μας. Μποροῦμε ὅμως νὰ ζήσουμε καὶ μαζύ;»

(Λίγες μέρες κατόπιν, ἡ Σάνδη γράφει πάλι στὸν Μυσσέ :).

«Θέλεις νὰ σκοτωθοῦμε μαζύ;»

(Δὲν σκοτώθηκαν. Ἔννοιωσαν ὅμως ὅτι ἦταν ἀδύνατο νὰ ζήσουν μαζὺ καὶ ἀποφάσισαν νὰ χωρίσουν καὶ νὰ τραβήξη ὁ καθένας τὸν δρόμο του. Καὶ πραγματικὰ χώρισαν. Μὰ ἐνῶ ἡ Γεωργία Σάνδη λησμόνησε γρήγορα τὸν Μυσσέ, ἐκεῖνος ἐξακολούθησε νὰ τὴν ἀγαπᾶ ὥς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Οὔτε τὰ γλέντια, οὔτε ἡ ἄλλες γυναῖκες μὲ τὶς ὁποῖες συνεδέθη, δὲν μπόρεσαν νὰ τὸν κάνουν νὰ ξεχάση τὴν πρώτη καὶ μεγάλη του ἀγάπη. 'Η πληγὴ ποὺ τοῦ ἄνοιξε, ἔμεινε ἀγιάτρευτη ὥς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του καὶ τῆς ἔγραφε πάντα φλογερὰ γράμματα. Νὰ μιὰ ἀπ' τὶς ἐπιστολές του αὐτές :).

«Στὴ Γεωργία Σάνδη.

»Σοῦ στέλνω ἕνα τελευταῖο χαιρετισμό, ἀγαπημένη μου, στὸν στέλνω μ' ἐμπιστοσύνη, ὄχι χωρὶς πόνο, μὰ δίχως ἀπελπισία. 'Η σκληρὲς ἀγωνίες, ὁ δίχως ὅρια πόνος, τὰ πικρότατα δάκρυα, τ' ἀντικατέστησε μέσα μου μιὰ στοργικὴ συντρόφισσα, ἡ χλωμὴ καὶ γλυκειὰ μελαγχολία. Σήμερα τὸ πρωΐ, ὕστερα ἀπὸ μιὰν ἤρεμη νύχτα, τὴ βρῆκα τὴ συντρόφισσα αὐτὴ στὸ προσκέφαλο τοῦ κρεββατιοῦ μου, μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο στὰ χείλη. Εἶνε μιὰ φίλη ποὺ τὴν παίρνω μαζύ μου. Στὸ μέτωπό της ἔχει τὸ τελευταῖο σου φιλί. Δὲν φοβοῦμαι πειὰ τίποτε, οὔτε ἐλπίζω πειὰ τίποτε. Τελείωσα τὴν ἀποστολή μου στὴ γῆ. Δὲν μοῦ ἦταν γραφτὸ νὰ δοκιμάσω μεγαλείτερη εὐτυχία. Ἔ, λοιπόν! ἀγαπημένη μου ἀδελφή, θ' ἀφήσω τὴν πατρίδα μου, τὴ μητέρα μου, τοὺς φίλους μου, τὸν κόσμο ὅπου πέρασα τόσες γλυκὲς στιγμές. Θὰ φύγω μόνος γιὰ πάντα κι' εὐχαριστῶ τὸν Θεό. Ὅποιος ἀγαπήθηκε ἀπὸ σένα, δὲν μπορεῖ νὰ βλαστημάη τὴ ζωή. Μπορῶ νὰ ὑποφέρω καὶ ἄλλο ἀκόμη, μὰ δὲν μπορῶ πειὰ νὰ καταριέμαι τὴ ζωή».

* * *

(Ἔπειτ' ἀπὸ λίγες ἡμέρες ὁ Μυσσὲ ἔστειλε στὴ Σάνδη καὶ τὴν παρακάτω ἐπιστολή :).

«Χαμένη μου ἀγάπη, ἐσὺ ποὺ μοῦ γέμισες καὶ μοῦ ἄδειασες ὅλη μου τὴ ζωή, ἐσὺ ποὺ μ' ἔκανες νὰ γνωρίσω στιγμὲς παραδεισιακῆς εὐτυχίας, γιὰ νὰ μὲ ρίξης κατόπιν μέσα στὰ βάραθρα τῆς ὀδύνης καὶ τοῦ πόνου, μὲ τὴν ἐπιστολή μου αὐτὴ σοῦ στέλνω ἕναν στερνὸ χαιρετισμό...

»'Αλλοίμονο! ὅλα πειὰ τελείωσαν μεταξύ μας καὶ δὲν μένει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν πληγωμένη καρδιά μου, ἀπὸ τὴν καρδιά μου ποὺ τὴ σπάραξες καὶ τὴν κομμάτιασες...

»Χαῖρε ὡστόσο!... Θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ σὲ καταραστῶ, μά, ἀλλοίμονο! ἡ ἀγάπη μου γιὰ σένα εἶνε ἀκόμα τόση, ὥστε ἂν μάθαινα πὼς ὑποφέρεις ἔστω κι' ἐλάχιστα, ὁ πόνος μου θὰ γινόταν χίλιες φορὲς μεγαλείτερος...

»Σοῦ εὔχομαι λοιπὸν κάθε εὐτυχία, κάθε χαρά, κάθε ἀπόλαυσι στὴ ζωή σου... Χαῖρε, ἀγάπη μου... Χαῖρε, γλυκὸ ὄνειρο τῆς ζωῆς μου».

ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

ΚΑΡΤ-ΠΟΣΤΑΛ

Τὸ φύλλο τοῦ «Μπουκέτου» καὶ τῆς «Οἰκογενείας» τιμᾶται παντοῦ δρ. 3. Ἡ αὐθαίρετος ὑπερτίμησίς των παρὰ τῶν ὑποπρακτορείων ἀπαγορεύεται.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν τοὺς ἀγαπητούς μας ἀναγνώστας, ὁσάκις ὑποπέσει εἰς τὴν ἀντίληψίν των τοιοῦτον τι, νὰ μᾶς τὸ ἀναφέρουν ἀμέσως.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

Ἡ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀποστελλομένη συνεργασία καὶ μὴ συνοδευομένη ὑπὸ δικαιώματος κρίσεως ἐκ δραχμῶν πέντε εἰς γραμματόσημα, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Οἱ κ.κ. ἀναγνῶσται μας δύνανται νὰ μᾶς ἀπευθύνουν κάθε ἐρώτησι σχετικὴ μὲ τὴν φιλολογία μας ἢ τὶς ξένες φιλολογίες. Π.χ. γιὰ τὸ ἔργο ἑκάστου συγγραφέως, ἂν θέλουν νὰ τὸ μελετήσουν ὁλόκληρο, γιὰ κάθε βιβλιογραφικὴ πληροφορία τέλος πάντων, εἴτε φιλολογική, εἴτε ἱστορική, κλπ.

Τάσσην Ξανθόν, Πάτρας. Διαβάσαμε μὲ προσοχὴ τόσο τὸ ποίημά σας ὅσο καὶ τὸ διήγημά σας. Στίχους ἀπάνω στὰ ἴδια θέματα ἔχει γράψει περίφημους ὁ ἀείμνηστος Κρυστάλλης στὰ «Τραγούδια τῆς στάνης». Ἂν τοὺς εἴχατε διαβάσει λοιπόν, θὰ βλέπατε πόσο φτωχὸ εἶνε τὸ δικό σας «Μεσημέρι στὴ στάνη». Πολὺ καλύτερο μᾶς φάνηκε τὸ διήγημά σας. Εἴδαμε ὅτι ἔχετε ἀρκετὰ ἐφόδια γιὰ νὰ ἐξελιχθῆτε σὲ καλὸν πεζογράφο, ἂν θελήσετε νὰ καλλιεργήσετε τὴν ἱκανότητά σας καὶ νὰ πλουτίσετε τὴν πεῖρα σας. Τὸ σημερινὸ διήγημά σας ὅμως, παρ' ὅλη τὴν καλὴ περιγραφή του καὶ ἐκτέλεσι, χάνει πολὺ ὡς περιεχόμενο, λόγῳ τῆς πενιχρᾶς ὑποθέσεώς του. Χρ., Θεσσαλονίκην. Ἀπὸ τὰ ποιήματά σας καλύτερο εἶνε τὸ πρῶτο μὲ τὸν τίτλο «Γαλήνη». Γιατί ἀποφεύγετε ὅμως τὴ ρίμα; Γιὰ νὰ μπορέση νὰ κάνη κανεὶς ἀνομοιοκατάληκτους στίχους, ποὺ νὰ στέκουν, πρέπει νἄχη προχωρήσει πολύ, πάρα πολὺ στὰ ζητήματα τῆς τέχνης. Ἀκόμα κι' ὁ Σολωμὸς δὲν τὸ ἐπεχείρησε παρὰ στὰ τελευταῖα του, τὰ ἔργα τῆς ὡριμότητός του. Κά-γά-χί. Ὁ θεατρικὸς διάλογός σας ἀνεπιτυχής, γιατί, παρ' ὅλη σας τὴν προσπάθεια νὰ τὸν παρουσιάσετε καλοσυγυρισμένον, τοῦ λείπει ἡ φυσικότης καὶ ἡ χάρις, ποὺ εἶνε ἀπαραίτητες πρὸ πάντων γιὰ τέτοιου εἴδους κομμάτια. Ἀθ. Μαζαράκην, Πρέβεζαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμε ἐκ τῶν προτέρων καὶ περιμένουμε νὰ μᾶς στείλετε αὐτὸ ποὺ λέτε, νὰ σᾶς ἀπαντήσουμε. Ἀθ. Σπηλιωτόπουλον, Μάντσεστερ. Διαβάσαμε τὸ γράμμα σας καὶ εἴδαμε τὰ καλὰ τῆς ξενητειᾶς. Τί νὰ γίνη, φίλε μου; Ὑπομονή!... Εἴδαμε καὶ τὰ δυὸ διηγήματά σας καὶ βρήκαμε πὼς εἶνε γραμμένα μὲ προσοχὴ κι' εὐσυνειδησία καὶ κάποια καλαισθησία. Τὸ διήγημα ὅμως, ὅπως καὶ κάθε σοβαρὸ λογοτέχνημα, δὲν γίνεται εὔκολα, εἶνε ὁλόκληρη ἐπιστήμη, ποὺ δὲν μαθαίνεται ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη. Ὥστε; Ὑπομονή! Πάλι ὑπομονή!... Στελ. Ἀνεμ., Καλάμας. Τὸ ποιηματάκι σας ἁπλὸ καὶ ἀφελές, ἀλλ' ὄχι κατάλληλο ἀκόμα γιὰ τὸ «Μπουκέτο». Ἂν εἶστε μικρὸς καὶ μεγαλώνοντας διαβάζετε, θὰ γράψετε χωρὶς ἄλλο πολὺ καλύτερα. Μπορεῖτε νὰ γράφετε καὶ τώρα, ἀλλὰ ἁπλῶς χάριν ἀσκήσεως, ὄχι μὲ ἀπαιτήσεις δημοσιεύσεως. Μπερζεράκ, Βένναν. Τὸ ποίημα τοῦ «ἐξόχου Τούρκου ποιητοῦ Ναμοὺκ Κεμὰλ μπέη» παίρνουμε ὅρκο στὸ Κοράνιο ὅτι δὲν εἶνε καὶ τόσο ἔξοχο. Ἀπεναντίας μάλιστα μᾶς φαίνεται κοινότατο καὶ ἔχον τόση σχέσι μὲ τὴν ποίησι, ὅση καὶ μὲ τὴν... Τουρκία, γιατὶ ἁπλούστατα φανταζόμεθα ὅτι εἶνε δικό σας, παρουσιαζόμενο ὡς μετάφρασι. Νικ. Προΐσκον, Μέγαρα. Μᾶς γράφετε τόσα καὶ τόσα γιὰ τὰ μοιρολόγια τοῦ τόπου σας, γιὰ τὴν ἀξία, τὴ δραματικότητά τους κλπ. καὶ μᾶς στέλνετε τρία τετράστιχα ποὺ τ' ἀκούσατε σὲ μιὰ κηδεία. Μὰ αὐτά, ἀγαπητέ μου, δὲν ἀρκοῦν οὔτε... γιὰ δεῖγμα. Ἂν θέλετε νὰ κάμετε πραγματικὴ συλλογὴ μοιρολογιῶν, πρέπει νὰ καταβάλετε μεγαλείτερη προσπάθεια καὶ κόπο. Ὅσο γιὰ τὸ ἄλλο ποὺ μᾶς γράφετε, δὲν χρειάζεται καμμιὰ εἰδικότης, παρὰ λίγη προσοχὴ κι' ὑπομονή. Παν. Καμπίτσην, Πάτρας. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ὀρθὴ ὑπόδειξί σας. Εἴχαμε προσέξει κι' ἐμεῖς αὐτὴ τὴν ἀνωμαλία καὶ σκοπεύουμε τώρα νὰ τὴ διορθώσουμε. Νικ. Πρωτονοτάριον, Νάξον. Τὸ ποίημά σας κάτι μεταξὺ κοινοῦ καὶ ἁπλοῦ, ποὺ δὲν εἶνε πάντως ἀκόμα δημοσιεύσιμο γιὰ τὸ περιοδικό μας. Περιμένουμε λοιπὸν κάτι ἄλλο δικό σας. Σόλοικον, Ἐνταῦθα. Βιαστήκατε καὶ πάλι. Ἡ μετάφρασί σας δείχνει πὼς χρειάζεται δούλεμμα ἀκόμη. Τὰ δικά σας ὑστεροῦν πολὺ στὴ διατύπωσι. Ὅσο γιὰ τὰ δημοτικὰ τραγούδια ποὺ μᾶς στέλνετε, εἶνε γνωστότατα καὶ πολυδημοσιευμένα. Κ. Δοδόπουλον, Λεωνίδιον. Σᾶς εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὴ χειρόγραφη ἐφημερίδα σας, ποὺ εἴχατε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς στείλετε. Ἀπὸ πολὺ μικρὸς ὅμως μπαίνετε στὴ δημοσιογραφία. Ἐμεῖς ἐν πάσῃ περιπτώσει σᾶς εὐχόμεθα καλὴ ἀρχή. Γ. Τζαβέλλαν, Ἐνταῦθα. Τὸ διήγημά σας ὄχι ἐνδιαφέρον ὡς θέμα. Εἶνε ὅμως ἀρκετὰ καλογραμμένο καὶ δείχνει ὅτι σύντομα θὰ γράψετε ἀκόμα καλύτερα. Κλεονίκην Χ. Δ., Ἀμαρούσιον. Τὰ ποιήματά σας καὶ ὡς θέματα εἶνε κοινὰ καὶ ἔχουν ἀτελεστάτη στιχουργία. Δὲν μποροῦμε ἀκόμη νὰ σᾶς ποῦμε ἂν θὰ γράψετε καλύτερα στὸ μέλλον. Πάντως, στέλνετέ μας ὅ,τι γράφετε... Τάσον Νάστον, Θεσσαλονίκην. Δυστυχῶς, ὄχι κατάλληλα... Μαρ. Κολ., Πειραιᾶ. Ἡ μετάφρασις τοῦ Λαμαρτίνου ἀρκετὰ καλὴ καὶ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς. Τὸ πεζογράφημά σας ὅμως ὄχι... Ἔχει κι' αὐτὸ ὅλα τὰ ἐλαττώματα ποὺ ἔχουν συνήθως τὰ πεζογραφήματα τῶν νέων. Π. Κ., Θεσσαλονίκην. Οὔτε καὶ τὰ σημερινά σας ποιήματα ἐπιτυχῆ, μολονότι εἶνε ἀπὸ στιχουργικῆς ἀπόψεως ἀρκετὰ καλά. Μὴ γράφετε τόσα πολλὰ καὶ προπάντων μὴ γράφετε πεζοτράγουδα. Τὴ σύστασι αὐτὴ γιὰ τὰ πεζοτράγουδα δὲν τὴν ἀπευθύνουμε μόνο σὲ σᾶς, ἀλλὰ καὶ σ' ὅλους γενικῶς τοὺς ἀναγνώστας μας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μανία μὲ τὸ κάπως γλυκανάλατο αὐτὸ λογοτεχνικὸ εἶδος. Χιώτικη Αὔραν, Καρδάμυλα (Χίου). Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ ὑπὲρ τοῦ «Μπουκέτου» ἐνθουσιώδη σας λόγια. Τὸ διήγημά σας ὅμως γραμμένο σὰν ἔκθεσις ἰδεῶν... Φράσεις συνηθισμένες καὶ περιεχόμενο κοινό... Ὡστόσο μελετᾶτε καὶ δὲν θὰ βγῆτε ζημιωμένος. Χαράλ. Κ. Γουσέτην. Τὸ ποίημά σας «Ὁ Ἑτοιμοθάνατος» δὲν εἶνε καλό. Ἐνθυμίζει τὰ ἀνεπιτυχῆ ποιήματα τοῦ περασμένου αἰῶνος. Συγχρονισθεῖτε, γιὰ τὸ Θεό, καὶ στὴ γλῶσσα καὶ στὶς σκέψεις. Ἡ νεοελληνικὴ ποίησις δὲν ἔχει σταθεῖ στὰ 1860. Ἔχει προχωρήσει, ἔχει παραπροχωρήσει μάλιστα. Ἰδοὺ π.χ. δυὸ-τρία τετράστιχά σας :

Ἀχ ! ὁ χάρος σιμά μου γυρίζει
ἴσως-ἴσως νὰ ἦλθεν ὁ καιρὸς
ἡ ψυχή μου τὸ σῶμα ν' ἀφήση
καὶ σὲ λίγο νὰ μείνω νεκρός.
Ἀχ ! τὸν κόσμον προώρως θ' ἀφήσω
θὲ νὰ κλείσω γιὰ πάντα τὸ ὄμμα
σὲ θαλάμους νεκρῶν θὰ μὲ βάλουν,
θὰ σκεπάση τὸ σῶμα μου χῶμα.
Μιὰν ἀόρατον φωνὴν τὴν ἀκούω
ἐντονώτατα σὲ μένα νὰ κράζη :
Ἄς τὸν κόσμον νὰ χαίρῃ νὰ ᾄδη,
Ἐλθὲ κάτω, ἐλθὲ εἰς τὸν ἅδην.

Ἀκοῦστε τὴν συμβουλή μας, ἀγαπητὲ φίλε. Διαβάστε συγχρόνους Ἕλληνας ποιητάς. Ἀφῆστε τὸ παρελ Κ. Κοκόροβιτς, Ἐνταῦθα. Δὲν ἔχετε δίκηο νὰ παραπονεῖσθε. Ὅταν ἐγκρίνει τὸ «Μπουκέτο» ἕνα ποίημα, νὰ αἰσθάνεσθε μεγάλη ἱκανοποίησ αὐτὸ καὶ νἄχετε ὑπομονὴ νὰ περιμένετε τὴ δημοσίευσί του. Δὲν μποροῦμε δημοσιεύουμε τὰ πάντα σ' ἕνα φύλλο. Τὸ καθετὶ δημοσιεύεται μὲ τὴ σε του καὶ θἄρθη καὶ ἡ σειρὰ τοῦ «Καστανᾶ» σας. Ἡσυχᾶστε λοιπόν. Χειμ εἶν' ἀκόμα. Δὲν χάνει τὸ ποίημα τὴν... ἐπικαιρότητά του. Τὸ «Μπουκέτο» ποστηρίζει τὰ ἀληθινὰ ταλέντα. Καὶ πρέπει νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνη σ' αὐτ νέοι, οἱ νέοι ποὺ ἀξίζουν, οἱ μορφωμένοι, οἱ ταλαντοῦχοι. Α. Ω., Πειρα Εἴμαστε κατάπληκτοι, φίλε κύριε. Ὥστε θεωρεῖτε τὸν Παλαιῶν Πατρῶν Γε μανὸ... προδότη!... Νομίζετε πὼς δὲν προσέφερε τίποτε στὸν ἀγῶ Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ «σημαιοφόρου» εἶνε βέβαια μιὰ φιλολογικὴ ἐκορα Ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε ὅτι καὶ ψεύτικο γράμμα ἔκαμε — τὸ ἀποδεικνύει μὲ ἔ γραφα ὁ Γούδας — γιὰ ν' ἀναγκάση τοὺς προκρίτους νὰ μὴν πᾶνε νὰ π σκυνήσουν τὸν Τοῦρκο διοικητὴ τοῦ Μωρηᾶ στὴν Τρίπολι. Ὅσο γιὰ τὸν κονόμου, ἦταν πραγματικῶς μεγάλος πατριώτης. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν τὸν ἐμπόδ ν' ἀνακατευτῆ στὶς πολιτικὲς διαμάχες τῶν Ὑδραίων. Καὶ ὁ ἥλιος, φίλτ ἔχει τὶς κηλίδες του καὶ οἱ ἄνδρες τῆς Ἐπαναστάσεως τὶς δικές τους. Α ὅμως δὲν ἐμποδίζει καὶ τὸν ἥλιο νὰ λάμπη καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς νὰ εἶνε ἥρω Ὁ ποιητής, γιὰ τὸν ὁποῖο μᾶς ρωτᾶτε, ἔχει γράψει τὰ «Τραγούδια τοῦ ριάτη», ποιήματα μικρᾶς πνοῆς. Ὁ κ. Παλαμᾶς περιποιεῖται ἁπλῶς τ νέους, ὅπως κάνουν, δυστυχῶς, οἱ περισσότεροι γηραιοὶ λόγιοι σήμερα. λύτερα λοιπὸν ν' ἀρκεῖται κανεὶς στ' ἀτομικά του γοῦστα. Πιστέψατέ μ Ις — Μς. Ἡ ἔκδοσις τοῦ Ἱπποκράτους ποὺ ἔχετε,, εἶνε ἀληθῶς σπανία. λὰ ὄχι καὶ μεγάλης ἀξίας, ἐφόσον μάλιστα λείπει ὁ δεύτερος τόμος. Γιὰ τ βιβλιοθήκη ποὺ μᾶς γράφετε, δὲν ξέρουμε ἀπολύτως τίποτα. Θὰ ἦταν, ἀσφα λέστατα, κάποια παληὰ ἰδιωτικὴ βιβλιοθήκη, ποὺ σκόρπισε δεξιὰ κι' ἀριστε ρά. Αὐτή, ἀλλοίμονο, εἶνε ἡ τύχη τῶν ἰδιωτικῶν βιβλιοθηκῶν. Ἐκτὸς ἂν τ διετήρησαν στὰς Σέρρας οἱ κληρονόμοι καὶ ἀπόγονοι τοῦ Ἀναστ. Ἐμμ. Γ πᾶ, πρᾶγμα πολὺ-πολὺ ἀπίθανο. Ἀριστ. Πελέκην, Ἐνταῦθα. Λυπούμεθ πολὺ ποὺ δὲν θελήσατε νὰ μᾶς καταλάβετε. Ὄχι, κύριε, τὰ καλογερίστικ τροπάρια δὲν τὰ ἔστειλε φαρσέρ. Γιὰ νὰ μᾶς πείσετε πὼς πρόκειται περὶ φα σας, μᾶς στέλνετε ἕνα... κιτρινισμένο φύλλο χαρτιοῦ, γιὰ νὰ μᾶς ἀποδείξ τε ἔτσι πὼς εὔκολα βρίσκεται τέτοιο χαρτί, ὅταν θέλει κανένας νὰ γελάσ τὴ διεύθυνσι ἑνὸς περιοδικοῦ. Μὰ καὶ στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἔχετε ἄδικο. Χαρ ἀπὸ χαρτὶ διαφέρει. Τὸ δικό σας, μ' ὅλη του τὴν ὠχρότητα, εἶνε χτεσινό. Τ τῶν τροπαρίων ἦταν παλαιότερο. Τὴν ἡλικία τοῦ χαρτιοῦ, τέλος, τὴν κατα βαίνουμε ἐμεῖς καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, γιατὶ ἔχουν περάσει ἀπὸ τὰ χέρ μας χιλιάδες βιβλίων παλαιῶν, περγαμηνῶν καὶ ἐγγράφων. Ἄδικα λοιπ προσπαθεῖτε νὰ μᾶς πείσετε πὼς ἔχετε δίκηο. Στὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς σας μ γράφετε : «***Ἀνέγνων διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ «Μπουκέτο»***. Δηλαδὴ — ἂν δὲν κάνουμε λάθος καὶ δὲν κάνουμε, διάβολε — δὲν θὰ τὸ ξαναδιαβάσετε. Καὶ κατόπιν; Θέλετε νὰ πέσουμε τοῦ θανατᾶ γι' αὐτό; Ἕνα περιοδικὸ σὰν τὸ «Μπουκέτο», μὲ παράδοσι, μὲ παρελθόν, μὲ τεραστίαν κυκλοφορίαν, ἀνεξάρτητο στὶς ἰδέες του, ἕνα περιοδικὸ σὰν τὸ δικό μας ποὺ φτάνει στὰ τέσ σερα ἄκρα τῆς γῆς καὶ λέει τὰ σῦκα, σῦκα καὶ τὴ σκάφη, σκάφη, δὲν μπορε παρὰ νἄχη μεταξὺ τῶν χιλιάδων τῶν φανατικῶν ἀναγνωστῶν του, μεταξὺ τῶ χιλιάδων τῶν φίλων του, καὶ μερικοὺς δυσαρεστημένους τέως ἀναγνώστας. Λυπούμεθα γι' αὐτό. Μὰ εἶνε ἀναπόφευκτο. Δὲν γίνεται ἀλλοιῶς. Νὰ δυσα ρεστήσουμε 40—50 χιλιάδες ἀναγνωστῶν, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουμε 4—5 π σμονας τοιούτους; Θὰ ἦταν τρέλλα ! Σᾶς ἀπευθύνουμε λοιπὸν ἐν συντριβῇ τ ὕστατον χαῖρε. Θ' ἀρχίσετε ἴσως νὰ διαβάζετε ἄλλο περιοδικό. Θὰ δῆτε τ ξεραΐλα καὶ τὴν ἀνοστιά του. Θὰ θυμηθῆτε τὸ «Μπουκέτο», τὸ κοσμαγάπητο καὶ μοναδικὸ «Μπουκέτο» καὶ θὰ δακρύσετε. Θὰ θελήσετε νὰ ἐπανέλθετε σ' αὐτό. Καὶ θὰ ἐπανέλθετε καὶ θὰ σᾶς δεχτοῦμε καὶ θὰ σφάξουμε τὸν μ τὸν σιτευτό. Ναί, ναί... Δὲν εἴμαστε μνησίκακοι. Κάθε ἄλλο... Θ. Βασ γιάννην, Βασιλικὸ (Πωγωνίου). Στεῖλτε μας, σᾶς παρακαλοῦμεν, τ ρες ἀντίγραφον τῶν ἐξωφύλλων τῶν βιβλίων σας. Κ. Α. Μιχαηλίδ Λάρισσαν. Εἴχαμε τὴν ὑπομονὴ νὰ διαβάσουμε τὸ... ἑπτασέλιδο ποίημά μὲ τὸν τίτλο «Μπουναμᾶς» καὶ εἴδαμε ὅτι αὐτὸ δὲν εἶνε ποίημα, ἀλλά... μετρο διήγημα. Ἀφῆστε λοιπὸν τὰ διεξοδικὰ ποιητικὰ θέματα καὶ προσπα θῆστε νὰ περιορίσετε τὴν ἔμπνευσί σας σὲ κάτι πιὸ ἁπλὸ καὶ προπάντων σύντομο. Τὰ ποιήματα ποὺ γράφονται σήμερα εἶνε ὀλιγόλογα καὶ σφιχτοδεμένα, ὅπως ἀπαιτεῖ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Εὐ. Παπαναστασίου, Φαρακλᾶτα (Κεφαλληνίας). Ἀπὸ τὸ γράμμα καὶ τὸ ποίημα ποὺ μᾶς στέλνετε βλέπουμε ὅτι σᾶς λείπουν ἀκόμη ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ χρειάζονται γι νὰ διατυπωθοῦν ἄρτια νοήματα καὶ νὰ γραφοῦν καλοὶ στῖχοι. Φροντίστε ν ἀναπληρώσετε πρῶτα αὐτὲς τὶς στοιχειώδεις ἐλλείψεις καὶ κατόπιν ἐπιδοθῆτε στὴν ποίησι, ἡ ὁποία προϋποθέτει κατάρτισι ὄχι ἀπὸ τὶς συνηθισμένες. Καμπυλαυκᾶν, Τρίπολιν. Τὰ σημερινά σας ποιήματα δὲν εἶνε βέβαια ἄ σχημα, ὅπως τόσων ἄλλων ἀναγνωστῶν μας, ποὺ τοὺς ἀπαντοῦμε μὲ σχετι σοβαρότητα, ἀλλὰ στεροῦνται ἀκόμη τὴν εὐχέρεια καὶ τὴ χάρι ἐκείνη ποὺ εἶ ἀλάνθαστο γνώρισμα τῶν ὡραίων στίχων. Ὅσο γιὰ τὰ ἐγκρινόμενα, τὰ φυ λᾶμε καὶ τὰ δημοσιεύουμε τμηματικά, ἐπειδὴ εἶνε ἀδύνατο φυσικὰ νὰ κατα χωρηθοῦν ὅλα μαζύ. Ἑπομένως, ὅσοι τοὺς ἐγκρίνονται στῖχοι, πρέπει νὰ κ νουν λίγη ὑπομονή. Δ. Ι. Α., Πάτρας. Εὐχαριστοῦμεν, ὄχι χρήσιμο. Θέ Κορνάρον, Ἐνταῦθα. Τὸ σημερινό σας διήγημα εἶνε βέβαια παρμένο ἀ τὴν πραγματικὴ ζωή, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴ φυσικότητα καὶ τὴν πειστικότητα π χαρακτηρίζουν κυρίως κάθε καλὸ πεζογράφημα. Γιὰ νὰ ἀποκτήσετε αὐτὰ τ προσόντα, χρειάζεται νὰ γνωρίσετε ἀκόμα περισσότερο τὴ ζωὴ στὶς λεπτομέ ρειές της καὶ νὰ μυηθῆτε σὲ ἀρκετὰ μυστικὰ τῆς τέχνης ποὺ τ' ἀγνοεῖτε τώρα καὶ ποὺ θὰ τὰ μάθετε μόνο μὲ τὴ μελέτη. Πάντως εἶστε ἀξιέπαινος γιὰ τὴ προσπάθεια ποὺ καταβάλλετε, καὶ μάλιστα μὲ τοὺς ὅρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐργάζεσθε. Παν. Ο. Μὰ γιατί ὅλες αὐτὲς ἡ προφυλάξεις κι' οἱ φόβοι; Μ σημειώνετε ὁλόκληρο τ' ὄνομά σας καὶ τὴν πόλι σας κι' ἔπειτα τὰ σβύνετε σὰν νὰ πρόκειται νὰ ἐκδώσουμε ἐναντίον σας... ἔνταλμα συλλήψεως ! Ὅσ γιὰ τὸ ποίημά σας, τὸ βρήκαμε ἀρκετὰ χαριτωμένο, ἰδίως στὴν ἀρχή. Παρα κάτω ὅμως τὸ χαλᾶτε καὶ καταλήγει στὸ τέλος σὲ ἀποτυχία. Γιὰ ξαναδοκι μάστε. Κρήνην Χρύσου. Τὸ μυθιστόρημα, γιὰ τὸ ὁποῖο μᾶς ρωτᾶτε, δὲ ἔχει μεταφραστεῖ στὴν ἑλληνική. Ε. Μ., Ἐνταῦθα. Ἡ διασκευή σας εἶνε κα μωμένη δυστυχῶς σὲ γλῶσσα μικτή, τὴν ὁποίαν ἀποφεύγει τὸ περιοδικό μας, καθὼς βλέπετε ἀπὸ τὰ κομμάτια ποὺ δημοσιεύουμε. Μεταφράστε κανένα ἄλλ σὲ καθαρὴ δημοτική, ὁμαλὴ καὶ ρέουσα καὶ στεῖλτε τό μας νὰ τὸ δοῦμε.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α. Ε.
ΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 425.915.011.—
43 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΩΣ ΚΑΙ ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ
ΥΠΟ ΟΡΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ

MALTODONT
Η ΑΝΩΤΕΡΑ Ο-ΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ
Μὴ πληρώνετε ἀδίκως διπλῆν τιμὴν δι' ἄλλας ὀδοντόκρεμας· πληρώνετε τὰς μεγάλας διαφημίσεις των. Ἡ Σμαλτοδὸντ πωλεῖται μόνον Δρχ. 12.50
SMALTODONT
SPUPARFYM S.P.R.
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ
ΡΟΥ καὶ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
λοκοτρώνη 77 Πειραιεύς

"ΜΥΡΑΝΤΑ,,
Ἐργαστήριον Μυροποιΐας
Βουλῆς καὶ Λέκα 2.
ΜΑΤΑ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΚΑΙ
ντικὰ ἐν γένει εἰς λιαπώλησιν.

ΔΡ. Ν. ΜΟΥΜΟΥΤΖΗΣ
Δερματολόγος. Ἐπὶ δεκα Ἐπιμελητὴς τῆς ἰδιαιτέ κλινικῆς τοῦ Καθηγητοῦ κ. Φωτεινοῦ. Δέχεται ὁδὸς Κε καὶ Τεγέας 1.
8—11 π.μ. καὶ 4—7 μ.μ.
Ἀριθ. τηλεφ. 80215

Ὁ μόνος ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ εἰδικὸς ἰατρὸς διὰ τὴν ἀνώδυνον ὀλιγοήμερον ἀποτοξίνωσιν τῶν πασχόντων ἀπὸ τὰς ἕξεις ΜΟΡΦΙΝΗΣ, ΗΡΩΪΝΗΣ καὶ ΚΟΚΑΪΝΗΣ.
ΣΠΥΡΟΣ Δ. ΒΑΜΒΑΣ
Διδάκτωρ τῶν Πανεπιστημίων Βοστώνης καὶ Παρισίων, δέχεται ἀσθενεῖς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως ἐν τῇ κλινικῇ του ἢ κατ' οἶκον. Ἰατρεῖον ὁδὸς Κάνιγγος ἀριθ. 6, 10—12, 5—7 καὶ ἐπὶ συνεντεύξει.

Μὲ ἔξοδά μας διεκπεραιώνομεν πάσης φύσεως κληρονομικὰς ὑποθέσεις, καθὼς καὶ ἐναντίον τοῦ Δημοσίου. Ὁμοίως καὶ διεκδικήσεις οἰκοπέδων.
Ἀθηνᾶς 11. Ὧραι 8—9 καὶ 3—4.

ΠΑΙΔΙΚΑ
Κουτσογιάννης καὶ Χρήστου
Σταδίου καὶ Ἐμμ. Μπενάκη

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΕΤΑΞΩΤΑ
ΑΠΟΘΗΚΗ ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ
ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΗΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝ=
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
Πλουσιωτάτη ποικιλία χρωματισμῶν
ΚΡΕΠ ΝΤΕ-ΣΙΝ - ΖΩΡΖΕΤ
ΣΑΤΕΝ - ΜΑΡΟΚΕΝ
Στὶς πιὸ μοντέρνες ἀποχρώσεις
ΑΙ ΤΙΜΑΙ ΜΑΣ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΑΙ
Ε. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
ΕΡΜΟΥ 3

ΟΙ ΑΣΣΟΙ ΤΟΥ ΤΕΝΝΥΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟ
ΤΗΝ ΜΠΑΛΛΑΝ
DUNLOP...

...ΜΕ ΡΑΚΕΤΤΑ
DUNLO

21 ΚΡΑΤΗ ΕΚ ΤΩΝ ΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ 29
ΠΑΙΖΟΥΝ ΜΕ ΜΠΑΛΛΑΝ
DUNLOP ΤΟ DAVIS CUP
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ DUNLOP SPORTS Co Ltd
ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΑΙΜ. ΙΩΝΑΣ & Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟ
ΑΘΗΝΑΙ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ